

Studiju virziens „Viesnīcu un restorānu serviss, tūrisma un atpūtas organizācija”

STUDIJU VIRZIENA PAŠNOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS

SATURS

SATURS	1
Attēlu un tabulu saraksts	4
1. Studiju virziena attīstības stratēģija un iekļaušanās augstskolas kopējā stratēģijā	5
2. Studiju programmu kopa un atbilstība valsts attīstības prioritātēm	6
3. Studiju virziena un studiju programmu atbilstība darba tirgus pieprasījumam.....	6
4. Studiju virziena SVID analīze	8
5. Studiju virziena pārvaldības struktūra	9
6. Studiju virziena īstenošanā iesaistītie resursi	10
6.1. Finanšu resursu nodrošinājums	10
6.2. Akadēmiskā personāla kvalifikācija	13
6.3. Metodiskais un materiāltehniskais nodrošinājums	13
7. Zinātniskās pētniecības īstenošana studiju virziena ietvaros	15
8. Sadarbības tīkli	15
8.1. Sadarbība ar darba devējiem un profesionālajām organizācijām.....	16
8.2. Internacionalizācijas stratēģijas.....	16
8.3. Starptautiskā apmaiņa	17
8.4. Sadarbība konkurences apstākļos.....	18
8.5. Starptautiskās atzinības	18
8. Kvalitātes pārvaldība.....	18
8.1. Kvalitātes pilnveides sistēmas darbība.....	18
8.2. Iekšējās kvalitātes sistēmas atbilstība prasībām	22
8.3. Studiju turpināšanas garantijas.....	24
STUDIJU PROGRAMMU RAKSTUROJUMI.....	24
9.A. „TŪRISTU GIDS – CEĻOJUMU UN PASĀKUMU ORGANIZATORS” profesionālās bakalaura studiju programmas raksturojums	24
10.A. Studiju programmas mērķi un kvalifikācija	24
11.A. Paredzētie studiju rezultāti.....	25
12.A. Uzņemšanas noteikumi.....	26
13.A. Studiju programmas plāns.....	27
14.A. Studiju programmas praktiskā īstenošana	29
15.A. Absolventu nodarbinātības perspektīvas	30
16.A. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā saņemto ieteikumu ieviešana	30
9.B “TŪRISMA ORGANIZĀCIJA UN VADĪBA” profesionālās bakalaura studiju programmas raksturojums	31
10.B. Studiju programmas mērķi un kvalifikācija	31
11.B. Paredzētie studiju rezultāti.....	31
12.B. Uzņemšanas noteikumi.....	32
13.B. Studiju programmas plāns.....	33

14.B. Studiju programmas praktiskā īstenošana	34
15.B. Absolventu nodarbinātības perspektīvas.....	35
16.B. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā saņemto ieteikumu ieviešana	36
9.C. „TŪRISMA STRATĒĢISKĀ VADĪBA” profesionālās maģistra studiju programmas raksturojums	36
10.C. Studiju programmas mērķi un kvalifikācija	36
11.C. Paredzētie studiju rezultāti	37
12.C. Uzņemšanas noteikumi	37
13.C. Studiju programmas plāns.....	38
14.C. Studiju programmas praktiskā īstenošana	39
15.C. Absolventu nodarbinātības perspektīvas.....	40
16.C. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā saņemto ieteikumu ieviešana.....	40
9.D “STARPTAUTISKĀ TŪRISMA PASĀKUMU VADĪBA” akadēmiskās maģistra studiju programmas raksturojums.....	40
10.D. Studiju programmas mērķi un kvalifikācija.....	40
11.D. Paredzētie studiju rezultāti.....	43
12.D. Uzņemšanas noteikumi.....	47
13.D. Studiju programmas plāns	47
14.D. Studiju programmas praktiskā īstenošana.....	49
15.D. Absolventu nodarbinātības perspektīvas	52
16.D. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā saņemto ieteikumu ieviešana	55
17. Kopsavilkums par studiju virziena attīstības plāniem	55
STUDIJU VIRZIENA PAŠNOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA PIELIKUMI	57
P.1. Studiju programmu uzskaitījums	57
P.2. Akadēmiskā personāla uzskaitījums.....	58
P.3. Akadēmiskā personāla galveno zinātnisko publikāciju saraksts	63
P.4. Studiju virziena īstenošanā iesaistīto struktūrvienību uzskaitījums	66
P.5. Studiju nodrošinājuma palīgpersonāla raksturojums	66
P.6. Akadēmiskā personāla biogrāfijas	68
P.7. Prakses nolikumi un līgumi.....	68
P.8. Rakstiskas vienošanās par kopīgo studiju programmu īstenošanu Pieejams Administratīvā departamentā	68
P.9. Kopīgās studiju programmas īstenošanas dokumentācija.....	68
P.10. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā izteikto ieteikumu ieviešana.....	68
P.11. Studiju virziena padomes nolikums.....	69
STUDIJU PROGRAMMU PAŠNOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA PIELIKUMI.....	71
P.A. Pielikumi studiju programmas “ Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators”” raksturojumam	71
P.A.1. Studiju kursu apraksti. Pieejami https://luis.lu.lv/pls/va/kursi.startup?l=1	71
P.A.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā.....	71
P.A.3. Studiju programmas izmaksas.....	72
P.A.4. Salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām	74

P.A.5. Informācija par studējošajiem	75
P.A.6. Studējošo apmierinātība ar studiju kvalitāti.....	75
P.A.7. Absolventu apmierinātība ar studiju kvalitāti.....	76
P.A.8. Studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā	76
P.A.9. Diploms un tā pielikuma paraugs	77
P.A.10. Studiju turpināšanas garantiju dokumentācija	77
P.A.11. Studiju līguma paraugs	77
P.B. Pielikumi studiju programmas “Tūrisma organizācija un vadība” raksturojumam	77
P.B.1. Studiju kursu apraksti https://luis.lu.lv/pls/va/kursi.startup?l=1	77
P.B.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā.....	77
P.B.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā.....	77
P.B.3. Studiju programmas izmaksas.....	79
P.B.4. Salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām	80
P.B.5. Informācija par studējošajiem	82
P.B.6. Studējošo apmierinātība ar studiju kvalitāti.....	82
P.B.7. Absolventu apmierinātība ar studiju kvalitāti.....	83
P.B.8. Studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā skatīt P.A.8.	83
P.B.9. Diploms un tā pielikuma paraugs	83
P.B.10. Studiju turpināšanas garantiju dokumentācija	83
P.B.11. Studiju līguma paraugs	83
P.C. Pielikumi studiju programmas “” raksturojumam	83
P.C.1. Studiju kursu apraksti https://luis.lu.lv/pls/va/kursi.startup?l=1	83
P.C.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā	83
P.C.3. Studiju programmas izmaksas	84
P.C.4. Salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām.....	85
P.C.5. Informācija par studējošajiem.....	87
P.C.6. Studējošo apmierinātība ar studiju kvalitāti.....	87
P.C.7. Absolventu apmierinātība ar studiju kvalitāti.....	88
P.C.8. Studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā skatīt P.A.8.	88
P.C.9. Diploms un tā pielikuma paraugs	88
P.C.10. Studiju turpināšanas garantiju dokumentācija.....	88
P.C.11. Studiju līguma paraugs	88
P.D. Pielikumi studiju programmas “Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība” raksturojumam	88
P.D.1. Studiju kursu apraksti https://luis.lu.lv/pls/va/kursi.startup?l=1	88
P.D.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā.....	88
P.D.3. Studiju programmas izmaksas.....	89
P.D.4. Salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām	91
P.D.5. Informācija par studējošajiem	91
P.D.6. Studējošo apmierinātība ar studiju kvalitāti.....	92
P.D.7. Absolventu apmierinātība ar studiju kvalitāti	92

P.D.8. Studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā skatīt P.A.8.....	92
P.D.9. Diploms un tā pielikuma paraugs.....	92
P.D.10. Studiju turpināšanas garantiju dokumentācija	92
P.D.11. Studiju līguma paraugs.....	92

Attēlu un tabulu saraksts

1.attēls. Darba devēju prakses atsauksmēs norādītās Vidzemes Augstskolas studentu kompetences un prasmes.....	8
2.attēls. VIA VRSTAO studiju virziena pārvaldības struktūra.....	11
3 .attēls. Iekšējās kvalitātes nodrošināšana studiju procesā.....	23
1.tabula. ViA VRSTAO stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze.....	9
2. tabula. Finanšu resursi studiju virzienam atbilstošu studiju programmu īstenošanai.....	11
3 .tabula. Finansējums akadēmiskā personāla pētniecības (radošās) darbības nodrošināšanai.....	11
4. tabula Finansējums literatūras iegādei un elektronisko datubāzu abonēšanai.....	12
5. tabula Finansējums studējošo pašpārvaldei.....	12
6. tabula Akadēmiskā personāla atalgojuma atbilstība pedagogu darba samaksas noteikumiem.....	12
7.tabula. Studiju programmu un piešķiramo grādu apstiprināšana un kontrole.....	22
8.tabula. Studiju programmas „Tūristu gids –ceļojumu un pasākumu organizators” uzņemšanas prasības.....	26
9.tabula. Studiju programmas „Tūristu gids –ceļojumu un pasākumu organizators” studiju plāns.....	27
10. tabula Rekomendāciju izvērtēšanas un ieviešanas grafiks profesionālai bakalaura programmai “Tūristu gids –ceļojumu pasākumu organizators”	30
11.tabula. Studiju programmas “Tūrisma organizācija un vadība” uzņemšanas prasības	32
12.tabula. Studiju programmas “Tūrisma organizācija un vadība” plāns.....	33
13.tabula Rekomendāciju izvērtēšanas un ieviešanas grafiks profesionālai bakalaura studiju programmai “Tūrisma organizācija un vadība.....	35
14.tabula. Uzņemšanas prasības Tūrisma stratēģiskās vadības profesionālajā programmā.....	37
15.tabula. Studiju programmas “Tūrisma stratēģiskā vadība” studiju saturs un plāns.....	38
16.tabula Rekomendāciju izvērtēšanas un ieviešanas grafiks profesionālai maģistra programmai “Tūrisma stratēģiskā vadība”	41
17.tabula. Noteiktu maģistra cikla studiju rezultātu atbilstība ITEM studiju moduļiem un sagaidāmajiem studiju rezultātiem.....	44
18.tabula. Uzņemšanas prasības maģistra studiju programmā “Starptautiskā pasākumu vadība”	47
19.tabula. Starptautiskās kopīgās maģistru studiju programmas “ITEM” studiju plāns.....	48
20.tabula. Starptautiskā tūrisma pasākumu vadības maģistra līmeņa studiju programmā izmantoto studiju metožu sadalījums stundās.....	49
21. tabula Rekomendāciju izvērtēšanas un ieviešanas plāns akadēmiskai maģistra programmai “Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība”	55

1. Studiju virziena attīstības stratēģija un iekļaušanās augstskolas kopējā stratēģijā

Studiju virziens Viesnīcu un restorānu serviss, tūrisma un atpūtas organizācija (turpmāk VRSTAO) ir viens no Vidzemes Augstskolas (turpmāk ViA) stūrakmeņiem, uz kuru balstījās ViA izveide 1996. gadā. Tas ir mainījies laikam līdzīgi un darbojies ciešā sasaistē ar tūrisma nozari un Vidzemes reģiona pašvaldībām, sadarbojas ar profesionālās izglītības iestādēm, vidējās izglītības iestādēm un citām augstskolām Latvijā un ārvalstīs. Patlaban VRSTAO virziens ir viens no stratēģiskās identitātes balstiem augstskolā, kas nodrošina plašāku augstskolas atpazīstamību Latvijas mērogā potenciālajiem studentiem un ciešu integrāciju ar nozares uzņēmumiem un institūcijām reģiona ilgtspējīgā attīstībā. VRSTAO ir viens no augstākās izglītības un nozares pētniecības līderiem valstī, kā arī ir pamanāms starptautiskā akadēmiskā un pētnieciskā vidē ar publikācijām, ziņojumiem konferencēs, dalību mobilitātes un attīstības projektos ārvalstīs. Studiju virziena attīstība cieši sakrīt ar ViA nākotnes redzējumu (ViA stratēģija 2016.-2020.gadam¹) par studiju procesa, zinātnes un pētniecības attīstību, kā arī reģiona (Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030) un visas Latvijas tūrisma nozares (Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam) attīstību kopumā.

VRSTAO virziena attīstība ViA ilgtermiņa redzējumā:

Studijās

- studiju virziens ar augstiem kvalitātes standartiem;
- studiju virziens ar augstu starptautisko mobilitāti studentu un mācībspēku vidū;
- partneris studenta personības attīstīšanā;
- virziens ar starp-disciplinārītātes pieeju, kas sadarbojas ar citiem ViA studiju virzieniem;
- virziens kas sasaista teoriju ar praksi un studiju procesā lieto uz problēmu balstītu apmācību un pieredzes mācīšanās pieeju (*problem-based learning, experiential learning*), kā arī āra dzīves apmācību, stiprinot studentu praktiskās prasmes.
- nākotnē nodrošinot pilna cikla virziena izglītību: koledžas programma, bakalaura, maģistra līmenis, sadarbībā ar citiem partneriem – doktorantūra, integrēti kursi atvērtajā universitātē.

Pētniecībā

- stratēģisks valsts tūrisma kompetenču un ekspertīzes centrs un nozares studiju un pētniecības atbalsta punkts Baltijas jūras reģionā ar iespējamo zināšanu pārnei Austrumeiropā;
- maģistrantūras studenti līdzdarbojas pētījumu veikšanā kā pētnieku asistenti, piedalās kā līdzautori ziņojumu sagatavošanā.

Zināšanu pārnēsē

- tūrisma nozares pionieris jaunumu aprobācijā, reģiona attīstības transformāciju veidotājs un ietekmētājs, ilgtspējas plašākas izpratnes veicinātājs;
- līderis sadarbībā ar tūrisma un atpūtas nozares organizācijām, uzņēmumiem, padomdevējs tūrisma nozares organizācijās, kā arī noteiktu iniciatīvu līdzīstenotājs;
- paplašināts virziena saturiskais uzstādījums: bez tradicionālā tūrisma un viesmīlības sektora. Liela nozīme ir atpūtai - brīvā laika pavadīšanai (Leisure), kā arī darījumu sektora lomas izcelšana tūrismā, it īpaši pasākumu tūrismam.

¹ Vidzemes Augstskolas stratēģija 2016.-2020.gadam. Resurss pieejams:
<http://www.va.lv/lv/lapa/vidzemes-augstskolas-strategija>

2. Studiju programmu kopa un atbilstība valsts attīstības prioritātēm

Tūrisms ir viena no vadošajām eksporta pakalpojumu nozarēm pasaulē, kas, neskatoties uz neskaitāmiem izaicinājumiem un satricinājumiem, stabili attīstās. Šādas pašas tendences novērojams Latvijā.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (LV2030) ir noteiktas septiņas prioritātes, no kurām ar VRSTAO virzienu ir saistītas vairākas, jo tas ir skaidrojams ar tūrisma un atpūtas nozares izteikto starpdisciplināritāti. Piemēram, kultūras telpas saglabāšanas prioritāte tieši radošas sabiedrības attīstības kontekstā, kvalitatīva un pieejama izglītība mūža garumā, inovatīva un ekoeftīva ekonomika, t.sk. klasteru programma, dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga apsaimniekošana, telpiskās attīstības perspektīva (tieši nacionālo interešu telpas). LV2030 indikatori, kas saistīti ar VRSTAO: kultūras pasākumu apmeklētāju skaits gadā, radošo industriju eksporta īpatsvars, ārvalstu studentu īpatsvars augstskolās, inovatīvo uzņēmumu īpatsvars, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju platības īpatsvars, ārvalstu tūristu, kas uzturas 4 un vairāk dienas, apkalpoto gaisa satiksmes pasažieru skaits, apkalpoto pasažieru skaits Rīgas ostā.

Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 ir noteiktas deviņas viedās specializācijas, starp kurām divas ir tieši saistītas ar VRSTAO darbību:

Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms;

Kultūras un radošās industrijas.

Papildinoši ar VRSTAO virzienu ir arī saistītas šādas viedās specializācijas:

Veselīgas pārtikas un dzērienu ražošana;

Rehabilitācijas un veselības aprūpes pakalpojumi.

Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam definēti stratēģiskie tūrisma veidi un atbalstāmās tūrisma teritorijas. ViA bakalaura programmu „Tūrisma organizācija un vadība” 42812 un „Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators” 42812, maģistra programmu „Tūrisma stratēģiskā vadība” 47812 un „Starptautisko tūrisma pasākumu vadība” („International Tourism Events Management”) 45812 saturs atbilst Latvijas tūrisma stratēģiskiem mērķiem. ViA arī atrodas Latvijas tūrisma eksporta konkurētspējīgā teritorijā- Gaujas nacionālā parka tūrisma klasterī². No 2010. līdz 2015.g. viesnīcās un citās tūristu mītnēs pavadīto nakšu skaits Vidzemes plānošanas reģionā ir pieaudzis par 92,6%, sasniedzot 207642 pavadītās nakts 2015.g., bet Valmieras pilsētā par 88%, sasniedzot 36454 pavadītās nakts 2015.g. Proporcioniāli pieaug arī ārvalstu nakšņotāju skaits reģionā. Gaujas nacionālā parka tūrisma klusters veicina sadarbību starp uzņēmumiem, vietējām pašvaldībām un studiju virzienu attīstot konkurētspējīgu piedāvājumu, tai pašā laikā Tūrisma un atpūtas virziens ir labi atpazīstams zīmols nozarē visas Latvijas un Baltijas mērogā. ViA VRSTAO virziens pārskata periodā bija pārstāvēts divos (Gaujas NP tūrisma klasteris un Latvijas ilgtspējīga tūrisma klāsteris), ar tūrisma saistītos klasteros ar nozīmīgu stratēģisko lomu to attīstībā, kā arī ir iesaistīts kā dalībnieks Rīgas Gaujas Eiropas gastronomiskā reģiona darbībā 2017.gadam.

3. Studiju virziena un studiju programmu atbilstība darba tirgus pieprasījumam

Ekonomikas ministrijas 2015. gada Informatīvajā ziņojumā par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm tiek apgalvots, ka saglabājoties pašreizējai darba spēka sagatavošanas struktūrai Viesmīlības, ēdināšanas, tirdzniecības un citu pakalpojumu jomas vadītāji ar augstāko izglītību 2014. gada bija 9.6 tk, izteiktā prognoze 2015. gadā - 9.6 tk, 2020. gadā - 11.2 tk, 2025.

²https://www.em.gov.lv/files/turisms/PPD_1.doc

Analizējot šo prognozi jāņem vērā, ka tūrisma, viesmīlības un atpūtas nozarē ir plašāka par šo profesiju iedalījumu un profesiju spektrs ir daudzveidīgāks, kā arī visās studiju programmās Latvijā studējošo skaits krītas demogrāfisku faktoru dēļ. Tomēr tas nozīmē, ka ļoti būtiska nozīme nākotnē būs kvalitatīvi sagatavotu speciālistu pieprasījumam un konkurences apstākļos svarīga loma būs arī virziena zīmolam un tā studiju kvalitātei. Lai izpildītu Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. mērķus un apakšmērķus, svarīga ir nozares sasaiste ar VRSTAO pētniecības un studiju procesā, ko nodrošina uz problēmām un lietišķo pētniecību bāzētas apmācību metodes, kas tiek pielietotas studiju procesā.

Inguna Kucina 2014. gada maģistra darba ietvaros laika posmā no 2013. gada marta līdz aprīlim pētījuma apkopoja 570 darba devēju atsauksmes par Tūrisma un viesmīlības vadības fakultātes studentu praksēm dažādos tūrisma un viesmīlības nozares uzņēmumos laikā no 2004. līdz 2011.gadam. Darba devēju (kopā analizētas 570 darba devēju atsauksmes, kopš studiju virzienam tika ieviesta prakšu novērtēšanas sistēma – komersanti, valsts un pašvaldības pārstāvji no dažādām tūrisma organizācijām) vērtējums par tūrisma virzienu studējošajiem praksēs norāda uz galvenajām stiprajām pusēm darba tirgus situācijā. Visbiežāk izceltās īpašās profesionālās prasmes ietver viesmīlību, labu saskarsmes kultūru, komunikāciju, svešvalodu prasmes u.c. Absolventu aptaujas dati liecina, ka lielākā daļa absolventu paliek strādāt Vidzemes reģionā – attiecīgi vairākums privātajā sektorā, taču arī valsts, pašvaldības un nevalstiskā sektora organizācijās.⁴

veikt pārbaudes pienākumus plānot un realizēt projektus
veikt pienākumus atbildīgi izstrādāt
sagatavot rēķinussistemizēt
veikt un pieņemt pasūtījumus organizēt pasākumus
strādāt rezervācijas sistēmā
veikt administratora pienākumus
sagatavot materiālus
izstrādāt mājas lapu iekārtot muzeja ekspozīciju
prast strādāt ar biroja tehniku piedalīties izstādē
konsultēt uzņemt viesus izrādīt pārzināt pakalpojumus plānot sagaidīt
sadarboties apkalpot restorānā reklāmas noformēt dokumentus
realizēt iepazīstināt strādāt administrācijā koriģēt apkalpot tūristus atlasīt
koordinēt rezervēt apkopot statistiku atjaunot informāciju
sastādīt veikt uzticētos darbus organizēt pasākumus piesaistīt
noformēt reģistrēt izstrādāt mārketinga plānu kontaktēties
piedāvāt risināt klāt galdus strādāt ar augstu atbildības sajūtu apkopot datus
apkalpot banketus meklēt veidot maršrutus apkopot inventāru ievadīt
komunicēt analizēt apsekot objektus izstrādāt piedāvājumus nodrošināt
sastādīt pasākumu programmas apkopot statistikas datus apkopot
uzturēt mājas lapu pārdot pakalpojumus papildināt datu bāzi veikt viesmīļa pienākumus
atbildēt uz jautājumiem uzkopt numuriņus komunicēt ar sadarbības partneriem
strādāt komandā vadīt ekskursijas apstrādāt
komunicēt angļu valodā
izstrādāt aptaujas anketas sniegt informāciju sagatavot ātskaites
veikt anketēšanu veikt rezervācijas apkalpot klientus

7

1.attēls. Darba devēju prakses atsauksmēs norādītās Vidzemes Augstskolas studentu kompetences un prasmes. Avots: Inguna Kucina 2014⁵

4. Studiju virziena SVID analīze

SVID analīze:

1.tabula. ViA VRSTAO stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze

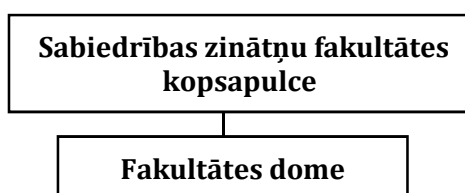
Stiprās puses	Vājās puses
(1) Profesionālās studiju programmas, viens no diviem galvenajiem virzītājspēkiem tūrisma nozarē valsts līmenī – orientēšanās būt nišas līderim (izņemot studentu skaitu, kur Rīgas resursi ir lielāki) (2) Vistiešākā saikne ar tūrisma nozares izaugsmes veicināšanu – docētāju iesaiste lietišķajā pētniecībā, izglītojošos semināros un konsultēšanā, studentu pētnieciskais darbs un prakses; cieša sadarbība ar nozares uzņēmumiem un organizācijām (3) Cieša saikne ar Vidzemes un Pierīgas reģiona attīstību pētnieciskais darbs ir vērsts uz reģiona vajadzību izpēti, daudz lokālu tūrisma piemēru ikdienas studiju procesā (Valmierā, Gaujas NP u.c.). Vairāk nekā trešdaļa absolventu paliek strādāt reģionā (4) Starpdisciplināra pieeja: IT un sociālo zinātņu integrācija, reģionālo inovāciju veicināšana (5) Augsts studentu un absolventu lojalitātes līmenis. Liels absolventu īpatsvars, kuri jau ir darba devēji, augsta absolventu nodarbinātība (6) Internacionalizācija un starptautiska studiju vide: mobilitāte, projekti, semināri, konferences. Studentu prakses Latvijā un ārvalstīs. Studentu un docētāju iesaiste akadēmiskajos starptautiskajos projektos (<i>Nordplus, Leonardo da Vinci, Erasmus</i> u.c.) Esošais sadarbības tīkls un tehnoloģiskais nodrošinājums ļauj attīstīt kopīgus grādus ar partneraugstskolām. (7) Individuāla pieeja studiju procesā un individuāla atgriezeniskā saikne, lielāka uzmanība studējošiem kā personībām un viņu izaugsmei (8) Modernas studiju metodes, e-mācības, IT izmantošana sociālo zinātņu vajadzībām. Moderna bibliotēka un augstskolas infrastruktūra (īpašs akcents tūrismā – ANO Pasaules tūrisma organizācijas depozīt-bibliotēka) (9) Motivēts un kvalificēts akadēmiskais personāls, docētāju starptautiskā pieredze; augsta elastība un spēja reaģēt uz tirgus prasībām studiju programmu saturā (10) Mērķtiecīgi attīstīts stratēģisks sadarbības tīkls Latvijā un ārvalstīs ar komerc-sektora, valsts, pašvaldības, nevalstiskajām organizācijām un	(1) Relatīvi neliels studentu skaits, mazāka potenciālo studentu maksātspēja (2) Salīdzinoši zemais atalgojums, it sevišķi zemākos amatos, var veicināt docētāju aizplūšanu kā arī docētāju pārslodzi. (3) Docētāju laika resursu kapacitāte ir ierobežota, lai aktīvu sadarbību ar nozari savienotu ar kvalitatīvu administratīvo darbu un zinātnisko pētniecību un pilnvērtīgām studentu konsultācijām, laikā nenodotiem kursa vērtējumiem (4) Salīdzinoši neliela zinātniskā kapacitāte fundamentālo pētījumu veikšanai (5) Daļas docētāju motivācija un prasmes kursu saturu pasniegt anglu vai citā svešvalodā, kas ietekmē starptautisko konkurētspēju

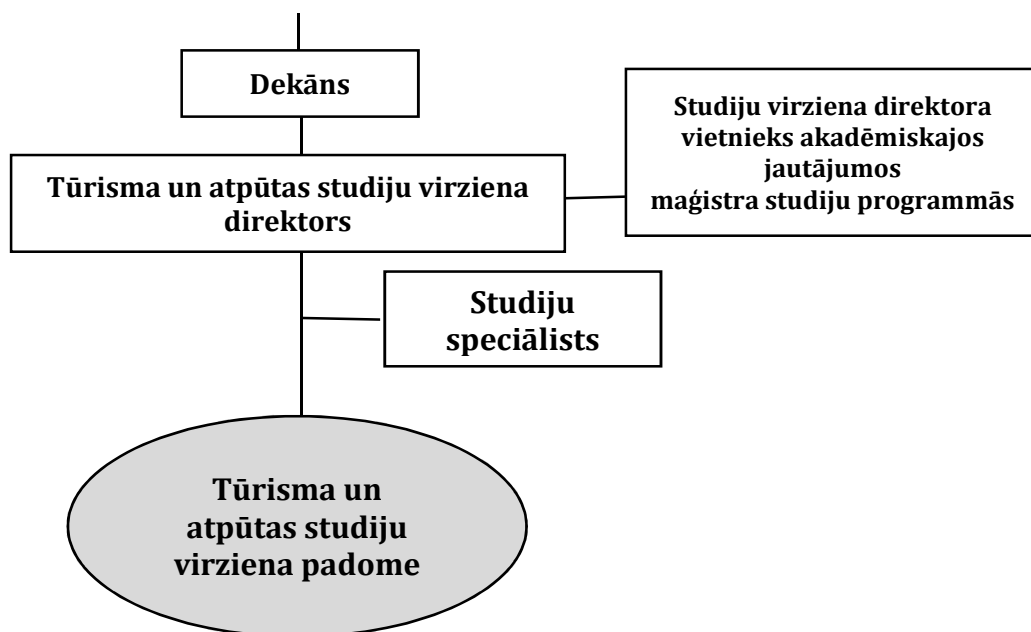
⁵ Kucina I. 2014. Pētījumu iesaiste tūrisma klasteru konkurētspējās paaugstināšanai. Maģistra darbs Vidzemes Augstskola

akadēmisko sabiedrību. Pārstāvniecība ATLAS, LVRA, VTA, Gaujas NP tūrisma klasterī u.c. (11) Relatīvi zemākas studiju izmaksas ikdienas studentu dzīves nodrošināšanai (salīdzinot ar Rīgu) – pamatā ikdienā viss ir kājām ejamā attālumā, infrastruktūras, labiekārtojums, Valmieras kā studentu pilsētas pozicionējums (12) Kapacitāte, sadarbojoties ar citu augstskolu (Latvijā un ārvalstīs) zinātniekiem, veikt kopīgus pētījumus, iesaistīties kopīgos starptautiskos projektos un valsts pētījuma programmās (1) Kapacitāte paplašināt studiju kursu piedāvājumu angļu un citās svešvalodā (2) Kapacitāte attīstīt koledžas studiju programmas sadarbībā ar vidējām profesionālajām izglītības iestādēm (Valmiera, Smiltene, Priekule, Limbaži) vai atsevišķi	
Iespējas (3) Pieprasījuma izmaiņas jeb plašāks skatījums uz studējošiem – t.sk. mūžizglītība, atsevišķi kursi uzņēmēju apmācībai, e-vide emigrantiem ārpus Latvijas u.c. (4) Terorisma draudi pasaule un starptautisko attiecību saspīlējums var veicināt vietējā un Baltijas tūrisma pieaugumu.	Draudi (1) Demogrāfijas un emigrācijas tendences (samazinās jauniešu skaits studējošo vecumā) (2) Zināšanu un prasmju līmeņa negatīvas izmaiņas visduskskolēniem. Studentu kompetences, uzsākot studijas, ietekmē studiju kvalitāti – ekonomisku apsvērumu dēļ tiek uzņemti arī vidusskolēni ar vājiem mācību rezultātiem, kas ietekmē arī kopējo līmeni (3) Ekonomiskā situācija un zemā potenciālo studentu maksātspēja, t.sk. studiju pārtraukšana finansiālu apsvērumu dēļ (4) Citi ārējie faktori – izglītības politikas trūkumi, ES politika attiecībā uz projektu finansējumu augstākajai izglītībai (5) Valsts politikas izmaiņa attiecība uz tūrisma un viesmīlības nozari (6) Terorisma draudi pasaule un starptautisko attiecību saspīlējums var veicināt starptautiskā tūrisma kritumu

5. Studiju virziena pārvaldības struktūra

VRSTAO darbojas Sabiedrības zinātņu fakultātes sastāvā administratīvi to pārauga fakultātes dekāns. Fakultātes Dome pieņem lēmumus par izmaiņām programmās, ievēl docētājus, apstiprina viesdocētājus. Domē darbojās studentu pārstāvji. (Skatīt attēlu Nr 5.)

2.attēls. VIA VRSTAO studiju virziena pārvaldības struktūra

Tiešo virzienu pārraudzību un operatīvo vadību veic virzienu direktors. Maģistru programmām VRSTAO ir virziena direktora vietnieks akadēmiskos jautājumos. Stratēģiskās izmaiņās Studiju programmās, kvalitātes iekšēja izvērtēšana (pašnovērtējuma ziņojumi, anketēšanas u.c.) un sagatavošana ārējai izvērtēšanai (licencēšana, akreditācija) izskata studiju virziena padome, kas sanāk reizi mēnesī. Skatīt Pielikumu Nr. 30

6. Studiju virziena īstenošanā iesaistītie resursi

6.1. Finanšu resursu nodrošinājums

2. tabula. Finanšu resursi studiju virzienam atbilstošu studiju programmu īstenošanai

Studiju virziens	Valsts budžeta finansējums virzienam <i>(bez finansējuma stipendijām)</i> , EUR	Pašu ieņēmumi - virziena maksas studentu studiju maksas, EUR	Finanšu resursi kopā, EUR
Tūrisms un atpūta	130 282	101 204	231 486

Finansējums pētnieciskai darbībai Vidzemes Augstskolā netiek dalīts pa studiju virzieniem, bet gan novirzīts zinātniskajiem institūtiem, grantu programmām, pētniecības projektiem un pasūtījumu darbiem, kuros darbojas akadēmiskais personāls no dažādiem studiju virzieniem.

3 .tabula. Finansējums akadēmiskā personāla pētniecības (radošās) darbības nodrošināšanai

Finansējuma veids	Finanšu resursi, EUR
Zinātnes bāzes finansējums	13 222

Valsts pētījumu programmu finansējums - piešķirts ViA Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūtam	56 119
Valmieras pilsētas pašvaldības piešķirtais finansējums pētniecības grantiem	20 000
ES struktūrfondi	0
Cits zinātniskais finansējums no valsts budžeta (t.sk. valsts pārvaldes institūciju pasūtītie pētījumi)	97 095
Snieguma finansējums	24 514
Ieņēmumi no līgumdarbiem ar LR juridiskajām personām	36 200
Pārējie ieņēmumi zinātniskajai darbībai	
Ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības	20 372
Finansējums kopā	267 522

Finansējums Vidzemes Augstskolas bibliotēkas krājumu komplektēšanai netiek dalīts pa studiju virzieniem, jo bieži studiju procesā esošos bibliotēkas resursus izmanto vairāku studiju virzienu studenti.

4. tabula Finansējums literatūras iegādei un elektronisko datubāzu abonēšanai

Izdevumi bibliotēkas krājumu komplektēšanai	2016, EUR
Periodiskie izdevumi	1 930
Grāmatas	5 873
Elektroniskie dokumenti un datubāzes	4 373
Kopā:	12 76

Finansējums studentu pašpārvaldei tiek nodrošināts vismaz vienas divsimtās daļas apmērā no valsts finansējuma studiju procesam un studiju maksas ieņēmumiem.

5. tabula Finansējums studējošo pašpārvaldei

Finansējums	2016, EUR
Finansējums studentu pašpārvaldei	6 958
<i>Valsts budžeta finansējums studiju procesam</i>	<i>966 643</i>
<i>Studiju maksas ieņēmumi</i>	<i>381 154</i>
Kopējie studiju procesa ieņēmumi	1 347 797
<i>Studentu pašpārvaldes finansējuma attiecība, %</i>	<i>0.51</i>

6. tabula Akadēmiskā personāla atalgojuma atbilstība pedagogu darba samaksas noteikumiem

Amats	2016., EUR
--------------	-------------------

	Mēneša darba algas likme *	Minimālā stundas likme **	ViA stundas likme ***	Atbilstība
profesors	1175.29	11.75	12.54	atbilst
asociētais profesors	940.52	9.41	10.03	atbilst
docents	752.7	7.53	8.02	atbilst
lektors	601.87	6.02	6.42	atbilst
asistents	480.93	4.81	5.14	atbilst

* - MK noteikumi Nr.445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi"

** - aprēķināta ņemot vērā MK noteikumos Nr. 445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" noteikto maksimālo akadēmiskā personāla darba slodzi 1000 stundas gadā (100 stundas mēnesī)

*** - apstiprināta ViA Senāta sēdē 2011.gada 7.septembrī, lēmums Nr.8/3.3

Vidzemes Augstskola studentu izmaksu kalkulācijai izmanto pašu izveidotu kalkulācijas metodiku, kurā izmaksas tiek klasificētas sekojošā veidā:

- 6.1. Tiešās izmaksas - studiju programmas realizācijas tiešās izmaksas:
 - 6.1.1.akadēmiskā personāla atlīdzība,
 - 6.1.2.mācību materiālu, pasākumu izmaksas,
 - 6.1.3.citas tiešās ar studiju programmas realizāciju saistītās izmaksas;
- 6.2. Daļēji tiešās izmaksas - studiju virziena un fakultātes tiešās izmaksas:
 - 6.2.1.akadēmiskā personāla atlīdzība, kura nav tieši saistīta ar kādas studiju programmas realizāciju (piem., fakultātes docētāju atlīdzība par zinātnisko darbu),
 - 6.2.2.virziena un fakultātes administratīvā darba izmaksas (dekāna, virziena vadītāja, vecākā speciālista atlīdzība),
 - 6.2.3.pārējās virziena un fakultātes administratīvās izmaksas (fakultātes personāla komandējumu, apmācību, konferenču apmeklējumu izdevumi, dalības maksas organizācijās, kancelejas preču, viesu uzņemšanas un citi izdevumi),
 - 6.2.4.attīstības izdevumi (fakultātes vai virziena attīstībai tieši iezīmētā finansējuma izlietojums),
 - 6.2.5.izmaksu nesējs – studentu skaits fakultātē (fakultātes tiešo izmaksu pārnesei) vai studentu skaits virzienā (virziena tiešo izmaksu pārnesei);
- 6.3. Netiešās izmaksas – pārējās augstskolas izmaksas:
 - 6.3.1.atlīdzība (administratīvā, vispārējā un saimnieciskā personāla atlīdzība),
 - 6.3.2.administratīvās izmaksas (komandējumu izdevumi, kopējie studiju procesa organizēšanas izdevumi, tehnoloģiju izdevumi, bibliotēkas izdevumi, mārketinga, sabiedrisko attiecību un pasākumu organizēšanas izdevumi, citi administratīvie izdevumi),
 - 6.3.3.ēku apsaimniekošanas izmaksas (infrastruktūras uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi),
 - 6.3.4.aizdevuma atmaksas izdevumi
 - 6.3.5.kapitālie izdevumi (grāmatas, aprīkojums),
 - 6.3.6.izmaksu nesējs – studentu skaits programmā (atlīdzības, administratīvo un kapitālo izmaksu pārnesei) vai studiju programmas ietvaros realizēto studiju kursu kontaktstundu skaits gadā (ēku apsaimniekošanas izmaksu pārnesei).

Finanšu resursu izmantošanas kontrole un ilgtspēja

Finanšu resursu izmantošanas kontrole un ilgtspēja noteikta Vidzemes Augstskolas budžeta izstrādāšanas, apstiprināšanas, izpildes un kontroles kārtībā (apstiprināta ViA Senāta sēdē 2011. gada 26. oktobrī, lēmums Nr. 10/7.1)

6.2. Akadēmiskā personāla kvalifikācija

VRSTAO virzienā iesaistītā augstskolas akadēmiskā personāla kvalifikācija pilnībā atbilst studiju virziena atbilstoši programmu īstenošanai, Studiju programmā darbojas gan profesori, zinātņu doktori no dažādām zinātņu nozarēm, gan nozares profesionāli, kas veido daudzšķautnainu skatījumu uz nozari. Ar mācībspēku sarakstu var iepazīties

Pielikumā Nr.

6.3. Metodiskais un materiāltechniskais nodrošinājums

Informācija par studiju virziena metodisko un informatīvo nodrošinājumu

Studiju kursu apraksti ir pieejami Vidzemes Augstskolas kursu reģistrā <https://luis.lu.lv/pls/va/kursi.startup?l=1>

Sākot studiju kursam studenti saņem kursa aprakstus, kā arī tie pieejami arī e- vides mācību platformās <https://punkts.va.lv>

vai <http://moodle.va.lv/>

un e-mācību vidēs tiek ievietotas prezentācijas, papildu mācību materiāli utt.

Bibliotēka

Kopējais Vidzemes Augstskolas bibliotēkas dokumentu (fizisko vienību) kopskaits: 31959, t.sk. grāmatas - 23126, elektroniskie dokumenti – 19, audiovizuālie dokumenti – 376, kartogrāfiskie dokumenti – 104, seriālizdevumi – 5800, nepublicētie dokumenti – 2534.

2016.gada 17.maijā ViA bibliotēka ir atkārtoti akreditēta un tai piešķirts vietējas nozīmes bibliotēkas statuss.

ViA abonētās datubāzes

Pilntekstu datubāzes: EBSCO, ScienceDirect, Scopus, Web of Science, Eiropa.lv un Lursoft. Sadarbībā ar Valmieras bibliotēku lasītājiem pieejamas datubāzes: LETA, nozare.lv, Letonika, „Lursoft” laikrakstu arhīvs, Britannica, kā arī DVD kolekcija. Pārsvarā datubāzes pieejamas no visiem Vidzemes Augstskolas datu pārraides tīklā strādājošajiem datoriem. Atsevišķām datubāzēm iespējams piekļūt tikai, strādājot bibliotēkā uz vietas un saņemot īpašu atļauju (Lursoft).

Bibliotēka aktīvi piedalās valsts aģentūras „Kultūras informācijas sistēmu centrs” piedāvāto elektronisko resursu un pilntekstu datubāzu izmēģināšanā.

ViA bibliotēkā visi bibliotekārie procesi ir automatizēti, izmantojot bibliotēku informācijas sistēmu ALISE. No 2006.gada janvāra ir pieejama i-bibliotēka, kas dod iespēju no Valmieras integrētās bibliotēkas elektroniskā kataloga veikt grāmatu pasūtīšanu, pieteikties rindā uz jau izsniegtām grāmatām, prasīt grāmatu termiņu pagarinājumu, apskatīt datus par izsniegtajām/laikā nenodotajām/rezervētajām grāmatām. Tas ļauj studentiem un mācībspēkiem efektīvāk izmantot bibliotēkas krājumu.

No 2015.gada pavasara ir pieejama bibliotēkas informācijas sistēmas Alise mobilā versija. Līdz ar to elektroniskais katalogs ērti pieejams arī no mobilajām ierīcēm.

1.stāva lasītavā (455,10 m²) studentiem pieejami 128 preses izdevumi papīra formātā latviešu, krievu, angļu un vācu valodās. No tiem ViA bibliotēka abonē 38. Pieejama arī daiļliteratūra un atsevišķu periodisko izdevumu arhīvs.

2.stāvā atrodas datorlasītava (67,80 m²) ar 18 darba vietām un vēl 4 darba vietas lieltelpā. Uz tiem pieejama arī PSPPP datu apstrādes programma. Vēl otrajā stāvā izvietotas 2 lasītavas (katra 14,50 m²) grupu darbam, 4 individuālās lasītavas (katra 5,20 m²), un klusā lasītava (79,20 m²). 2.stāva

bibliotēkas telpa ir 776,00 m². Šeit izvietota nozaru literatūra, pieejams Valmieras pilsētas un apkārtnējo novadu novadpētniecības materiālu krājums un Eiropas Komisijas informācijas punkts Europe Direct, kas sniedz informāciju par Eiropas savienību, kā arī ViA studentu labāko darbu arhīvs.

ViA bibliotēka piedāvā studentiem, akadēmiskajam personālam un citiem interesentiem individuālās konsultācijas, ekskursijas un grupu apmācības. Nodarbības vada gan Vidzemes Augstskolas bibliotēkas, gan Valmieras bibliotēkas speciālisti.

Apmācību mērķis ir iepazīstināt jaunos studentus ar Valmieras integrēto bibliotēku, tās piedāvātajiem pakalpojumiem, apmācīt kā strādāt ar bibliotēkas elektronisko katalogu un abonētajām tiešsaistes pilntekstu elektroniskajām datubāzēm. Apmācībām pieteikties var arī elektroniskā veidā.

Informācija par bibliotēkā pieejamajiem resursiem un pakalpojumiem ir atrodamā ViA mājas lapā, sadaļā bibliotēka <http://www.va.lv/lv/biblioteka> , kā arī bibliotēkas blogā <http://viabiblio.blogspot.com/> .

Kopš 2003. gada 30. janvāra ViA bibliotēka ir Pasaules Tūrisma Organizācijas depozīt bibliotēka vienīgā Baltijas valstīs <http://publications.unwto.org/depositary-libraries?page=1> , dodot iespēju ViA studentiem un mācībspēkiem iepazīties ar nozares jaunākajiem pētījumiem un statistikas datiem.

Tūrisma virziena docētāji ļoti aktīvi iesaistās nozares literatūras komplektēšanā: informē par pašvaldībās izdotajām grāmatām, kuras būtu nepieciešams iegādāties; papildina krājumu ar konferenču materiāliem, ārzemēs izdotajiem žurnāliem. Tūrisma virziena vajadzībām bibliotēka komplektē ne tikai jaunāko nozares literatūru, bet arī dažādus vēsturiskus materiālus (kartes, ceļvežus, ceļojumu aprakstus utml.)

Lai popularizētu tūrisma nozares speciālistiem ViA studentu veiktos pētījumus, bibliotēkas elektroniskā kopkataloga sadaļā „ViA studentu darbi” ir pieejami labāko darbu pilnie teksti (no 2012.gada). No 2016.gada aprīļa bibliotēkas elektroniskā kopkataloga sadaļā “ViA docētāju publikācijas” ir uzsākta docētāju darbu datubāzes veidošana. Datu bāzē iekļauti mācībspēku publikāciju analītiskie apraksti (monogrāfijas, rediģētas un sastādītas grāmatas, pētījumi, konferenču materiāli u.c.). Ja šie darbi ir pieejami internetā, aprakstos tiek ievietotas saites uz pilnajiem tekstiem.

Sadarbībā ar tūrisma virziena docētājiem bibliotēkā tiek veidotas tematiskas izstādes, kurās interesenti var iepazīties ar pētījumiem par kādu no tūrisma nozares tēmām, kā arī ar ViA bibliotēkā pieejamajām grāmatām par šo tēmu.

Materiāltechniskais nodrošinājums

Studiju bāze atrodas Valmierā, Cēsu ielā 4 un Tērbatas ielā 10. Visas auditorijas aprīkotas ar stacionāru datoru un stacionāru projektoru, kā arī skaļruņiem un prezentācijas tālvadības pulti, taimeru un lāzera rādītāj koku vienā. No visiem datoriem augstskolā ir pieejams internets, kā arī abonētās pilnteksta datubāzes. Abonētajās pilnteksta datubāzes studenti var lietot arī kopmītnēs, kā arī autorizējoties no jebkuras vietas kur ir pieejams internets. Visās auditorijās studentiem pieejams bezvadu internets.

ViA studiju materiāltechnisko bāzi veido: 38 studiju procesam paredzētas telpas ieskaitot konferenču zāli, t.sk. piecas datoru auditorijas ar 150 darba vietām un Interneta pieslēgumu, kā arī deviņas laboratorijas. Tūrisma virziena studiju programmu īstenošanai tiek izmantota multimediju laboratorija. Ar multimediju laboratorijas aprīkojumu iespējams veikt foto un video uzņemšanu, kā arī veikt pilnvērtīgu uzņemtā materiāla apstrādi. Pētniecībā tiek izmantota Virtuālās un papildinātās realitātes laboratorija.

Pieejamo datoru skaits:

- Studentiem – 180 gab.

- Akadēmiskajam personālam – 45 gab.
- Administratīvajam personālam – 55 gab.
- Stacionāro datoru skaits auditorijās – 30 (neskaitot datorauditorijas)
- Portatīvie datori – 40 gab.
- Multimediju projektori – 45 gab.

Prakse viesmīlības servisā tiek organizēta sadarbība ar Valmieras tehnikumu izmantojot viņu telpas un aprīkojumu.

VRSTAO metodiskais informatīvais materiāls un materiāltehniskā bāze kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, taču izaugsmei un attīstībai nākotnē nepieciešams daudz lielāks finansējums.

7. Zinātniskās pētniecības īstenošana studiju virziena ietvaros

Studija virziena stratēģiskais pētniecības virziens ir ilgtspējīga tūrisma attīstība. Akadēmiskais personāls pēta šādas tēma: tūrisma stratēģiskā attīstība, tūrisma monitorings, tūrisms īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, tūrisma un vides mijiedarbība, Latvija tūrisma vēsture, muzeju komunikācija, tūrisma telpiskā un reģionālā plānošana, tumšais tūrisms, vietu mārketingi un zīmolvedība, tūrisma stratēģiskie procesi, tūrisma mobilitāte, pasākumu ietekme un mārketingi, IKT pielietojums tūrisma pētniecībā un publisko pasākumu jomā, intelektuālo organizāciju vadība tūrisma un atpūtas organizācijā, cilvēkresursu attīstība un pašilgtspēja, biznesa spēles, reliģiskais tūrisms.

A. Līviņa, M. Leščevica, S. Rozentāle un J. Kalnačs ir **Latvijas Zinātņu padomes eksperti**. Daļa docētāju, kuri strādā tūrisma virzienā, ir vēlēti pētnieki vai zinātniskie asistenti ViA Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūtā. Institūta direktore A. Līviņa ir Vidzemes Augstskolas Zinātnes padomes sastāvā. Gandrīz visi tūrisma virziena docētāji ir iesaistīti Valsts pētījumu programma 2014-2017 EKOSOC-LV projektos:

5.2.2. Inovācijas un uzņēmējdarbības attīstība Latvijā atbilstoši viedās specializācijas stratēģijai (M. Leščevica),

5.2.3. Latvijas lauku un reģionālās attīstības procesi un iespējas zināšanu ekonomikas kontekstā. (S. Rozentāle, G. Krūmiņš, M. Ore),

5.2.8. Kultūrvides attīstības, vides daudzveidības saglabāšanas un urbanizācijas procesi Latvijas līdzsvarotās attīstības kontekstā (Docētāji A. Līviņa, L. Veliverronena, J. Smalinskis, I. Grīnfelde, J. Kalnačs; TSV studentes-absolventes I. Smukā, R. Vasile). 2015. gadā tika veikta vietējo un ārvalstu apmeklētāju anketēšana Ķemeru un Gaujas nacionālajos parkos. Veiktas ikgadējas izpētes ekspedīcijas Ķemeru nacionālajā parkā, Mazsalacas, Krāslavas un Kandavas novados, Sabiles pilsētā, veicot intervijas, objektu apsekošanu un novērošanu,

5.2.9. Sociālās apziņas izmaiņu ietekme uz ekosistēmas pakalpojumu ilgtspējīgu nodrošinājumu. (A. Klepers, I. Druva-Druvaskalne).

2016. gadā Vidzemes augstskola bija partneris un viens no starptautiski praktiskās konferences “Pieredze, inovācijas un izaicinājumi tūrismā : globālo tendenču vietējie risinājumi” organizatoriem. Ierasta prakse VRSTAO studijuursos, mācību praksēs ekskursijās un integrētā apvidu praksē ir pētniecības vai radošo projektu integrēšana.

8. Sadarbības tīkli

8.1. Sadarbība ar darba devējiem un profesionālajām organizācijām

Fokuss uz sadarbību ar dažādiem tūrisma nozares partneriem ir lielākā konkurētspējas priekšrocība attiecībā pret citām programmām. Tieša līdzdarbība un nozarē notiekošo procesu ietekmēšana rada aktuālu saturu studijuursos un vienlaikus palīdz rast praktisko saikni starp studējošajiem un darba devējiem.

ViA VRSTAO studiju virziena pārstāvniecību profesionālajā tīklojumā raksturo iesaiste tādu organizāciju darbā kā: Latvijas Tūrisma aģentu un operatoru asociācija, *Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācija*, Vidzemes tūrisma asociācija (īpaši uzsverams 2014.gadā īstenotais projekts "CHARTS" par Vidzemes kultūras tūrisma politikas stratēģijas izstrādi). Tāpat notiek regulāra un daudzpusīga sadarbība ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Tūrisma departamentu (pirms tam – Tūrisma attīstības valsts aģentūru), Dabas aizsardzības pārvaldi, Gaujas Nacionālā parka tūrisma biedrību, lauku tūrisma asociāciju "Lauku ceļotājs", gidu asociācijām, Valmieras un apkārtnes tūrisma konsultatīvo padomi.

Vidzemes plānošanas reģiona *Ilgspējīgas attīstības stratēģijā 2030* rekreācija un tūrisms ir definēti kā viedā specializācija ar augstu attīstības potenciālu, un ViA ir pozicionēta kā stūrakmens reģiona "Zināšanu trijstūrī" (augstskola, uzņēmēji un pašvaldības).⁶

ViA VRSTAO studiju virziens aktīvi piedalās vietu attīstībā un galamērķu pārvaldes tīklojuma veidošanā. Īpaši izceļama Gaujas Nacionālā parka tūrisma klastera iniciatīvas aizsākšana un vadošā loma stratēģijas izveidē, stratēģiskajā konsultēšanā, tirgus pētījumu veikšanā. Tāpat studiju virziens ir iesaistīts Vidzemes un apkārtējo novadu pašvaldību kopīgā sadarbības modeļa izveidē, stratēģiskajā konsultēšanā, kā arī metodikas izstrādē Latvijas apjomīgākā tūrisma eksporta tirgus pētījuma veikšanai u.c..

VRSTAO docētāji aktīvi iesaistās ne vien studentu, bet arī absolventu un citu nozares profesionāļu konsultēšanā, tālākizglītošanā un informēšanā par jaunākajiem pētījumiem viesmīlības, atpūtas un tūrisma nozarē. Sadarbībā ar pašvaldībām vairāki docētāji no VRSTAO aktīvi iesaistīti tūristu gidu apmācību veidošanā un nodarbību vadīšanā, daloties ar ViA uzkrāto zinātību un vienlaikus veidojot atgriezenisko saikni un tālāku sadarbību studiju procesā.

Aktīvi notiek sadarbība ar pašvaldībām, uzņēmumiem gan atsevišķu kursu apguvē, gan gada projektu, bakalaura un maģistru darbu izstrādē. Uzņēmumu un organizāciju apmeklējums tiek organizēts gan atsevišķu kursu ietvaros, gan mācību praksēs ekskursijās, kur studenti bez ekskursiju praktiskas vadīšanas iepazīstas gan ar tūrisma nozares pakalpojumiem, gan uzņēmējdarbības aizkulisēm. Īpaši jāpiemin Integrētā apvidus prakse bakalaura studiju programmās pēc 2. kursa, kur studenti desmit dienas pavada vienā no pašvaldībām, dodot reālu pienesumu vietējai pašvaldībai tūrisma nozares attīstībā. VRSTAO virziena studenti aktīvi izmanto Erasmus+ prakses iespējas, un vairāku gadu garumā izveidojusies laba sadarbība ar uzņēmumiem Igaunijā, Islandē, Lietuvā, Vācijā, Spānijā. Lai formalizētu sadarbību nākošā akadēmiskā gadā plānots izveidots Tūrisma un atpūtas studiju virziena konventu

8.2. Internacionalizācijas stratēģijas

Internacionalizācija un sadarbība ar nozari ir neatņemama VRSTAO virziena sastāvdaļa, bez kā nav iespējama virziena pastāvēšana un tālāka attīstība. Tieši tāpēc gan internacionalizācija, gan sadarbība studijuursos un praksēs tiek uztverta kā pašsaprotama norma. Viens no nedefinētiem standartiem ViA VRSTAO studijās ir vismaz viena studiju semestra vai studiju prakses mērķtiecīga pavadīšana ārvalstīs. Ārvalstu sadarbības partneri tiek stratēģiski atlasīti ViA VRSTAO tematiskajiem virzieniem atbilstoši kontekstā ar studējošo profesionālās karjeras izaugsmes iespējām vai starptautiskās pētniecības veicināšanas iespējām. Cieši internacionalizācijas kontakti ir saistīti ar Baltijas jūras reģiona valstīm kā arī ar valstīm, kas ir prioritārie Latvijas tūrisma eksporta tirgi.

Līdz šim absolventu īpatsvars, kas bijuši studijās vai praksēs ārvalstīs, pārsniedza 50 %, šobrīd, pateicoties dažādām izmaiņām, tas jau tuvojas 90 %.

ViA VRSTAO studiju virziena galvenie akcenti starptautiskajā vidē saistīti ar:

- dalību ATLAS starptautiskajā brīvā laika un tūrisma izglītības asociācijā.
- starptautisko studiju iniciatīvu atbalsta mehānismiem, kas darbojas kontekstā ar VRSTAO docētāju starptautiskajām aktivitātēm sadarbības tīklojuma veicināšanai un mērķtiecīgu ViA starptautisko darbību: apmaiņas studijas, prakses ārvalstīs, vieslektoru lekcijas, mācību prakses braucieni un citas aktivitātes, kas veicina internacionalizāciju; docētāju privātās iniciatīvas saistībā ar pārstāvniecību profesionālajā nozares sfērā
- B daļas kursiem angļu valodā kopā ar apmaiņas studentiem;
- ilgstošu sadarbību ar Ķīnas Tautas republikas vēstniecību, kā rezultātā tiek nodrošināta ķīniešu valodas apmācība (katru gadu docētāja no Ķīnas, mācību materiāli);

8.3. Starptautiskā apmaiņa

Starptautisko studiju iniciatīvu atbalsta mehānismi darbojas kontekstā ar VRSTAO docētāju starptautiskajām aktivitātēm sadarbības tīklojuma veicināšanai un mērķtiecīgu ViA starptautisko darbību. Tie ir: apmaiņas studijas, prakses ārvalstīs, vieslektoru lekcijas, mācību prakses braucieni un vēl citas aktivitātes, kas veicina internacionalizāciju. Starptautisko mobilitāti studentiem raksturo ERASMUS, NORDPLUS, HESP, Erasmus Mundus programmas un ar to saistītās aktivitātes.

VRSTAO virziena ir noslēgti abpusēji līgumi par docēšanās un pieredzes apmaiņas vizītēs ar 37 augstskolām (32 ES + 5 ārpus ES) 26 valstīs. Studentu apmaiņas bakalaurs programmās iespējama ar 32 augstskolām 21 valstī, maģistra programmās 10 augstskolās 10 valstīs

Pagājušā gadā palielinājies līgumu skaits maģistru mobilitātē. Pašlaik vēl plānos ir attīstīt sadarbību ar augstskolām Horvātijā, Slovēnijā, Bulgārijā un vēl kādu augstskolu Polijā. jo pēdējos gados parādās tendence, ka studenti izvēlas valstis apmaiņas studijām, balstoties arī uz dzīvošanas izmaksām.

2016./2017. akadēmiskajā gadā pirmoreiz tika realizēts Starptautiskā mācību nedēļa, šīs nedēļas ietvaros VRSTAO studentiem nodarbības vadīja desmit viesdocētāji no Armēnijas, Indijas, Lietuvas un Ungārijas, kas ieradās izmantojot Erasmus + un Nordplus finansējumu. Papildus tam studentiem vieslekcijas izmantojot šos projektus lekcijas pavasara semestrī vadīja divi viesdocētāji no Lielbritānijas un Somijas.

VRSTAO studiju virzienā iesaistītie docētāji četras reizes devās docēšanās vizītēs uz partneraugstskolām un 10 reizes – pieredzes apmaiņas vizītēs, kas pārsvarā bija sakaru dibināšanai ar ārpus ES augstskolām.

2016./2017. akadēmiskā gada VRSTAO bakalaurs līmeņa studiju kursus apmeklēja 21 apmaiņas students. Visu gadu studēja 2 studenti, rudens semestrī – 13 studenti, pavasara semestrī – 10 studenti. Apmaiņas studenti ieradās no 12 valstīm: Armēnijas, Azerbaidžānas, Baltkrievijas, Gruzijas, Kazahstānas, Kirgiztānas, Nīderlandes, Slovākijas, Spānijas, Turcijas, Vācijas.

Erasmus + apmaiņas studijās devās 8 bakalaurs līmeņa studenti uz 7 valstīm :Austriju, Poliju, Rumāniju, Slovākiju, Spāniju, Somiju, Zviedriju. Izmantojot NordPlus intensīvo programmu viens students devās uz Islandi

Praksē uz ārvalstīm izmantojot absolventu prakses devās 3 ITEM absolventi un 3 TOV absolventi, bet praksē studiju ietvaros devās 12 bakalaurs studenti. Prakses vietas bija: Čehijā, Horvātijā, Igaunijā, Islandē, Itālijā, Lielbritānijā, Maķedonijā, Maltā, Norvēģijā, Spānijā

Izmantojot NordPlus programmu, pavasarī nedēļu ilgā mācību ekskursijā uz Lietuvu devās 28 VRSTAO studiju virziena studenti un viens docētājs kopā ar 10 studentiem un vienu docētāju no Kuresāres Igaunijā.

8.4. Sadarbība konkurences apstākļos

Pētniecībā labas sadarbības iestrādes ir ar Latvijas Universitāti un Daugavpils Universitāti, ar kuru mācībspēkiem īstenoti kopīgi pētījumi, izstrādāti vairāki zinātniskie raksti, notikusi sadarbība studentu pētniecisko darbu veicināšanā, kā arī iesaiste citos projektos. Pašlaik visaktīvākā sadarbība notiek Valsts pētījumu programmas 2014-2017 EKOSOC-LV projektos. Atsevišķās iniciatīvās sadarbība ir izveidojusies arī ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti un Liepājas Universitāti. Stratēģiski svarīgs partneris ir Klaipēdas Universitāte Lietuvā, ar ko kopīgi tiek īstenota maģistra studiju programma "Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība" (ITEM), kuras izveidē un attīstībā iesaistīti arī vairāki citi starptautiski partneri: Mančesteras Metropolitēna Universitāte, *CISET* starptautiskais tūrisma pētījumu institūts, *CaFoscari* Venēcijas Universitāte, iepriekš arī ar *EHTE* augstskola Igaunijā). Tāpat aktīva sadarbība notiek daudzām partneraugstskolām *Erasmus+* programmā. Atsevišķas starptautiskās aktivitātes ar studējošo un docētāju mobilitāti norisinās *TURID* tīklojumā.

ViA bibliotēka kopā ar Valmieras bibliotēku veido Valmieras integrēto bibliotēku. Valmieras integrētā bibliotēka ir Latvijā jauna pilsētas un reģionālās augstskolas bibliotēku sadarbības forma, kurā juridiski un finansiāli neatkarīgas bibliotēkas profesionāli sadarbojas, koordinējot, sapludinot un racionāli izmantojot informatīvos un personāla resursus un paplašinot piedāvātos pakalpojumus. Bibliotēkā tiek nodrošināts starpbibliotēku abonements, kas dod iespēju izdevumus, kas nav pieejami ViA bibliotēkā, pasūtīt no citām bibliotēkām. ViA bibliotēkas personāls regulāri izmanto *Erasmus+* programmas mobilitāti un citas starptautiskas pieredzes gūšanas un sadarbības veicināšanas iespējas.

Jāuzsver, ka ViA bibliotēka ir ANO Pasaules Tūrisma Organizācijas depoziātbibliotēka, nodrošinot studentus un mācībspēkus ar plašu un aktuālu ANO Pasaules Tūrisma Organizācijas izdevumu klāstu.

8.5. Starptautiskās atzinības

ViA VRSTAO ir starptautiskās tūrisma un atpūtas akadēmiskās izglītības asociācijas *ATLAS* organizācijas biedrs – vienīgais Baltijā

<http://www.atlas-euro.org/members/tabid/58/language/en-US/Default.aspx#Latvia>

ViA bibliotēka ir ANO Pasaules Tūrisma Organizācijas depoziātbibliotēka – vienīgā Baltijas valstīs <http://publications.unwto.org/depositary-libraries?page=1>

2016.gadā ViA VRSTAO starptautiskā kopīgā maģistratūras programma "Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība" no akreditācijas komisijas (tostarp iesaistoties starptautiskiem vērtētājiem) saņēmusi pozitīvu vērtējumu, raksturojot kā "patiesi kopīgu" programmu, ko izdevies ieviest augstā līmenī kā konkurētspējīgu Baltijas mērogā⁷:

"The international research and benchmarking for required competencies for ITEM programme is an example of excellence in setting required course outcomes. The day to day programme management across international boundaries in this joint degree which also involves collaboration on the development of practice competencies is exceptional, and the heads of ITEM programme in both countries can be considered pioneer experts in this area."

8. Kvalitātes pārvaldība

8.1. Kvalitātes pilnveides sistēmas darbība

Vidzemes Augstskolas iekšējās kvalitātes nodrošināšana studiju procesā

⁷Evaluation report of international tourism events management (state code - 628n80002) study programme at Klaipeda University (2016). (Experts' team: Dr. Mary Lyn Glanz, Prof. Eneken Titov, Mr. Henri Kuokkanen, Mr. Linas Pučinskas, Ms. Indrė Šareikaitė).

Vadlīnijas izstrādātas, ievērojot ENQA ziņojumu „Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā”, 2005.

1. Iekšējā kvalitātes nodrošināšanas politika un pasākumi/procedūras

- a. ViA darbība tiek īstenota, ievērojot augstākās izglītības reglamentējošos ārējos un iekšējos normatīvos aktus.
- b. ViA ir izstrādāta **Stratēģija**, kas tiecas uz augstu kvalitātes nodrošināšanu augstākās izglītības studiju programmu īstenošanā un to nepārtrauktu pilnveidi izcilības sasniegšanā.
- c. ViA ir **Stratēģiskā konsultatīvā padome**, kura izveidota ar mērķi sekmēt radošu diskusiju un ģenerēt idejas, kas sekmētu saprātīgas, pievilcīgas un iedomājamas ViA nākotnes ainas (vīzijas) un stratēģiskā ceļa noteikšanu.
- d. ViA ir **Zinātniskā padome**, kuras uzdevums ir sekmēt saskaņotu un mērķtiecīgu ViA akadēmisko un zinātniski pētniecisko darbību atbilstoši ViA stratēģijai. Padome konsultē un nepieciešamības gadījumā sagatavo priekšlikumus Senātam un rektoram par stratēģiski nozīmīgiem augstskolas akadēmiskās un zinātniski pētnieciskās darbības jautājumiem, t.sk., jaunu ViA studiju un pētniecības virzienu uzsākšanu, jaunu studiju programmu sagatavošanas uzsākšanu u.c.
- e. ViA ir izstrādāta studiju programmu un piešķiramo grādu vai kvalifikācijas kvalitātes un standartu nodrošināšanas politika un citi dokumenti/ nolikumi, kas saistīti ar kvalitatīvu studiju procesa norisi.
- f. Saskaņā ar LR normatīvajiem aktiem, katru gadu tiek sagatavoti un ViA Senāta apstiprināti studiju virzienu **pašnovērtējuma ziņojumi**.
- g. ViA regulāri veicina darbinieku nepārtrauktu izglītošanos un kvalifikācijas celšanu, atbalstot darbinieku dalību dažādos vietējās nozīmes un starptautiskajosursos, semināros, konferencēs, pieredzes apmaiņas programmās.

2. Studiju programmu un piešķiramo grādu apstiprināšana, periodiska izvērtēšana, uzraudzība un kontrole

- a. ViA ir noteikusi mehānismus studiju programmu un piešķiramo grādu apstiprināšanai, regulārai kontrolei un uzraudzībai.
- b. ViA ir Senāta apstiprināts **Studiju nolikums**, kas nosaka studiju programmu īstenošanas kārtību, studējošo tiesības un pienākumus, studiju finansēšanas kārtību un valsts pārbaudījumu organizēšanas vispārīgo kārtību.

3. Studentu vērtēšana

- a. ViA **Studiju nolikumā** ir noteikti studējošo vērtēšanas kritēriji, formas un termiņi, nosacījumi par akadēmiskajiem parādiem u.c. prasības studiju rezultātu sasniegšanai.
- b. Studentu zināšanu vērtēšanai tiek izmantoti studiju kursu aprakstos publicētie kritēriji, nosacījumi un pasākumi, kuri konsekventi arī tiek piemēroti.
- c. Studentu gada projektu un valsts pārbaudījumu darbu izstrādāšanas un aizstāvēšanas kārtībai ir izstrādāti un apstiprināti **metodiskie norādījumi** gada projektu un bakalauru, maģistru darbu vai kvalifikācijas darbu izstrādāšanai, noformēšanai un aizstāvēšanai.
- d. Valsts pārbaudījumu komisijas sastāvu apstiprina fakultātes dome. Komisijas sastāvā iekļaujot nozares speciālistus/ekspertus, kuri darbojas saskaņā ar Valsts pārbaudījumu nolikumu.
- e. **Prakšu nolikums** nosaka prakšu norisi, atskaišu sagatavošanas un aizstāvēšanas nosacījumus.
- f. Studentu vērtēšanas procedūras ieviešanu uzrauga un kontrolē par programmas īstenošanu atbildīgās akadēmiskās struktūrvienības vadība, Administratīvā departamenta Studiju administrēšanas grupa un akadēmiskais un zinātņu prorektors.

4. Akadēmiskā personāla darba kvalitātes nodrošināšanas un novērtēšana

- a. ViA ir noteikusi pasākumus, kā pārlicināties un pārbaudīt, ka ar studentiem strādājošiem docētājiem ir nepieciešamā kvalifikācija un kompetence, t.i.:
 - prasības ir noteiktas ViA **Nolikumā par vēlēšanām akadēmiskajos amatos**;
 - ViA **Darba samaksas nolikumā** ir akadēmiskā darba sadalījums, nosacījumi par pētniecisko darbu;
 - studentu aptaujas par katru docētāja vadīto studiju kursu attiecīgajā studiju gada semestrī.
- b. ViA Senāts ir apstiprinājis **docētāju darba saturu un pienākumus**, kas nosaka prasības akadēmiskajā darbā, pētnieciskās, akadēmiskās un zinātniskās kvalifikācijas celšanā un arī administratīvajā darbā.
- c. Saskaņā ar LR Ministru kabineta noteikumiem Par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību, profesionālā pilnveide var ietvert profesionālās pilnveides mērķiem atbilstošu starptautisko mobilitāti, dalību projektos un piedalīšanos konferencēs un semināros, ko apliecina izsniegti dokumenti. Lai nodrošinātu ViA akadēmiskā personāla kvalifikācijas, darba kvalitātes celšanu un profesionālo pilnveidi:
 - Docētājam tiek dota iespēja papildināt un paplašināt savas zināšanas un profesionalitāti, apgūstot ārzemju pieredzi vai stažējoties ārvalstu augstskolās/organizācijās, kā arī piedaloties atbilstošos semināros un konferencēs - Erasmus u.c. mobilitātes programmu ietvaros.
 - Docētājam vismaz vienu reizi akadēmiskajā gadā ir iespēja apmeklēt kāda cita ViA docētāja vadītu lekciju, ar iespēju sniegt atsauksmi/priekšlikumus par apmeklētās lekcijas saturu un struktūru.
 - Studiju kursa noslēgumā, tiek veikta studiju kursa novērtēšana (kursa vērtējuma anketa). Pēc aptaujas kursa vērtējuma apkopojums tiek nodots studiju kursa docētājam, ar iespēju pilnveidot studiju kursa saturu un/vai struktūru. Studiju kursu novērtēšanas kopsavilkumi izvērtēšanai tiek nosūtīti arī studiju virziena direktoram un akadēmiskajam un zinātņu prorektoram.
 - Lai nodrošinātu ViA akadēmiskā personāla darba kvalitātes novērtēšanu, akadēmiskā gada noslēgumā studiju virziens organizē semināru docētājiem studiju kvalitātes nodrošināšanas jautājumu akcentēšanai un diskusijai par docētāju gūto pieredzi/novērojumiem lekciju apmeklēšanas laikā. Dalībai seminārā tiek aicināti arī studējošo pārstāvji.
 - Studiju kvalitātes nodrošināšanas seminārs tiek protokolēts.
 - Studiju virziena direktors organizē papildus sanāksmi, ja nepieciešams detalizētāk risināt jautājumus par uzlabojumiem un/vai veikt padziļinātu problēmu izpēti (tai skaitā dokumentu pārbaudi).
 - Docētājam vienu reizi akadēmiskajā gadā (oktobrī par iepriekšējo akadēmisko gadu) jāiesniedz fakultātes dekānam atskaite par sasniegumiem zinātniskajā darbā, gūto pieredzi projektos, semināros un konferencēs. Iesniegtā informācija tiek izmantota zinātniskās atskaites un studiju virzienu pašnovērtējumu ziņojumu sagatavošanai.

5. Akadēmiskā darba un pētniecības resursi

- a. ViA materiāli tehniskā bāze un infrastruktūra nodrošina, lai studentiem zinību apguvei pieejamie resursi būtu atbilstoši un piemēroti katrai piedāvātajai studiju programmai.
- b. ViA bibliotēka nodrošina akadēmiskajai un zinātniskajai darbībai nepieciešamos informatīvos resursus, nodrošina piekļuvi zinātnisko rakstu un citām elektronisko informāciju bāzēm no ViA bibliotēkas portāla.

- c. ViA e-mācību vide – interaktīva studentu atbalsta vide, kurā ievietoti mācību materiāli, elektroniska dokumentu apmaiņa un saziņa ar docētāju, pārbaudes darbu un kontroldarbu izpildes nodrošināšana.
- d. ViA studiju materiāltehnisko bāzi veido: 20 auditorijas, 3 datorklases, tulkošanas datorklase, RFID un virtuālās realitātes laboratorija, datortīklu laboratorija, elektrotehnikas laboratorija, mediju studiju laboratorija, kā arī programmnodrošinājums atbilstoši studiju programmu prasībām.
- e. Telpu noslodzes un rezervācijas sistēma auditoriju un dienesta viesnīcu rezervēšanai - nodrošina iespēju sekot līdzi nodarbību plānojumam.
- f. Karjeras izglītības attīstība, ieviešot mentoru kustību, iesaistot Alumni darbībā augstskolas absolventus.

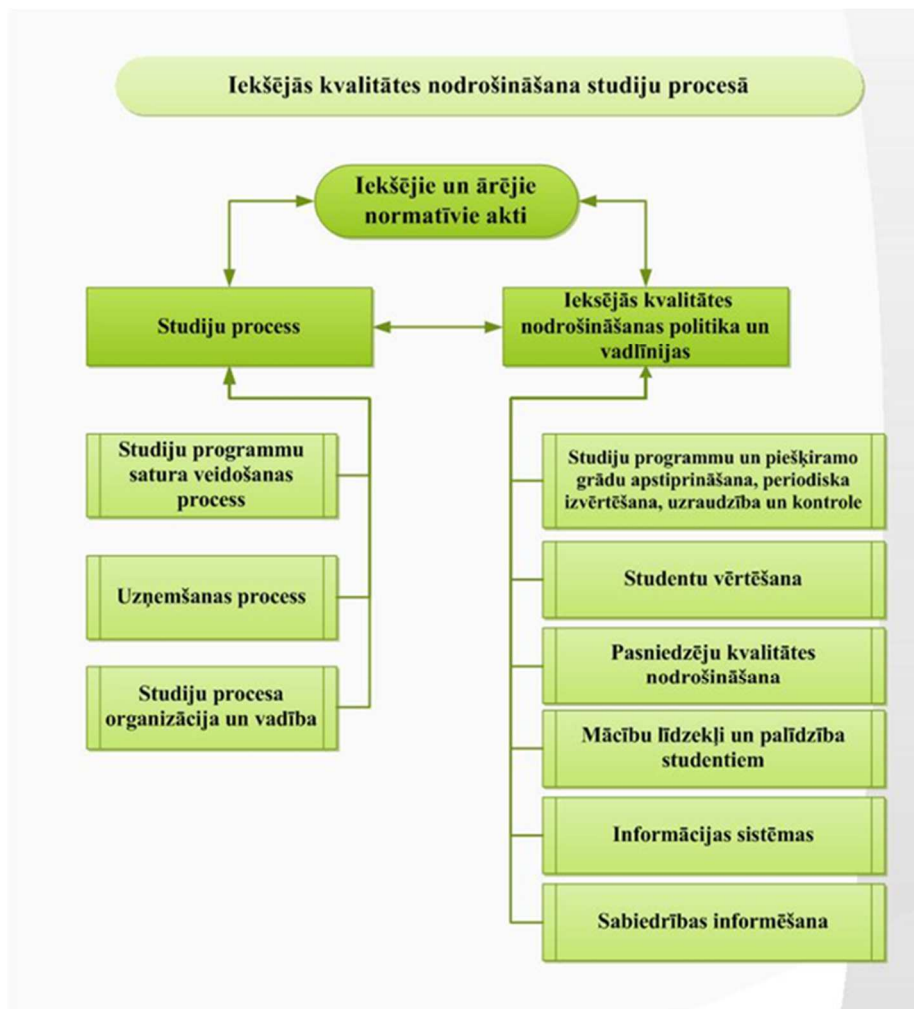
6. Informācijas sistēmas

ViA nodrošina efektīvu studiju programmu un citu darbību vadīšanai nepieciešamā informācijas vākšanu, izmantojot ViA mājas lapu, sociālos tīklus un iekštīklu, kā arī:

- Vidzemes Augstskolas Informācijas sistēmu (VAIS), kas savienota ar Latvijas augstskolu informāciju sistēmu (LAIS), kas nodrošina iespēju apkopot datus par visiem studiju aspektiem un sekmīgi izmantot tos studiju procesa darbībā.
- Lietvedības informācijas sistēmu (LIS),
- E-mācību vidi,
- ViA absolventu datu bāzi,
- Bibliotēkas sistēmu ALISE,
- Grāmatvedības sistēmu Horizon,
- Studiju un studējošo kredītu uzskaites sistēmu,
- Intranet - iekšējās informācijas portālu.

7. Sabiedrības informēšana

- a. ViA regulāri publicē aktuālu, neitrālu un objektīvu informāciju par piedāvātajām programmām un iegūstamajiem grādiem/ kvalifikācijām augstskolas mājas lapā un sociālajos tīklos, kā arī drukātos informatīvos bukletos.
- b. ViA docētāji un darbinieki aktīvi līdzdarbojas arī sabiedriskās domas veidošanā reģionā un Latvijā, piedaloties konferencēs, semināros, publiskās lekcijās, darbojoties NVO, publicējot zinātniskās publikācijas.

3.attēls. Iekšējās kvalitātes nodrošināšana studiju procesā

8.2. Iekšējās kvalitātes sistēmas atbilstība prasībām

ViA studiju procesa iekšējās kvalitātes nodrošināšanas vadlīnijas izstrādātas, ievērojot ENQA ziņojumu „Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā”, 2005. Studiju programmu un piešķiramo grādu apstiprināšana ir pakļauta noteiktām iekšēji iestrādātām procedūrām un atbildībām, kas cieši saistītas ar normatīvajām prasībām (skatīt 7.tabulu).

7.tabula. Studiju programmu un piešķiramo grādu apstiprināšana un kontrole

Nr.	Kontrolējamais process	Procedūra vai veicamais pasākums	Laiks, regularitāte	Atbildīgais	Saistītie dokumenti
1.	Studiju programmu ierosināšana un virzīšana izstrādei	Pētījums par studiju programmas nepieciešamību, par programmas iekļaušanos ViA, reģiona un valsts izglītības un tautsaimniecības attīstības politikā ViA Senāts apstiprina vai noraida Fakultātes domes iesniegumu studiju programmas izstrādes uzsākšanu	Aktualizē periodiski pēc nepieciešamības	Akadēmiskās un zinātnes padome, Akadēmiskais prorektors, Mārketinga padome Fakultātes dome	Augstskolu likums, MK noteikumi nr.141 „Noteikumi par 1.līmeņa profesionālās izglītības valsts standartu” 20.03.2001.; MK not. Nr.512 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās

		Izveido darba grupu programmas izstrādei		Akadēmiskās un zinātnes padome, Fakultāte	<i>augstākās izglītības valsts standartu” 26.08.2014.; ViA fakultātes paraugnolikums; ViA Akadēmiskās un zinātnes padomes nolikums</i>
2.	Studiju programmu projektu izstrāde	Darba grupa izstrādā programmas projektu un iesniedz izvērtēšanai Fakultātes domei		Darba grupas vadītājs	<i>ViA Studiju nolikums</i>
3.	Studiju programmu un programmas direktora apstiprināšana	Studiju programmu padome iesniedz studiju programmu Senātam apstiprināšanai un virzībai licencēšanai, kā arī ierosina apstiprināt jaunās studiju programmas direktoru		Darba grupas vadītājs, akadēmiskās struktūrvienības vadītājs	<i>MK not. Nr. 408, „Studiju programmu licencēšanas noteikumi” 14.07.2015.</i>
4.	Studiju kursu apraksti un studiju satura pārskatāmība	Studiju programmas direktors kopā ar fakultātes docētājiem kopsapulcē izvērtē studiju kursu aprakstus. Izvērtētos studiju kursu aprakstus iesniedz Fakultātes domei apstiprināšanai. Fakultātes dome var izteikt priekšlikumus uzlabošanai un uzdot programmas direktoram virzīt atkārtotai apstiprināšanai fakultātes domē. Studiju programmas kursu aprakstu audits – aktualizēšana un pilnveidošana tiek veikta katru gadu.	1 reizi gadā	Studiju programmas direktors	<i>Augstskolu likums ViA Studiju nolikums</i>
5.	Studiju programmas īstenošanas kvalitātes novērtēšana	Fakultātes dome un Senāts apstiprina ikgadējo studiju programmas pašnovērtējuma ziņojumu, kas ietver: - SVID analīzi, - studentu skaita izmaiņu analīzi, - studentu sniegumu analīzi - docētāju sasniegumu analīzi. Prakšu kontrole un nozares uzņēmumu prakšu vadītāju atsauksmes Studējošo aptaujas Absolventu aptaujas	Katru gadu – septembris/oktobris 1 reizi gadā Pēc katra studiju priekšmeta kursa līdz katra gada 15.septembrim	Studiju programmas direktors Studiju programmas direktors Fakultāte Studiju administrēšanas grupa Studiju programmu direktori	<i>ViA Studiju nolikums,</i> <i>ViA prakšu organizēšanas nolikums</i> <i>ViA Studiju nolikums, ViA Studiju programmu nolikums*</i> <i>ViA Studiju nolikums, ViA Studiju programmu nolikums*</i>

		Valsts pārbaudījumu komisijas sastāvā esošie nozares speciālisti sniedz atzinumus, ieteikumus par bakalauru un maģistru darbu kvalitāti	Vismaz 1 reizi gadā 1 reizi gadā	Starptautiskās sadarbības grupa Dekāns	<i>ViA Studiju nolikums</i>
		Starptautiskās sadarbības novērtēšana	1 reizi gadā	Studiju programmas direktors	<i>ViA Padomnieku konventa nolikums</i>
		Padomnieku konventa ieteikumi	1 reizi 6 gados vai 1 reizi 2 gados		<i>MK not. Nr.407 „Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi”, 14.07.2015.</i>
		Ārējā novērtēšana – akreditācija			
6.	Studentu sekmju / sasniegumu uzraudzība un analīze	Studiju kursu vērtējuma kritēriji noteikti kursu aprakstos; Gada projektu un valsts pārbaudījumu darbu vērtējumu kritēriji noteikti Metodiskajos noteikumos par gada projektu un valsts pārbaudījumu izstrādi un aizstāvēšanu Fakultātes docētāju kopsapulcē analizē studentu sekmes un sniegumu Elektroniska studiju vērtējumu ievadīšana VAIS ir noteikta docētāju pienākumos	Periodiski katru gadu	Fakultātes dome vai atbildīgā struktūrvienība	<i>ViA Studiju nolikums Metodiskie norādījumi par gada projektu un valsts pārbaudījumu izstrādi un aizstāvēšanu Docētāju darba pienākumi ViA Studējošo akadēmiskās ētikas nolikums Apelācijas nolikums</i>

8.3. Studiju turpināšanas garantijas

Tā kā VRSTAO ir divas bakalaura un divas maģistra studiju programmas, ir iespēja turpināt studijas arī studiju virziena ietvaros. Ir noslēgtas vienošanās par studiju turpināšanas iespējām profesionālajām bakalaura programmām „Tūrisma organizācija un vadība” un „Tūristu gids - ceļojumu pasākumu organizators” ar biznesa augstskolu „Turība” un Liepājas Universitāti, profesionālajai maģistra programmai „Tūrisma stratēģiskā vadība” – ar biznesa augstskolu „Turība” un Ventspils Augstskolu, maģistru programmai „Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība” – ar Klaipēdas Universitāti

STUDIJU PROGRAMMU RAKSTUROJUMI

9.A. „TŪRISTU GIDS – CEĻOJUMU UN PASĀKUMU ORGANIZATORS” profesionālās bakalaura studiju programmas raksturojums

10.A. Studiju programmas mērķi un kvalifikācija

Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators – profesionālais bakalaura grāds sociālajās zinātnēs, iegūstamā kvalifikācija – Tūristu gids.

Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020.gadam teikts: „Tūrisma attīstības politikas mērķis ir ilgtspējīga Latvijas tūrisma attīstība, veicinot tūrisma produktu konkurētspējas palielināšanos ārvalstu tirgos”⁸, ar to sasaucas studiju programmas „Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators” galvenie trīs mērķi:

⁸https://www.em.gov.lv/files/turisms/PPD_1.doc

- atbilstošajos dažādo nozaru zinātņu teorētiskajos pamatos balstītu, tūristu gidu profesijas standartiem atbilstošu praktiski piemērojamu, kvalitatīvu un jaunākās tendences ietverošu profesionālo studiju nodrošināšana.
- tādu vispusīgi teorētiski izglītotu, profesionāli kompetentu, tūrisma un atpūtas tirgū pieprasītu un atbildīgu speciālistu – tūristu gidu, pasākumu vadītāju sagatavošana, kuri spētu uzņemties un pildīt šīs profesijas standartā noteiktos pienākumus pēc augstākajiem kvalitātes standartiem.
- uz personības izaugsmi ar jaunām zināšanām un prasmēm balstīta bakalaura studiju programma ar lietišķu ievirzi tūrisma un atpūtas jomas radošajā sfērā, kas sniedz konkurētspēju darba tirgū gan tiešajā specialitātē, gan pasākumu vadīšanas un organizēšanas jomā, kā arī tūrisma nozarē un darba tirgū plašāk, atbilstoši saviem talantiem iegūtajām zināšanām, prasmēm un nostiprinātajai pieredzei studiju prakšu laikā.

Mērķu sasniegšanai izvirzītie uzdevumi:

1. Sniegt studējošiem pamata zināšanas un padziļinātu izpratni par tūrismu un viesmīlību kā tautsaimniecības nozari un saistību ar ilgtspējīgu valsts attīstību, uzsvāru liekot uz tūristu gida, ceļojumu organizatora un pasākumu organizatora un vadītāja darbību kopējā tūrisma sistēmā. Profesijas saskarsmi ar cilvēkiem, kā arī tam nepieciešamajām zināšanām sociālajās un dabas zinātnēs. Attīstīt sadarbību ar tūrisma nozares attīstībā un tūrisma izglītībā iesaistītajām pusēm Latvijā un starptautiskā mērogā studiju procesa kvalitātes kāpināšanai.
2. Veidot studējošiem prasmes un iemaņas atbilstoši izvirzītajiem mērķiem un profesijas standartam, izvēloties adekvātas izglītības metodes, akcentējot lietišķo zināšanu ieguvu un pētniecības iemaņu attīstīšanu, pastiprināt dažādu svešvalodu pielietošanas spēju, sadarbību komandā, prasmi lietot ikdienai nepieciešamās datorprogrammas un multimediju, spēju kritiski domāt, analizēt problēmas, uzņemties atbildību, liels akcents ir uz saskarsmes prasmju pilnveidi, publiskās uzstāšanās iemaņu attīstīšanu un spēju argumentēt.
3. Sekmēt studējošo motivāciju tālākizglītībai un personiskajai pilnveidei; veicināt studējoša pilnveidošanos par patstāvīgu, sociāli atbildīgu, erudītu, dabas un kultūras vērtības respektējošu, radošu personību ar stingru pašapziņu.

11.A. Paredzētie studiju rezultāti

Programmas mērķi tiks sasniegti, ja studējošais, sekmīgi pabeidzot studijas programmā „Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators” programmā, prātis:

- demonstrēt atpūtas, tūrisma un viesmīlības jomai, sociālo zinātņu nozarei, tūristu gida, ceļojumu organizatora vai pasākuma vadītāja darbībai raksturīgās pamata un specializētas zināšanas un šo zināšanu kritisku izpratni, tajā skaitā demonstrēt svarīgāko apgūto jēdzienu un likumsakarību izpratni, prast meklēt lietu kopsakarības;
- izmantojot apgūtos tūrisma un sociālo zinātņu teorētiskos pamatus un prasmes, veikt profesionālu, inovatīvu vai pētniecisku darbību;
- patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju un to izmantot, pieņemt lēmumus un risināt problēmas tūristu gida vai saistītās profesijās, izprotot profesionālo ētiku, izvērtējot savas profesionālās darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību, rīkoties ilgtspējīgi;
- formulēt problēmas un risinājumus tūristu gida darbā, spēt interpretēt informāciju atbilstoši visdažādāko auditoriju pieredzei, izskaidrot un argumentēti diskutēt par apgūtajām zināšanām gan ar speciālistiem, gan nespeciālistiem – gan latviešu valodā, gan apgūtajās svešvalodās, prast izskaidrot dažādu procesu savstarpējās kopsakarības un cēloņu likumsakarības ceļojumu informatīvā satura kontekstā, izvēlēties objektīvus informācijas pirmavotus, aizstāvēt ilgtspējīga tūrisma idejas, veidot videi draudzīgus pasākumus;
- patstāvīgi strukturēt savu turpmāku mācīšanos, virzīt savu un savu padoto tālāko izglītību un profesionālo pilnveidi, izkopt iemaņas patstāvīgai un

radošai jaunu teorētisko zināšanu un jaunu profesionālās darbības prasmju apgūšanai;

- demonstrēt strukturētu pieeju problēmu risināšanā, uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu individuāli, komandā vai vadot citu cilvēku darbu, pieņemt lēmumus un rast risinājumus mainīgos tūrisma tirgus apstākļos, sastādīt tūrisma maršrutus, vadīt ekskursijas un ceļojumus, spēt objektīvi izvērtēt un salīdzināt dažādu ceļojuma maršrutu realizācijas iespējas, sniegtos tūrisma pakalpojumus, to kvalitāti, identificēt tūristu vajadzības un motivāciju dažādās situācijās, attīstīt labas saskarsmes spējas un brīvu komunikāciju; organizēt, uzņemties iniciatīvu, brīvi improvizēt.

Ārpus konkrētām kompetencēm, prasmēm un zināšanām programmas praktiskais mērķis tiktu sasniegts, ja:

- 1) studējošie pēc sekmīgām studijām iegūs darba vietu tūrisma un atpūtas vai citās nozarēs, kas atbildīs viņu profesionālajām kompetencēm, sniegs personības izaugsmes iespējas un radīs patīku darīt uzticētos pienākumus ar iespēju nopelnīt sev un esošajai vai topošajai ģimenei;
- 2) studējošais ir konkurētspējīgs ne tikai darba tirgū, bet arī augstākās izglītības turpmākajā karjerā un var sekmīgi turpināt studijas maģistratūras līmenī vai citā sevi interesējošā studiju jomā.

Absolvējot TG studiju programmu tiek piešķirts profesionālā bakalaura grāds sociālajās zinātnēs un tūristu gida kvalifikācija (norādīta augstākā līmeņa iegūstamā kvalifikācija, taču programmas saturs ir veidots, lai vienlaicīgi tiktu apgūtas citas saistītas kvalifikācijas: kultūras pasākumu vadītājs, tūristu grupas vadītājs u.c.) (LR profesiju klasifikatora kods Nr.2431 11).

12.A. Uzņemšanas noteikumi

Uzņemšanas kritērijus ViA studiju programmās apstiprina ViA Senāts, kas saskaņā ar LR Augstskolu likumu līdz 1.novembrim apstiprina dokumentu „Uzņemšanas noteikumi Vidzemes Augstskolā pamatstudiju un augstākā līmeņa studiju programmās”. Piesakoties studijām pamatstudiju programmās, reflektantam vai tā pilnvarotai personai jāaizpilda pieteikums un jāuzrāda pase vai identifikācijas karte, vidējo izglītību apliecinošs dokuments, uzņemšanas noteikumos noteiktie centralizēto eksāmenu sertifikāti, dokumenti, kas ļauj iestāties ārpus konkursa, ja konkrēts kritērijs noteikts noteikumos (skatīt 8. tabulu).

8.tabula. Studiju programmas „Tūristu gids –ceļojumu un pasākumu organizators” uzņemšanas prasības

Studiju programma	Studiju valoda	Centralizētie eksāmeni	Konkursa kārtība (maksimālais konkursa rezultāts – 100 punkti)	Ārpus konkursa uzņem
Tūristu gids - ceļojumu un pasākumu organizators;	Latviešu	Svešvaloda (angļu, vācu, krievu, franču) Latviešu valoda Matemātika	CE rezultāti – 75%; vidējā atzīme šādos mācību priekšmetos: latviešu valoda un svešvaloda (tā, kas CE) – 20%; Latvijas skolēnu zinātniskā konference, (pēdējo 2 gadu laikā) 1.-3.pakāpe - 5%. Minimālais konkursa rezultāts – 30 punkti	1.-3.vietu ieguvējus Latvijas Republikas un starptautiskajās olimpiādēs (pēdējo 2 gadu laikā); <i>Junior Achievement Latvia</i> - konkursa "Labākais ekonomikā" Vidzemes Augstskolas laureātu; 1.-3.vietas ieguvējus E. Birznieka Jauno Ģeogrāfu skolas kopvērtējumā (pēdējo 2 gadu laikā); 1.vietas ieguvēju Vidzemes Jauno Ģeogrāfu skolas kopvērtējumā (pēdējo 2 gadu laikā).

Ārvalstu reflektantiem papildus jāiesniedz angļu valodas zināšanu apliecinošs sertifikāts starptautiski atzītos eksāmenos *TOEFL* (minimums - iegūti vismaz 500 punkti klātienē kārtotajam

testam un 70 punktu internetā kārtotajam testam), *IELTS* (minimums - 6.0 punkti) vai citi angļu valodas zināšanas apliecinājoši dokumenti. Ja iepriekšējā izglītība ir apgūta angļu valodā, angļu valodas zināšanu apliecinājums nav nepieciešams. Papildus jāiesniedz Latvijas Akadēmiskās informācijas centra izziņa par ārvalstīs iegūtās izglītības atbilstību uzņemšanas noteikumu prasībām. Pieteikties studiju uzsākšanai 1.kursā ViA var **elektroniski pamatstudijās**, *Vienotās uzņemšanas pamatstudiju programmu* informācijas sistēmā (VUPP IS), izmantojot e-pakalpojumu portālā www.latvija.lv. Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.932 uzsākt studijas ViA ir iespēja arī vēlākajos studiju posmos, ievērojot noteikumu prasības par obligāti nepieciešamo kredītpunktu apjomu, kas pielīdzināms ViA studiju programmu saturam. Savukārt, saskaņā ar MK noteikumiem Nr.36 ikvienai personai ir tiesības vērsties ViA ar iesniegumu par iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzīšanu augstskolas īstenotā studiju programmā vai tās daļā.

13.A. Studiju programmas plāns

TG studiju programma ir skaidri strukturēta, studiju kursi ir savstarpēji saistīti, saturiski atbilstot ES CEN noteiktajam standartam par tūristu gidu apmācību, papildinot ar nozares pieprasījumu un aktuālo tirgus situāciju publisko pasākumu organizēšanas un vadīšanas jomā. Programmas realizācijas pamatā ir skaidra un konsekventa tematiskā secība, un iegūtās prasmes un zināšanas tiek secīgi pilnveidotas visa studiju periodā (skatīt 9. tabulu).

9.tabula. Studiju programmas „Tūristu gids –ceļojumu un pasākumu organizators” studiju plāns

Studiju kurss	Programmas daļa	Kredīt-punkti	semestris							
			1	2	3	4	5	6	7	8
Pasaules kultūras vēsture	A	4	4							
Publiskā runa un improvizācija	A	2	2							
Angļu valoda tūrisma nozarē	A	8	2	2	2	2				
Tūrisma pamati	A	4	4							
Ievads filozofijā	A	2	2							
Baltijas kultūras vēsture	A	4	4							
Otrā svešvaloda (franču/vācu/krievu/kīniešu)	A	8	2	2	2	2				
Eiropas vēsture	A	4		4						
Baltijas jūras reģiona tūrisma ģeogrāfija	A	4		4						
Mācību prakse-ekskursija I	A	2		2						
Sociālā psiholoģija	A	4		4						
Tūristu grupu organizēšana un vadība	A	2		2						
Gidu darba metodika	A	4			4					
Civilā aizsardzība	A	2			2					
Pasākumu plānošana un organizēšana	A	4			4					
Pētījumu metodoloģija	A	2			2					

Pasākumu scenārijs un režija	A	2			2					
Gada projekts I (tūrisma maršruts vai pasākuma plāns ar scenāriju)	A	2			2					
Starpkultūru komunikācija tūrismā	A	2				2				
Lietišķā ētika un komunikācija	A	2				2				
Prakse viesmīlībā	A	2				2				
Integrētā apvidus prakse	A	4				4				
Pasākumu vadīšana	A	2				2				
Multimediju komunikācija	A	4				4				
Prakse uzņēmumā I	A	6					6			
Komunikācijas treniņš	A	4						4		
Tūrisma produkts	A	4						4		
Gada projekts II	A	4						4		
Muzeju darbības pamatprincipi	A	2						2		
Tūrisms un vides aizsardzība	A	4						4		
Latviešu tradicionālā kultūra	A	2						2		
Tūrisma tirgvedība	A	4					4			
Uzņēmējdarbības pamati	A	4							4	
Prakse uzņēmumā II	A	6							6	
Mācību prakse- ekskursija II	A	2							2	
Tautsaimniecība ES kontekstā	A	4							4	
Informācijas tehnoloģijas tūrismā	A	2								2
Informācijas avoti un interpretācija	A	2								2
Prakse uzņēmumā III	A	4								4
Bakalaura darbs	A	12								12
B daļa(ierobežotas izvēles kursi nozares specializācijā)	B	8					4		4	
C daļa	C	6					6			
		160	20	20	20	20	20	20	20	20
										160

14.A. Studiju programmas praktiskā īstenošana

pilna laika studijās. Studiju kursi ir organizēti, vadoties pēc normatīvajiem aktiem un ViA iedibinātajiem augstajiem standartiem studiju procesa norisē.

Studiju metodes ietver:

- klātienēs nodarbības un tiešās kontaktstundas ar docētājiem;
- patstāvīgo darbu ārpus klātienēs nodarbībām.

Klātienēs nodarbību galvenās metodes: lekcijas; praktiskās nodarbības, kas var būt dažāda formāta grupu un individuālie darbi – situāciju analīze, teorētisko modeļu praktiska adaptācija, diskusijas, patstāvīgo darbu prezentācijas, pārbaudes darbi, komandas veidošanas aktivitātes, reālo situāciju simulācijas u.c.; pieredzes apmaiņas vizītes uzņēmumos un organizācijās, kas var ietvert lauka darbu u.c. Apmācībā daudz tiek izmantota uz problēmām bāzēta apmācība.

Praktisko nodarbību apjoms klātienēs nodarbībās nav mazāks par 50%. Studiju programma „Tūristu gids –ceļojumu un pasākumu organizators” tiek organizēta tikai pilna laika studijās. Studiju kursi ir organizēti, vadoties pēc normatīvajiem aktiem un ViA iedibinātajiem augstajiem standartiem studiju procesa norisē.

Studijās kopumā tiek uzsvērts individuālo iniciatīvu kopums, veicinot tematisku pasākumu, objektu apmeklēšanu, savas pieredzes krāšanu, ceļojot visdažādākajos veidos un dažādos mērogos, kas veiksmīgi arī tiek integrēts studiju procesā. Daļēji studiju formāts tiek sasaistīts ar dzīves stilu, padarot šo studiju posmu gan vienlaicīgi aizraujošu, gan arī no studiju viedokļa pilnīgāku.

Paralēli tiešajiem mājas darbiem liela loma ir studiju kursa un papildu literatūras apguvei. Studiju darbu organizācija paredz vispusīgu studējošo zināšanu un prasmju attīstību saskaņā ar studiju programmas sagaidāmajiem rezultātiem sagatavošanā studenti attīsta dažādas prasmes, kuras vairāk uzskaitītas pie programmas mērķiem un uzdevumiem.

Neviens no studiju kursiem netiek realizēts tālmācības formā, 90% studiju kursu tiek izmantota e-mācību platforma. Lekciju materiāli, zinātniskie raksti un cita veida mācību materiāli tiek ievietoti ViA e - mācību vidē <http://punkts.va.lv>, kura ir pieejama studentiem, izmantojot lietotājvārdu un paroli. Docētāji regulāri lieto e-mācību vidi – tajā ne tikai tiek ievietota informācija un resursi, bet tiek organizēts arī pats darbs – lekciju plānojums, vērtējums, e-vidē notiek komunikācija starp docētāju un studentu, darbu iesniegšana, tiek organizēti pārbaudes darbi u.c. Retāk norisinās arī diskusiju forumi. Lekcijās tiek izmantots multimediju projektors un internets (lielākā daļa docētāju lekcijas gatavo, izmantojot *PowerPoint* prezentāciju formātu), ir iespēja izmantot TV un video, īpaši akcentējama arī mikrofona pieejamība un iesaiste studiju procesā. Ja to prasa studiju kursa vai nodarbības specifika, tad atsevišķas nodarbības tiek vadītas datorauditorijā un bibliotēkā, kur tiek abonētas studiju procesam nepieciešamās datu bāzes. Aizvien lielāka loma studiju procesā iegūst augstvērtīgu interneta resursu izmantošana un docētāji savā darbā sabalansē interneta un cita veida resursu izmantošanu. Docētāju izmantotās mācību metodes bagātina vieslektoru vizītes un dalība vieslektoru vadītajās nodarbībās, lai paplašinātu zināšanas par studiju metodēm un resursiem. Pēdējā gadā tieši uz programmu orientēto vieslektoru skaits gan varēja būt lielāks.

Nozīmīga daļa no metodēm ietver āra pedagoģiju – iespēju teorētiskās zināšanas gan pārbaudīt, gan arī bagātināt saistībā ar konkrētu situāciju analīzi, objektu apmeklējumiem (Turaidas muzejrezervāts, Cēsu pils komplekss, Valmieras muzejs, galerija Laipa, pilsētu ekskursijas, aktīvie pārgājieni, dabas ekskursija, vides interpretācija u.c.).

Svarīga ir teorijas sasaiste ar praksi, ko studenti veic gan mācību ekskursiju, pasākumu organizēšanas laikā, gan integrētās apvidus prakses laikā 10 dienas pavadot konkrētā pašvaldībā, kā arī nostiprinot zināšanas praksē uzņēmumā. Mācību prakse ekskursija II notiek angļu valodā kopā ar apmaiņas studentiem no ārvalstīm. Prakse Viesmīlības servisā tiek realizēta, sadarbojoties un izmantojot Valmieras tehnikuma prakšu bāzi.

Studiju programmas „Tūristu gids –ceļojumu un pasākumu organizators” vērtēšanas sistēma balstīta uz LR Augstskolu likumu, kā arī ViA Studiju nolikumu, pamatojoties uz studiju mērķiem un studiju beigās plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem.

Studiju programmas studiju darba rezultāti tiek kontrolēti un vērtēti semestra laikā, pārbaudījumos pēc studiju kursa pilnīgas apguves. Ikvienu pārbaudījuma mērķis ir konstatēt, kādā līmenī students ir apguvis teorētiskās zināšanas un ieguvis prasmes un iemaņas pielietot teorētiskās zināšanas profesionālajā darbībā nepieciešamo uzdevumu veikšanai. Studiju rezultātu

vērtēšanas kritēriji ir viena no būtiskām kursa apraksta daļām. Lai nodrošinātu vērtēšanas objektivitāti, katrā kursā ir izstrādāti skaidri vērtēšanas kritēriji, kas paredz dažādu formu un veidu pārbaudījumus. Visosursos tiek lietota kumulatīvā vērtēšanas sistēma.

Mācību prakse ekskursija vai pasākumu organizēšana un integrētā apvidus prakse tiek vērtētās ar atzīmi. Prakse uzņēmumā un prakse viesmīlības servisā tiek vērtēta kā ieskaitīta vai neieskaitīta. Prakses vērtējumā tiek ņemts vērā prakses vadītāja vērtējums, vērtējums par prakses laikā veiktajiem darbiem un publiska uzstāšanās par prakses laikā gūtajiem novērojumiem un veiktajiem uzdevumiem.

Gada projekts tiek publiski aizstāvēts Gada projektu komisijā, un gada projektu vērtē darba vadītājs, recenzents un komisija. Bakalaura darbu aizstāvēšana notiek Valsts pārbaudījumu komisijā, un darbu vērtēšanā piedalās nozares profesionāļi, kas sastāda lielāko daļu no komisijas

15.A. Absolventu nodarbinātības perspektīvas

ANPTO prognozē, ka Austrumeiropas un centrālās Eiropas reģionā pēc tūrisma statistikas starptautisko tūristu skaits vidēji līdz 2020.gadam pieaugs par 3.7% gadā.⁹ Latvijas tūrisma pamatnostādnēs 2014. -2020.gadam ir plānots palielināt ārvalstu vairākdienu ceļotāju skaitu no 2012. līdz 2020. gadam par 20%, kā viens no svarīgākajiem tūristu produktu veidiem tiek minēts darījumu un pasākumu tūrisms. Svarīga loma arī pakalpojumu kvalitātēm. Tiek uzsvērts, ka izglītības iestādēm jānodrošina: „kvalificēta, tirgus prasībām atbilstoša darbaspēka pieejamības nodrošināšana”.¹⁰ 2013.gada 17.decembrī Rīgas domē apstiprinātie saistošie noteikumi „Par tūristu gidu pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētā” paredz, ka no 2014.gada 1.aprīļa Rīgā par tūristu gidiem var strādāt tikai personas ar atbilstošu izglītību un sertifikātu.¹¹

Šobrīd ir liels pieprasījums pēc gidiem arī ārpus Rīgas to var redzēt, ka pašvaldības Daugavpilī¹², Bauskā¹³, Valmierā¹⁴ un citur organizē gidu kursus, jo pastāv būtiskas kvalitātes problēmas. Novados tieši pasākumu organizatori ir arī vietējie gidi, un tas ļauj apvienot abas šīs kvalitātes. Absolventu aptaujas rezultāti pielikumā 18. A. 6.1. liecina par to, ka absolventiem nav grūtību iekļauties darba tirgū un saņemt atbilstošu atalgojumu.

16.A. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā saņemto ieteikumu ieviešana

Pašnovērtējuma ziņojums tika angļu versija tika saņemta 2017. gada aprīlī, bet latviešu 2017. gada septembrī. Pagājušā akadēmiskā gadā nebija iespējams izanalizēt un ieviest akreditācijas ieteikumus.

Pagājušā akadēmiskā gada beigās tika izveidots rekomendāciju ieviešanas grafiks (skatīt. Tabula 10)

10.tabula Rekomendāciju izvērtēšanas un ieviešanas grafiks profesionālai bakalaura programmai “Tūristu gids –ceļojumu pasākumu organizators”

Rekomendācijas Nr.	Laika grafiks
1.	2017./2018. akadēmiskais gads
2.	2018./2019. akadēmiskais gads
3.	2017./2018. akadēmiskais gads
4.	2017./2018. akadēmiskais gads
5.	2017./2018. akadēmiskais gads
6.	2017./2018. akadēmiskais gads
7.	2017./2018. akadēmiskais gads

⁹<http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>

¹⁰https://www.em.gov.lv/files/turisms/PPD_1.doc

¹¹<http://www.liveriga.com/lv/7488-rigas-turistu-gidu-sertifikacija>

¹²<http://www.daugavpils.lv/lv/47/read/9444>

¹³http://www.zemgale.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=2523:novembr-bausk-organizs-trisma-gidu-kursus&catid=90:benefits&Itemid=67

¹⁴http://www.valmiera.lv/lv/jaunumi/turisma_zinas/12957_valmieras_turisma_informacijas_centrs_aicin_a_pieteikties_turistu_gidu_apmaciba/

9.B 'TŪRISMA ORGANIZĀCIJA UN VADĪBA' **profesionālās bakalaura studiju programmas raksturojums**

10.B. Studiju programmas mērķi un kvalifikācija

"Tūrisma organizācija un vadība" – profesionālais grāds tūrisma vadībā, iegūstamā kvalifikācija Tūrisma un atpūtas organizācijas vadītājs.

Profesionālās bakalaura programmas "Tūrisma organizācija un vadība" galvenais īstenošanas mērķis ir sagatavot augsti kvalificētus speciālistus tūrisma un viesmīlības nozarei, lai veicinātu ilgtspējīgu nozares un teritoriju attīstību.

Studiju programmas "Tūrisma organizācija un vadība" uzdevumi ir:

1. Sniegt studējošiem pamata zināšanas un padziļinātu izpratni par tūrismu un viesmīlību kā tautsaimniecības nozari un saistību ar ilgtspējīgu valsts attīstību, uzsvaru liekot uz tūrisma komersantu un tūristu mītņu vadītāja darbību kopējā tūrisma sistēmā un saskarsmi ar cilvēkiem, kā arī tam nepieciešamajām zināšanām sociālajās un dabas zinātnēs. Attīstīt sadarbību ar tūrisma nozares attīstībā un tūrisma izglītībā iesaistītajām pusēm Latvijā un starptautiskā mērogā studiju procesa kvalitātes kāpināšanai.
2. Veidot studējošiem prasmes un iemaņas atbilstoši izvirzītajiem mērķiem un profesijas standartam, izvēloties adekvātas izglītības metodes, akcentējot lietišķo zināšanu ieguvī un pētniecības iemaņu attīstīšanu, pastiprināt dažādu svešvalodu pielietošanas spēju, sadarbību komandā, prasmi lietot ikdienai nepieciešamās datorprogrammas un multimediju, spēju kritiski domāt, analizēt problēmas, uzņemties atbildību, liels akcents ir uz saskarsmes prasmju pilnveidi, publiskās uzstāšanās iemaņu attīstīšanu un spēju argumentēt.
3. Sekmēt studējošo motivāciju tālākizglītībai un personiskajai pilnveidei; veicināt studējošā pilnveidošanos par patstāvīgu, sociāli atbildīgu, erudītu, dabas un kultūras vērtības respektējošu, radošu personību ar spējām veidot savu uzņēmumu.
4. Veicināt VRSTAO akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanu, personāla papildināšanu ar pieredzējušiem savas nozares praktiķiem, mācībspēku piesaisti no citām ViA struktūrvienībām un citām augstskolām Latvijā un ārvalstīs; uzturēt ViA materiāli tehnisko bāzi un veicināt tās papildināšanu un uzlabošanu kvalitatīvu studiju iespēju nodrošināšanai, ieviest praksē ViA stratēģijā uzsvērtās vērtības, īpaši šajā programmā izceļot individuālu pieeju un biežo diskusiju un komunikāciju veicinošo vidi studējošajiem.

11.B. Paredzētie studiju rezultāti

Programmas mērķi tiks sasniegti, ja studējošais, sekmīgi pabeidzot studijas programmu "Tūrisma organizācija un vadība":

1. Spēj patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju un to izmantot, pieņemt lēmumus un risināt problēmas tūrisma un viesmīlības nozarē un tūrisma un viesmīlības organizāciju vadībā.
2. Izprot un ievēro profesionālo ētiku. Spēj izvērtēt savas profesionālās darbības ietekmi tuvākā un tālākā nākotnē uz organizāciju, sabiedrību, dabas vidi, kultūras mantojumu. Spēj piedalīties tūrisma jomas attīstībā, demonstrējot globālu redzējumu, lēmumu, rīcību un procesu savstarpējo saišu un savstarpējo atkarību apzināšanos.
3. Spēj parādīt tūrisma un viesmīlības nozarei un organizāciju vadīšanai raksturīgās pamata un specializētas zināšanas un šo zināšanu kritisku izpratni, turklāt daļa zināšanu atbilst tūrisma nozares un organizāciju vadības augstāko sasniegumu līmenim.
4. Spēj parādīt tūrisma un organizāciju vadības jomas svarīgāko jēdzienu un likumsakarību izpratni.

- Spēj, izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes, veikt profesionālu, inovatīvu un pētniecisku darbību, formulēt un analītiski aprakstīt informāciju, problēmas un risinājumus tūrisma un viesmīlības nozarē un organizāciju vadībā, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem gan ar speciālistiem, gan ar nespeciālistiem.
- Spēj patstāvīgi strukturēt savu mācīšanos un attīstību, virzīt savu un padoto tālāku mācīšanos un personisko un profesionālo pilnveidi, parādīt zinātnisku pieeju problēmu risināšanā, uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu individuāli, komandā vai vadot citu cilvēku darbu, pieņemt ilgtspējīgus un sociāli atbildīgus lēmumus un rast radošus risinājumus.

Absolvējot studiju programmu "Tūrisma organizācija un vadība", tiek piešķirts profesionālā bakalaura grāds tūrisma vadībā un tūrisma un atpūtas organizācijas vadītāja kvalifikācija (LR profesiju klasifikatora kods Nr.1431 08). Studiju programmas saturs vērsts uz tūrisma un atpūtas nozares organizācijas vadītājam nepieciešamo zināšanu, attieksmju un prasmju iegūšanu un attīstīšanu, akcentējot integrētas un ilgtspējīgas attīstības vadīšanas lomu.

12.B. Uzņemšanas noteikumi

Uzņemšanas kritērijus ViA studiju programmās apstiprina ViA Senāts, kas saskaņā ar LR Augstskolu likumu līdz 1.novembrim apstiprina dokumentu Uzņemšanas noteikumi ViA pamatstudiju un augstākā līmeņa studiju programmās. Piesakoties studijām pamatstudiju programmās, reflektantam vai tā pilnvarotai personai jāaizpilda pieteikums un jāuzrāda pase vai identifikācijas karte, vidējo izglītību apliecināošs dokuments, uzņemšanas noteikumos noteiktie centralizēto eksāmenu sertifikāti, dokumenti, kas ļauj iestāties ārpus konkursa, ja konkrēts kritērijs noteikts noteikumos (skatīt 11.tabulu).

11.tabula. Studiju programmas "Tūrisma organizācija un vadība" uzņemšanas prasības

Studiju programma	Studiju valoda	Centralizētie eksāmeni	Konkursa kārtība (maksimālais konkursa rezultāts – 100 punkti)	Ārpus konkursa uzņem
Tūrisma organizācija un vadība	Latviešu	Svešvaloda (angļu, vācu, krievu, franču) Latviešu valoda Matemātika	CE rezultāti – 75%; vidējā atzīme šādos mācību priekšmetos: latviešu valoda un svešvaloda (tā, kas CE) – 20%; Latvijas skolēnu zinātniskā konference, (pēdējo 2 gadu laikā) 1.-3.pakāpe - 5%. Minimālais konkursa rezultāts – 30 punkti	1.-3.vietu ieguvējus Latvijas Republikas un starptautiskajās olimpiādēs (pēdējo 2 gadu laikā); Junior AchievementLatvia - konkursa "Labākais ekonomikā" Vidzemes Augstskolas laureātu; 1.-3.vietas ieguvējus E.Birznieka Jauno Ģeogrāfu skolas kopvērtējumā (pēdējo 2 gadu laikā); 1.vietas ieguvēju Vidzemes Jauno Ģeogrāfu skolas kopvērtējumā (pēdējo 2 gadu laikā).

Piesakoties studijām augstākā līmeņa studiju programmās, reflektantam vai tā pilnvarotai personai jāaizpilda pieteikums un jāuzrāda pase vai identifikācijas karte, augstāko izglītību apliecināošs dokuments, kā arī programmas prasībās noteiktie dokumenti.

Ārvalstu reflektantiem papildus jāiesniedz angļu valodas zināšanu apliecināošs sertifikāts starptautiski atzītos eksāmenos *TOEFL* (minimums - iegūti vismaz 500 punkti klātienē kārtotajam testam un 70 punktu internetā kārtotajam testam), *IELTS* (minimums - 6.0 punkti) vai citi angļu valodas zināšanas apliecinājoši dokumenti. Ja iepriekšējā izglītība ir apgūta angļu valodā, angļu valodas zināšanu apliecinājums nav nepieciešams. Papildus jāiesniedz Latvijas Akadēmiskās informācijas centra izziņa par ārvalstīs iegūtās izglītības atbilstību uzņemšanas noteikumu prasībām.

Pieteikties studiju uzsākšanai 1.kursā ViA var elektroniski pamatstudijās, Vienotās uzņemšanas pamatstudiju programmu informācijas sistēmā (*VUPP IS*), izmantojot e-pakalpojumu portālā www.latvija.lv. Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.932 uzsākt studijas ViA ir iespēja arī vēlākajos studiju posmos, ievērojot noteikumu prasības par obligāti nepieciešamo kredītpunktu apjomu, kas pielīdzināms ViA studiju programmu saturam. Savukārt, saskaņā ar MK noteikumiem

Nr.36, ikvienai personai ir tiesības vērsties ViA ar iesniegumu par iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzišanu augstskolas īstenotā studiju programmā vai tās daļā.

13.B. Studiju programmas plāns

TOV studiju programma ir precīzi strukturēta, studiju kursi ir savstarpēji saistīti un papildinoši, integrējot visaptverošu tūrisma izglītību ar pieprasījumu un aktuālo tirgus situāciju. Programmas īstenošana norisinās tematiskā secībā, un iegūtās prasmes un zināšanas tiek secīgi pilnveidotas visa studiju periodā (skatīt 12.tabulu), ik gadu teorētiskās zināšanas nostiprinot gan praksē, gan jau esošo kursu ietvaros integrētajos problēmu risinājumu uzdevumos.

12.tabula. Studiju programmas "Tūrisma organizācija un vadība" plāns

Kursi	1.sem.	2.sem.	Vasaras prakse	3.sem.	4.sem.	Vasaras prakses	5.sem.	6.sem.	7.sem.* Vasaras prakses	8.sem.
Tūrisma pamati	4									
Pirmā svešvaloda	2	2								
Otrā svešvaloda	2	2		2	2					
Publiskā runa	2									
Ceļotāju psiholoģija un motivācija	2									
Tūrisma ģeogrāfija	4									
Ievads uzņēmējdarbībā	2									
Viesmīlība		4								
Tūristu grupu organizēšana un vadīšana		2								
Aktīvā tūrisma vadība		4								
Latvijas dabas tūrisma ģeogrāfija		2								
Kultūras vēsture un tūrisms				4						
Civilā aizsardzība				2						
Pētījumu metodoloģija				2						
Tautsaimniecība ES kontekstā				4						
Tūrisma statistika un datu analīze				2						
Tūrisma tirgvedība				4						
Starpkultūru komunikācija tūrismā					2					
Tūrisms un vides aizsardzība					4					
Tūrisma produkts					4					
Latvijas kultūras vēsture un tūrisms					2					
Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas tūrismā					2					
Lauku tūrisms					2					
Cilvēkresursu vadība								4		
Ievads grāmatvedībā								2		
Uzņēmuma stratēģija								4		
Finanšu vadības pamati								4		
Uzņēmējdarbības tiesības							2			
Tūrisma projektu vadība										4
Biznesa plāns										2
B daļas kursi	2	2					12			16
Ķīniešu valoda	2	2								
Tūrisma produkta veicināšana							2			
Pilsētu tūrisms							2			

Tūrisma reģionālā politika							4				
Ķiniešu valoda							2+2				
Ekotūrisms un ilgtspējīgs tūrisms							2				
Praktikums rezervēšanas sistēmas							4				
Tumšais tūrisms un apmeklētāju motivācija							2				
Komunikācijas treniņš							4				
Dabas parku pārvaldība un politika							2				
u.c. kursi,											
Izvēles kursi C daļa							6				6
Prakse viesmīlības servisā		2									2
Āra dzīves prakse			2								2
Integrētā apvidus prakse						4					4
Mācību prakse ekskursija										2	2
Prakse uzņēmumā						8			8		16
Problēmrisinājumu projekts (Gada projekts I)					2						2
Gada projekts 2								4			4
Bakalaura darbs										12	12
Kopā:	20	20	2	20	20	12	20	20	8	20	160

14.B. Studiju programmas praktiskā īstenošana

Studiju programma "Tūrisma organizācija un vadība" tiek realizēta pilna laika studiju formā. Nepilna laika studiju forma pārskata perioda sākumā tika īstenota, bet pēdējos gados netiek īstenota nelielās intereses dēļ. 2016. gada jūnijā VRSTAO padome pieņēma lēmumu nepilna laika studijās vairāk neuzņemt studentus.

Programmas studiju plānā norādīto kursu apguve studentiem notiek lekcijās, semināros, diskusijās, grupu darbos, lietišķajās spēlēs, uz problēmām bāzētās praktiskajās nodarbībās. Liels uzsvars studiju procesā tiek likts uz studentu patstāvīgo un pētniecisko darbu: literatūras studijām, referātu, kursa darbu, gada projektu izstrādi. Grupu nodarbībās studenti attīsta sadarbības prasmes, spēju diskutēt – uzklaut un izprast citu viedokli un argumentēti aizstāvēt savu viedokli, māku prezentēt ziņojumu, pilnveidot runas kultūru. Apmācībā daudz tiek izmantota uz problēmām bāzēta apmācība.

Lekciju un semināru vai grupu nodarbību attiecība pilna laika studentiem lielākajā daļā kursu ir 50/50%. Studiju procesa nodrošināšanai un nodarbībās regulāri un aktīvi tiek izmantoti mūsdienīgi informācijas tehnoloģiju risinājumi – interaktīvais nodarbību saraksts, e-pasts, *Google* dokumenti, augstskolas intraneta vide – <https://iekstikls.va.lv/>. Lekcijās docētāji izmanto uzskates materiālus prezentāciju veidā, audio un video failus. Grupu darbu tapšanas gaitā diskusijas notiek ne vien klātienē, bet arī e-vidē, izmantojot <http://punkts.va.lv> un *SKYPE*. Docētāji sniedz konsultācijas gan klātienē saskaņā ar konsultāciju grafiku ik nedēļu, gan izmantojot *SKYPE*, kas ļauj uzturēt aktīvu komunikāciju arī ar studentiem, kuri atrodas apmaiņas studijās ārzemēs. Studentiem, kuri studē ārzemēs un nevar ierasties uz gada projekta aizstāvēšanu klātienē, ir iespēja to aizstāvēt, izmantojot *SKYPE* iespējas.

Vairāku kursu ietvaros tiek izstrādāts kursa projekts (grupas izstrādāts uz reālu problēmu bāzēts pētījums) un rīkotas ārpus auditoriju nodarbības – pieredzes apmaiņa atpūtas, tūrisma un viesmīlības nozares organizācijās, praktisko piemēru aplūkošana dabā u.c. Studiju nodarbību grafiku izstrādā virziena studiju speciāliste, sadarbojoties ar kursu docētājiem, virziena direktoru, bet auditoriju plānojums tiek saskaņots ar ViA Administratīvo departamentu.

Svarīga ir teorijas sasaiste ar praksi, ko studenti veic gan āra dzīves praksē mācību ekskursiju laikā, gan integrētās apvidus prakses laikā, kad studenti 10 dienas pavada konkrētā pašvaldībā, kā arī, nostiprinot zināšanas praksē uzņēmumā. Studiju programmas "Tūrisma

organizācija un vadība” prakses atbilstoši nozares specifikai tiek plānotas aktīvās tūrisma sezonas laikā vasarā. Lai studenti sekmīgi varētu iekļauties praksē uzņēmumos, prakse Viesmīlības servisā tiek plānota pavasarī, pirms students dodas praksē uzņēmumā. Prakse Viesmīlības servisā tiek realizēta, sadarbojoties ar Valmieras tehnikumu, izmantojot tehnikuma aprīkojumu.

Studiju programmas “Tūrisma organizācija un vadība” vērtēšanas sistēma balstīta uz LR Augstskolu likumu, kā arī ViA Studiju nolikumu, pamatojoties uz studiju mērķiem un studiju beigās plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem.

Studiju programmas studiju darba rezultāti tiek kontrolēti un vērtēti semestra laikā, pārbaudījumos pēc studiju kursa pilnīgas apguves. Ikvienu pārbaudījuma mērķis ir konstatēt, kādā līmenī students ir apguvis teorētiskās zināšanas un ieguvis prasmes un iemaņas pielietot teorētiskās zināšanas profesionālajā darbībā nepieciešamo uzdevumu veikšanai. Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji ir viena no būtiskām kursa apraksta daļām. Lai nodrošinātu vērtēšanas objektivitāti, katrā kursā ir izstrādāti skaidri vērtēšanas kritēriji, kas paredz dažādu formu un veidu pārbaudījumus. Visosursos tiek lietota kumulatīvā vērtēšanas sistēma.

Ārā dzīves prakse, integrētā apvidus prakse, mācību prakse ekskursija tiek vērtētas ar vērtējumu ballēs. Prakse uzņēmumā un Prakse viesmīlības servisā tiek vērtēta kā ieskaitīta vai neieskaitīta. Prakses vērtējumā tiek ņemts vērā prakses vadītāja vērtējums, vērtējums par prakses laikā veiktajiem darbiem un publiska uzstāšanās par prakses laikā gūtajiem novērojumiem un veiktajiem uzdevumiem.

Problēmu risinājumu projekts tiek publiski aizstāvēts komisijā, kuras sastāvā ir projektu uzraugošie docētāji. Gada projekts tiek publiski aizstāvēts Gada projektu komisijā, un gada projektu vērtē darba vadītājs, recenzents un komisija. Bakalaura darbu aizstāvēšana notiek Valsts pārbaudījumu komisijā, un darbu vērtēšanā piedalās nozares profesionāļi, kas sastāda lielāko daļu no komisijas.

15.B. Absolventu nodarbinātības perspektīvas

ANPTO prognozē, ka Austrumeiropas un centrālās Eiropas reģionā pēc tūrisma statistikas starptautisko tūristu skaits vidēji līdz 2020.gadam pieaugs par 3.7% gadā.¹⁵

Tūrisms ES nodarbina 12 miljonus strādājošos un dod 365 miljardus eiro ienākumus gadā. Eiropas Savienības mērķis ir saglabāt Eiropu kā galveno starptautiskā tūrisma galamērķi, vienlaikus veicinot tā konkurenci un izaugsmi un paplašinot nodarbināto skaitu, tā ir viena no svarīgākajām ES nozarēm.¹⁶

Aktuālajā Eiropas Savienības fondu apguves periodā 2014.-2020. gadam finansējums tūrisma nozarē pieejams 11 programmās.¹⁷ Latvijas tūrisma pamatnostādņēs 2014.-2020. gadam ir plānots palielināt ārvalstu vairākdienu ceļotāju skaitu no 2012 līdz 2020. gadam par 20%, kā viens no svarīgākajiem tūristu produktu veidiem tiek minēts darījumu un pasākumu tūrisms. Svarīga loma ir arī pakalpojumu kvalitātēm. Tiek uzsvērts, ka izglītības iestādēm jāveic “kvalificēta, tirgus prasībām atbilstoša darbaspēka pieejamības nodrošināšana”.¹⁸

VPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 rekreācija un tūrisms ir definēta kā viedā specializācija ar augstu attīstības potenciālu reģionā.¹⁹ Visas šīs tendences un plānošanas dokumenti skaidri norāda uz programmas absolventu darba iespējām ES, Latvijā un reģionā. Absolventu aptaujas rezultāti pielikumā 18.B. 6.1. liecina par to, ka absolventiem nav grūtību iekļauties darba tirgū un saņemt atbilstošu atalgojumu.

¹⁵<http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>

¹⁶http://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/policy-overview/index_en.htm

¹⁷<http://ec.europa.eu/growth/tourism-funding-guide>

¹⁸https://www.em.gov.lv/files/turisms/PPD_1.doc

¹⁹http://jauna.vidzeme.lv/upload/VPR_IAS.pdf

16.B. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā saņemto ieteikumu ieviešana

Pašnovērtējuma ziņojums tika angļu versija tika saņemta 2017. gada aprīlī, bet latviešu 2017. gada septembrī. Pagājušā akadēmiskā gadā nebija iespējams izanalizēt un ieviest akreditācijas ieteikumus.

Pagājušā akadēmiskā gada beigās tika izveidots rekomendāciju ieviešanas grafiks (skatīt. 13. tabulu)

13. tabula Rekomendāciju izvērtēšanas un ieviešanas grafiks profesionālai bakalaura studiju programmai "Tūrisma organizācija un vadība"

Rekomendācijas Nr.	Laika grafiks
1.	2017./2018. akadēmiskais gads
2.	2018./2019. akadēmiskais gads
3.	2017./2018. akadēmiskais gads
4.	2017.2018. akadēmiskais gads

9.C. „TŪRISMA STRATĒGISKĀ VADĪBA” profesionālās maģistra studiju programmas raksturojums

10.C. Studiju programmas mērķi un kvalifikācija

Maģistra profesionālās studiju programmas "Tūrisma stratēģiskā vadība" galvenais mērķis ir sagatavot augsti kvalificētus vadošā līmeņa darbiniekus profesionālajā darbībā – vadītājus tūrisma nozarē valsts, sabiedriskajā un privātajā sektorā, kuru teorētiskās un praktiskās kompetences: zināšanas, prasmes, iemaņas un attieksmes atbilstu mūsdienu darba tirgus prasībām un pasaulē vispāratzītam standartam par otro profesionālo grādu vadības zinātnēs (*Master of Business Administration*), kas nodrošinātu spēju vadīt iestādi, uzņēmumu globalizācijas mainīgajā vidē, spētu uzņemties profesijas standartā noteiktos pienākumus un veikt uzdevumus šo pienākumu izpildei. Sekundārais studiju programmas mērķis ir sniegt iespēju attīstīt studējošā personību un paplašināt zināšanas dažādās interešu jomās.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, programmā tiek izvirzīti šādi uzdevumi:

- 1) Sniegt padziļinātas zināšanas atbilstoši nozares jaunākajiem atklājumiem, attīstīt profesionālās darbības veikšanai nepieciešamo prasmju un attieksmju kopumu atbilstoši tūrisma uzņēmuma vadītāja profesionālajai kvalifikācijai, respektējot tūrismu kā pakalpojumu nozari;
- 2) Nostiprināt un attīstīt studējošo prasmes pētniecības darbam tūrisma nozarē un motivēt iesaisti lietišķajos pētījumos;
- 3) Organizēt studiju kursus sadarbību ar tūrisma organizācijām, nodrošinot praktisko ieguldījumu tūrisma nozares attīstībā un veidojot studējošiem kontaktus ar nozari turpmākai sadarbībai;
- 4) Veicināt akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanu, atzītu nozares profesionāļu, pieredzējuši viesdocētāju no citām Latvijas un ārvalstu augstskolām piesaisti studiju programmai;
- 5) Nodrošināt studiju programmas mērķim atbilstošu materiāli tehnisko bāzi.

Programmas saturs un metodika saskan ar ViA mērķiem, tiecoties pēc izcilības un konkurētspējas izglītībā, balstoties uz starpdisciplināritātes, individuālas pieejas, teorētisko un praktisko zināšanu kombinācijas, starptautiskas studiju vides nodrošināšanu, tādējādi arī dodot ieguldījumu reģiona attīstībā.

11.C. Paredzētie studiju rezultāti

Studiju programmas saturs vērsts uz tūrisma un atpūtas nozares organizācijas vadītājam nepieciešamo zināšanu, attieksmju un prasmju iegūšanu un pilnveidošanu, akcentējot stratēģiskas un ilgtspējīgas attīstības vadīšanas lomu tūrisma pakalpojumu nozarē. Studiju programmas rezultāti vērsti uz zināšanu un prasmju nodrošināšanu specifiskajam tūrisma pakalpojumam, un tie ir:

- Zināšanas un izpratne: padziļinātas jaunākās teorētiskās zināšanas par tūrismu kā tautsaimniecības nozari un tā vietu valsts ekonomikā, to saistība ar moderno starptautisko uzņēmējdarbības vidi, uzsvāru liekot uz tūrisma institūciju, uzņēmumu stratēģisko vadību, mūsdienu pārvaldības, uzņēmējdarbības un tās vides aktualitātēm, tūrisma mārketinga vadības jautājumiem, personāla vadību organizācijās, finanšu un riska vadību un analīzi, aktualitātes valsts pārvaldes un uzņēmējdarbības likumdošanā un informācijas tehnoloģiju sasniegumiem, gan arī par aktuāliem humanitāriem, sociāliem un dabaszinātņu jautājumiem. Prakses un teorētisko zināšanu sintēze darbojas kā moderna vadītāja izaugsmi veicinošs faktors. Sekmē studentos motivāciju tālākizglītībai, sagatavojot programmas beidzējus studijām doktorantūrā un pētnieciskajam darbam.

- Prasmes un attieksmes: ar programmas palīdzību tiek veidota jauna, prasmīga tūrisma institūciju un uzņēmumu augstākā posma vadītāju paaudze, kura radoši domājot un darbojoties:

- a. spēj uzņemties profesionālo atbildību un pieņemt atbildīgus lēmumus;
- b. apliecina profesionālu un ētisku attieksmi un lieliskas saskarsmes un sadarbības prasmes ar darbiniekiem, partneriem, plašsaziņas līdzekļiem;
- c. prot domāt, izteikties un argumentēt, izmantojot gan klasiskos, gan arī inovatīvas vadības, uzņēmējdarbības, ekonomikas, finanšu, tūrisma nozares utt. terminus un koncepcijas
- d. spēj patstāvīgi pilnveidot savas kompetences, turpmāko profesionālo un personības attīstību
- e. demonstrē izpratni un atbildību par profesionālās darbības ietekmi uz vidi šī termina plašākajā nozīmē;
- f. spējīga prasmīgi veikt institūcijas, uzņēmuma operatīvo un stratēģisko vadīšanu;
- g. spēj kritiski izvērtēt un izmantot teorētiskās zināšanas veicot profesionālos uzdevumus un risinot problēmsituācijas;
- h. spēj būt radoši un rast inovatīvus risinājumus profesionālajā darbībā, demonstrē iniciatīvu sava uzņēmuma vadībā un nozari vienojošās organizācijās.

Kā vienu no studiju programmas rezultātiem jāuzsver profesionālais kontaktu tīkls, kas studējošiem tiek attīstīts studiju kursa laikā organizējot studiju darbus sadarbībā ar organizācijām, kas sniedz tūrisma un atpūtas pakalpojumus. Studiju programma "Tūrisma stratēģiskā vadība" ir atbilstoša šādiem dokumentiem:

Absolvējot studiju programmu "Tūrisma stratēģiskā vadība", tiek piešķirts profesionālā maģistra grāds uzņēmējdarbības vadībā, un tie, kam nav piešķirta kvalifikācija iepriekšējā izglītībā, saņem tūrisma un atpūtas organizācijas vadītāja kvalifikāciju (LR profesiju klasifikatora kods Nr.1431 08). Studiju programmas saturs vērsts uz tūrisma un atpūtas nozares organizācijas vadītājam nepieciešamo zināšanu, attieksmju un prasmju iegūšanu un attīstīšanu, akcentējot integrētas un ilgtspējīgas attīstības vadīšanas lomu.

12.C. Uzņemšanas noteikumi

Uzņemšanas kritērijus ViA studiju programmās apstiprina ViA Senāts, kas saskaņā ar LR Augstskolu likumu līdz 1.novembrim apstiprina dokumentu Uzņemšanas noteikumi ViA pamatstudiju un augstākā līmeņa studiju programmās. Piesakoties studijām augstākā līmeņa studiju programmās, reflektantam vai tā pilnvarotai personai jāaizpilda pieteikums un jāuzrāda pase vai identifikācijas karte, augstāko izglītību apliecinošs dokuments, kā arī programmas prasībās noteiktie dokumenti (skatīt 14.tabulu).

14.tabula. Uzņemšanas prasības Tūrisma stratēģiskās vadības profesionālajā programmā

<i>Studiju programma</i>	<i>Studiju valoda</i>	<i>Papildu iesniedzamie dokumenti</i>	<i>Konkursa kārtība</i>	<i>Ārpus konkursa uzņem</i>
Tūrisma stratēģiskā vadība, PL (3 sem.)	Latviešu	CV (Eiropas forma) Izziņa par 4 mēnešu pieredzi nozarē, ja iepriekš iegūtā izglītība ir akadēmiskā bakalaura grāds	Iestājpārbaudījuma tests par tūrisma, vadības, ekonomikas, vides, kultūras un pētījumu metodoloģijas tēmām - 60 %; Vidējā svērtā atzīme diploma pielikumā - 20%; Valsts pārbaudījuma vērtējums - 20%	Reflektantus ar diplomu par izcilību
Tūrisma stratēģiskā vadība, PL (4 sem.)		CV (Eiropas forma)		

Ārvalstu reflektantiem papildus jāiesniedz angļu valodas zināšanu apliecināošs sertifikāts starptautiski atzītos eksāmenos *TOEFL* (minimums - iegūti vismaz 500 punkti klātienē kārtotajam testam un 70 punktu internetā kārtotajam testam), *IELTS* (minimums - 6.0 punkti) vai citi angļu valodas zināšanas apliecinājoši dokumenti. Ja iepriekšējā izglītība ir apgūta angļu valodā, angļu valodas zināšanu apliecinājums nav nepieciešams. Papildus jāiesniedz Latvijas Akadēmiskās informācijas centra izziņa par ārvalstīs iegūtās izglītības atbilstību uzņemšanas noteikumu prasībām.

Pieteikties studiju uzsākšanai 1.kursā ViA var elektroniski, izmantojot ViA portālu magistri.va.lv; personīgi ierodoties noteiktajos pieteikšanās termiņos un vietās, apliecinot savu personību un studiju uzsākšanai nepieciešamo iepriekšējo izglītību; pilnvarojot citu personu, kura, apliecinot savu personību, uzrāda pilnvaras oriģinālu, pilnvaras devēja personas apliecinājošo dokumentu kopiju un studiju uzsākšanai nepieciešamās iepriekšējās izglītības dokumentu oriģinālus.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.932, uzsākt studijas ViA ir iespēja arī vēlākajos studiju posmos, ievērojot noteikumu prasības par obligāti nepieciešamo kredītpunktu apjomu, kas pielīdzināms ViA studiju programmu saturam. Savukārt, saskaņā ar MK noteikumiem Nr.36, ikvienai personai ir tiesības vērsties ViA ar iesniegumu par iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzišanu augstskolas īstenotā studiju programmā vai tās daļā.

13.C. Studiju programmas plāns

TSV studiju programma ir veidota atbilstoši maģistru kvalifikācijas līmenim, veidojot tūrisma un viesmīlības jomas saturu, strukturējot to pēc visaptverošu kopsakarību principa ar stratēģiskās vadības zināšanām un prasmēm. Studiju kursi ir savstarpēji saistīti, aktualizēti pēc nozares aktuālās tirgus situācijas un tendencēm. Programmas īstenošana ietver pārdomātu tematisko secību, lai iegūtās prasmes un zināšanas tiek secīgi pilnveidotas visa studiju periodā (skatīt 15. tabulu).

15.tabula. Studiju programmas “Tūrisma stratēģiskā vadība” studiju saturs un plāns

Studiju kurss	KP	60 KP programma	80 KP programma
Kultūras tūrisma vadība	2 KP	I semestris	I semestris
Finanšu un riska vadība	4 KP	I semestris	I semestris
Tūrisma uzņēmumu stratēģiskā vadība	4 KP	I semestris	I semestris
Tirgvedības stratēģijas un klasteri konkurētspējas paaugstināšanai	4 KP	I semestris	I semestris

Starptautiskā ekonomika	2 KP	I semestris	I semestris
Zināšanu ekonomika un pārvaldība	2 KP	I semestris	I semestris
Inovāciju vadības procesi	4 KP	II semestris	II semestris
Tūrisma pētījumu metodoloģija	3 KP	II semestris	II semestris
Cilvēkresursu vadība un analīze	3 KP	II semestris	II semestris
<i>B daļas izvēles kursi: Vides vadība, Sociālie mēdiji tūrisma un viesmīlības mārketingā, Kultūra un komunikācija, Studentu komandu konsultācijas modelis, Lauku kultūrtelpas revitalizācija - realitāte vai mīts u. c.</i>	6 KP	II semestris	II semestris
Maģistra prakse	6 KP	II semestris	II semestris
Kvalifikācijas prakse	20 KP	-	III semestris
Maģistra darbs	20 KP	III semestris	IV semestris
Kopā studiju programmā		60 KP	80 KP

14.C. Studiju programmas praktiskā īstenošana

Studiju programma "Tūrisma stratēģiskā vadība" tiek organizēta tikai pilna laika studijās, kur klātienēs nodarbības notiek piektdienās un sestdienās. Maģistra prakse tiek veikta pavasara semestra laikā vai vasarā īsā programmā, garajā programmā vasarā un rudens semestrī.

Studiju kursi ir organizēti, vadoties pēc normatīvajiem aktiem un ViA iedibinātajiem augstajiem standartiem studiju procesa norisē.

Studiju metodes ietver:

- klātienēs nodarbības un tiešās kontaktstundas ar docētājiem;
- patstāvīgo darbu ārpus klātienēs nodarbībām.

Klātienēs nodarbību galvenās metodes: lekcijas; praktiskās nodarbības, kas var būt dažāda formāta grupu un individuālie darbi – situāciju analīze, teorētisko modeļu praktiska adaptācija, diskusijas, patstāvīgo darbu prezentācijas, pārbaudes darbi, komandas veidošanas aktivitātes, reālo situāciju simulācijas u.c.; pieredzes apmaiņas vizītes uzņēmumos un organizācijās, kas var ietvert lauka darbu u.c. Praktisko nodarbību apjoms studijuursos nav mazāks par 40%.

Nodarbībās tiek izmantots multimediju projektors un Internets, ir iespēja izmantot TV, video, datora auditorijas un multimediju laboratoriju vai bibliotēkas resursu. Aizvien lielāku lomu studiju procesā iegūst augstvērtīgu interneta resursu izmantošana un docētāji savā darbā sabalansē interneta un cita veida resursu izmantošanu.

Lekciju materiāli, zinātniskie raksti un cita veida mācību materiāli tiek ievietoti ViA e-mācību vidē <http://punkts.va.lv>, kura ir pieejama studentiem, izmantojot lietotājvārdu un paroli. Docētāji regulāri lieto e-mācību vidi – e-vidē tiek ievietotas ne tikai prezentācijas, bet arī mācību metodiskie materiāli, papildu literatūra, veidoti diskusiju forumi, e-vidē notiek komunikācija starp docētāju un studentu, darbu iesniegšana, tiek organizēti pārbaudes darbi u.c. Lai studenti apgūtu studiju procesā nepieciešamās prasmes darbā ar e-mācību vidi, studiju gadu uzsākot, īpaši šim nolūkam tiek organizētas mācības. Papildus ViA iekštīklā pieejami studiju procesu reglamentējoši vispārēji dokumenti un iesniegumu veidlapas. Saziņa starp mācībbspēku un studentu iespējama gan ar elektroniskā pasta starpniecību, *Skype*, gan individuālās klātienēs konsultācijās ar docētāju.

Īpaša uzmanība tiek pievērsta studentu zinātniski pētnieciskai ievirzei, kas saistīta ar tēmas izvēli maģistra darbam, kas pilna laika studentiem jāpiesaka studiju programmas direktoram 1.semestra noslēgumā. Līdz ar to studentiem ir iespēja mērķtiecīgi strādāt pie interesējošās tēmas, arī attiecīgi izvēloties prakses vietu un veicot individuālos uzdevumus studiju kursā. Visas maģistra darba tēmas docētāju kopsapulcē individuāli tiek izdiskutētas, un studentam tiek

sniegtas rekomendācijas pētījuma koncepcijas pilnveidei. Kopā studentiem jākārto divas maģistra darba starpieskaite, lai veicinātu sistemātisku darbu pie maģistra pētījuma. Studiju programmā "Tūrisma stratēģiskā vadība" obligāti tiek piesaistīti vieslektori (gan Latvijas, gan ārvalstu), no kuriem daļa piedalās nodarbībās ar vienreizēju lekciju, bet daļa - jau gadu no gada studiju kursu ietvaros regulāri dalās pieredzē par konkrētiem tūrisma aspektiem.

15.C. Absolventu nodarbinātības perspektīvas

ANPTO prognozē, ka Austrumeiropas un centrālās Eiropas reģionā pēc tūrisma statistikas starptautisko tūristu skaits vidēji līdz 2020.gadam pieaugs par 3.7% gadā.

Tūrisms Eiropas Savienībā nodarbina 12 miljonus strādājošo un dod 365 miljardus eiro ienākumu gadā. Eiropas Savienības mērķis ir saglabāt Eiropu, kā galveno starptautiskā tūrisma galamērķi vienlaikus veicinot tā konkurenci un izaugsmi un paplašinot nodarbināto skaitu, tā ir viena no svarīgākajām Eiropas Savienības nozarēm. Aktuālajā Eiropas Savienības fondu apguves periodā 2014.-2020.gadam finansējums tūrisma nozarē pieejams 11 programmās.

Latvijas tūrisma pamatnostādņēs 2014.-2020. gadam ir plānots palielināt ārvalstu vairākdienu ceļotāju skaitu no 2012. līdz 2020. gadam par 20%, kā viens no svarīgākajiem tūrisma veidiem tiek minēts darījumu un pasākumu tūrisms. Svarīga loma arī pakalpojumu kvalitātēm. Tiek uzsvērts, ka izglītības iestādēm jāveic "kvalificēta, tirgus prasībām atbilstoša darbaspēka pieejamības nodrošināšana".

VPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 rekreācija un tūrisms ir definēti kā viedā specializācija un ar augstu attīstības potenciālu reģionā. Visas šīs tendences un plānošanas dokumenti skaidri norāda uz programmas absolventu darba iespējām ES, Latvijā un Vidzemes reģionā.

16.C. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā saņemto ieteikumu ieviešana

Pašnovērtējuma ziņojums tika angļu versija tika saņemta 2017. gada aprīlī, bet latviešu 2017. gada septembrī. Pagājušā akadēmiskā gadā nebija iespējams izanalizēt un ieviest akreditācijas ieteikumus.

Pagājušā akadēmiskā gada beigās tika izveidots rekomendāciju ieviešanas grafiks (skatīt. 16. tabulu)

16.tabula Rekomendāciju izvērtēšanas un ieviešanas grafiks profesionālai maģistra programmai "Tūrisma stratēģiskā vadība"

Rekomendācijas Nr.	Laika grafiks
1.	2018./2019. akadēmiskais gads
2.	2018./2019. akadēmiskais gads
3.	2017./2018. akadēmiskais gads
4.	2018./2019. akadēmiskais gads

9.D "STARPTAUTISKĀ TŪRISMA PASĀKUMU VADĪBA" akadēmiskās maģistra studiju programmas raksturojums

10.D. Studiju programmas mērķi un kvalifikācija

Pirmā starptautiskā maģistratūras programma tūrisma virzienā Baltijā, kas sniedz kopīgu divu valstu universitātēs izdotu maģistra grādu: „Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība” (turpmāk – ITEM). ITEM programmas izstrāde ir piecu valstu augstākās izglītības iestāžu sasniegums. ITEM sniedz kopīgu divu valstu augstākās izglītības iestāžu (ViA Latvijā un Klaipēdas Universitāte Lietuvā) izdotu maģistra grādu: maģistra grāds tūrisma un atpūtas vadībā.

ITEM **programmas mērķis** ir saskaņots ar sabiedrības vajadzībām un nozares aktualitātēm: izglītēt kompetentus un radošus jaunos ekspertus ar augsta līmeņa starpdisciplinārām zināšanām starptautisku tūrisma pasākumu vadīšanā, stiprinot

konkurētspējīgās priekšrocības ar spēju plaši izmantot IKT kompetences, profesionālās iemaņas un personīgās spējas, saskaroties ar tūrisma un atpūtas nozares nākotnes izaicinājumiem.

ITEM programmas **galvenie uzdevumi** saistīti ar šī mērķa praktisko piepildījumu, attīstot katru no šiem uzstādījumiem praktisku studiju moduļu veidā, ievērojot augstākās izglītības iestāžu vērtības un paaugstinot ieviešanas standartus. Studiju programmas „Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība” mērķis ir izstrādāts, balstoties uz sabiedrības un darba tirgus vajadzībām: ITEM maģistra programmas (2.cikls, 7.līmenis) mērķis un mācību rezultāti atbilst prasībām, ko definē Eiropas augstākās izglītības telpa un Eiropas kvalifikāciju ietvars atbilstoši Boloņas Deklarācijai (1999), Lietuvas Republikas Augstākās izglītības un zinātnes likumam (2009, pēdējie grozījumi 2012. gadā, Nr. XI-1987), Rīkojumam par studiju ciklu deskriptoru (Lietuvas Republika, 2011, Nr. V-2212) un Latvijas Republikas augstākās izglītības iestāžu likumam (1997, l.a. 2012), Ministru kabineta noteikumiem Nr.230 par studiju programmu licencēšanu (2013), Ministru kabineta noteikumiem Nr.202 par valsts atzītu dokumentāciju par augstākās izglītības pabeigšanu (2013), Augstākās izglītības klasifikatoram (2013) un citiem dokumentiem.

ITEM speciālisti pārzinās un varēs pielietot pētniecības metodes, vadīt starptautiskus tūrisma pasākumus un procesus reālā un virtuālā vidē, piesaistīt un atbilstoši izlietot finanšu un mārketinga resursus, lai palielinātu konkurētspēju. ITEM absolventi attīstīs nacionālo un reģionālo tūrisma pakalpojumu eksportu, veicinās MICE tūrisma uzņēmējdarbību konferenču centros, nakšņošanas iestādēs, nakšņošanas biznesa ķēdēs un pašvaldību teritorijās, un citos tūrisma galamērķos. Tāpat viņi gūs labumu no mobilitātes un starptautiskas studiju vides studiju laikā. ViA un Klaipēdas Universitātes stiprās puses ir integrētas, lai palielinātu un stiprinātu ITEM programmas konkurētspēju starptautiskā līmenī. Starptautiskā mobilitāte ir integrēta ITEM studiju mācību plānā. ITEM programma ir vērsta uz kritiskās domāšanas, līderības attīstības, radošuma stratēģiju veicināšanu, kas ir pamatā veiksmīgiem studiju rezultātiem tūrisma pasākumu vadībā, kā arī sekmē studiju procesā iesaistīto pušu augstāka līmeņa sadarbību un sasniegumus. Studiju programmas nosaukums, tās saturs, piedāvātās kompetences un mācību rezultāti ir savstarpēji saskaņoti (skatīt 16.tabulu).

Programmas izstrāde tika finansēta no Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas projekta “Starptautiskais tūrisms un pasākumu vadība” (2012-2014) ITEM (527698-LLP-1-2012-1-LV-ERASMUS-EMCR) līdzekļiem. ITEM tiek pilnībā īstenota angļu valodā un paredzēta starptautisku tūrisma pasākumu organizatoru konkurētspējas palielināšanai, pielietojot studiju procesā inovatīvas mācību metodes, ciešu saikni ar nozari un IKT tehnoloģijām. Pirmie studējošie ITEM tika uzņemti 2014.gada septembrī, paredzot pirmos absolventus 2016.gada februārī.

Cieša sadarbība starp abām augstākās izglītības institūcijām (turpmāk – AII) – Klaipēdas Universitāti (turpmāk – KU) un ViA ir izvēlēta stratēģiski. KU ir senākā AII Lietuvā, kas ar tūrisma un atpūtas virziena pētniecību (īpaši Austrumu Baltijas jūras reģionā) un studijām nodarbojas jau 24 gadus. Līdzīgi ViA ir tūrisma un atpūtas pētniecības un studiju virzienā tradīcijām bagātākā (kopš 1996) AII Latvijā, un tūrisma studijas kļuvušas par organizācijas kopējā zīmola stratēģisku elementu. KU piedāvā maģistra līmeņa programmu Tūrisma un atpūtas virzienā lietuviešu valodā, vienlaikus ViA ir maģistra programma latviešu valodā “Tūrisma stratēģiskā vadība”. Kopīgas programmas veidošanu stratēģiski pastiprina abu organizāciju stipro pušu izmantošana. Abas institūcijas iekļaujas globālajā tūrisma un atpūtas augstākās izglītības institūciju sadarbības tīklā ATLAS, kas palīdz nodrošināt spēcīgu piedāvājumu, piedāvājot studijās starptautiskumu, mobilitāti, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, līdzsvarotas akadēmiskās zināšanas un praktisko lietderību, ciešāku saikni ar nozari un jaunāko tendenču apzināšanu pasākumu vadības jomā. Programmā tiek veikti problēmsituāciju risinājumu uzdevumi, kas saistīti ar labu pētniecisko prasmju nostiprināšanu, un tās oriģinalitāti kāpina docētāju individuālo zinātnisko pētījumu iesaiste studiju saturā.

ITEM ieviešanu un izstrādi starptautiska projekta ietvaros (ViA kā vadošais partneris) palīdzēja veidot atzīti ārvalstu sadarbības partneri – jomas eksperti:

- Mančestras Metropolitan universitāte (Lielbritānija) – senas augstākās izglītības tradīcijas un akadēmiskā kompetence, starptautiska reputācija un līderība, orientācija uz inovatīvām studiju metodēm, piemēram, „studentu grupu konsultācijas modulis”.

- Starptautisko tūrisma ekonomikas pētījumu centrs Venēcijas Kafoskari Universitātē (Itālija) – studiju īstenošana pēc precīziem, skaidri definētiem un augstiem standartiem, labi attīstīta kvalitātes sistēma un augsta konkurētspēja Eiropas līmenī.
- Igaunijas Viesnīcu un tūrisma vadības skola (Igaunija) – laba sadarbība ar nozares uzņēmumiem, attīstīts partneru tīkls un konkurētspējīgākās tūrisma studijas Igaunijā.
- Latvijas viesnīcu un restorānu asociācija – informācija par nozares tendencēm un partneru tīkla pieprasījuma integrēšana studiju programmā attiecībā uz pasākumu un īpaši MICE (*Meeting, Incentives, Conferences, Events*) jomas attīstību. Asociācija ir arī partneris dažādos studiju procesa posmos kā aktuālo nozares problēmrisinājumu projekti (*Liveprojects*), situāciju analīzes un prakses. Visi konsorcijs partneri ir parakstījuši vienošanos par sadarbību kopīgas maģistra studiju programmas ITEM izstrādē.

Katras institūcijas stiprās puses tika izmantotas dažādos studiju programmas izstrādes posmos. Labākā prakse attiecībā uz augstiem standartiem, kvalitātes sistēmu, docēšanas metodēm vai sadarbību ar nozari, integrējot studiju moduļos. Piemēram, studentu grupu konsultēšanas modulis, ko konceptuāli ir izstrādājusi MMU, Ciset aktuālo nozares problēmrisinājumu projektu (*Liveprojects*) pieeja. Nozīmīgas iesaistīto pušu gūtās zināšanas par pasākumu vadības programmatūru, e-pasākumiem un IKT lietotnēm. Stratēģiskā partnerība turpinās arī tālāk programmas sākuma ieviešanas posmā, sadarbība nostiprinājusies tiktāl, ka var palīdzēt veiksmīgāk attīstīt studējošo profesionālo karjeru. Šādā starptautiski ciešā tīklojumā ar tematiski vienotu mērķi katrai no iesaistītajām pusēm bija dota iespēja pārņemt zinātību no iesaistītajām pusēm arī par citiem ar studiju kvalitāti un konkurētspējas paaugstināšanu saistītiem procesiem. ITEM izveide un īstenošana iekļauj abu augstskolu stiprās puses un projektā iesaistīto sadarbības partneru zinātību. Tā veidota, izmantojot starpdisciplināru pieeju un integrējot sociālās zinātnes un tehnoloģijas. Šāds princips izmantots studiju moduļu satura veidošanā. Katrā modulī tiek piesaistīti vairāki docētāji vai nozares jomas pārstāvji, veidojot apgūstamā satura daudzveidīgu apskati. Vēl nepietiekami tiek izmantota jaunākā ViA pieredze no doktora studiju programmas, kur ir integrētas sociālās zinātnes un tehnoloģijas, lai vēl vairāk iesaistītu IT docētājus tūrisma un pasākumu jomas aktuālo risinājumu inovēšanai. ITEM studiju moduļi ir veidoti tā, lai palīdzētu studentiem saprast dažādu saistītu tematiku kompleksus jautājumus, spētu tos sintezēt intelektuālos un radošos risinājumos, un saredzētu attālinātu disciplīnu simbiozes iespējas.

Programmas īstenošanā ievēroti šādi principi:

- virzība uz inovācijām, IKT izmantošana un jaunāko Eiropas tūrisma un pasākumu vadības sasniegumu un tendenču izmantošana;
- pētniecības, studiju un praktiskās pieredzes integrēšana;
- cieša sadarbība ar tūrisma nozari un nozares tieša iesaistīšana praktiskos projektos.

ITEM ir veidota tā, lai attīstītu kritisko domāšanu, līderību, radošumu un kvalitatīvu darba izpildījumu, kas veido pamatu veiksmīgiem studiju rezultātiem tūrisma pasākumu vadībā un nodrošina augstāka līmeņa veiksmīgu sadarbību starp studiju procesā iesaistītajiem. Nozares pārstāvju iesaistei ITEM studiju procesā un praksēs ir svarīga loma. Viena no ITEM studiju programmas ambīcijām ir saviem absolventiem piedāvāt ilgtermiņa nodarbinātību, sākot ar praksi uzņēmumos. ITEM studentu motivēšana dalībai nacionāla un starptautiska līmeņa konferencēs arī rada labus priekšnosacījumus sava partneru tīkla veidošanai ar vadošajiem tūrisma biznesa uzņēmumiem. Tas daļēji ir īstenots jau studiju programmas plānošanas posmā, kad tika izveidota stratēģiskā konsultatīvā padome. Tās loma ir būt par ITEM vēstniekiem, palīdzēt izveidot programmu, konsultēt un izplatīt informāciju par ITEM. Partneri, kas ir iesaistīti stratēģiskajā konsultatīvajā padomē, pārstāv:

- 1) akadēmiskos spēkus – nozares ekspertus;
- 2) pārvaldību;
- 3) nozari;

4) absolventus no iepriekš īstenotajām bakalaura vai maģistru studijām.

Stratēģiskās konsultatīvās padomes pārstāvji snieguši savus komentārus par studiju programmas saturu programmas izstrādes sākumposmā, joprojām iesaistīti, konsultējot tālākā programmas īstenošanā. Nozares skatījums tika ņemts vērā arī vēl citos programmas izstrādes posmos un palīdz tuvināties vienam no studiju programmas mērķiem – paaugstināt studējošo iespējas un konkurētspēju darba tirgū.

11.D. Paredzētie studiju rezultāti

ITEM sekmīgas pabeigšanas paredzētie studiju rezultāti summējas tajā, kas studējošajam jāzina, un/ vai jāprot veikt (sk. 17.tabulu). Studiju rezultāti netiek formulēti kā „minimālie standarti”, bet kā vidēji sagaidāmais. Formulējumi tāpat attiecas uz studējošajiem kopumā, saprotot, ka daži izcilākie būs sasnieguši augstākus rezultātus un ka daži vājākie kādā no jomām var arī nebūt pilnībā sasnieguši visus sagaidāmos rezultātus.

17.tabula. Noteiktu maģistra cikla studiju rezultātu atbilstība ITEM studiju moduļiem un sagaidāmajiem studiju rezultātiem

Pamatojoties uz Lietuvas Republikas Izglītības un zinātnes ministra rīkojumu par studiju ciklu aprakstu apstiprināšanu, 2011, Nr. V-2212, Viļņā, un Latvijas Republikas atbilstošajiem normatīviem.

Maģistra cikla studiju rezultātu skaidrojums	Paredzamie studiju programmas rezultāti	Studiju moduļi
1. Zināšanas un to pielietojamība. Jaunākās zināšanas studiju vai darbības jomā ir bāzētas uz fundamentāliem vai lietišķi zinātniskiem pētījumiem (pētnieciskā daļa sabiedrības un radošo izpausmju projektos). Indivīds tās spēj pielietot jaunā vai mainīgā vidē radušos jautājumu risināšanā, veicot zinātnisku pētniecību vai iesaistoties profesionālās radošās darbībās, vai radot inovācijas.	Absolventi pārvaldīs zināšanas par fundamentālu un konkrētai problēmai veltītu pētījumu pielietošanu un rezultātiem starptautiskā, nacionālā un lokālā tūrisma pasākumu vadīšanā, spēš tos sistemātiski pielietot patstāvīgā pētniecībā un biznesā, spēš rast inovatīvus risinājumus problēmām, ar kurām sastapsies profesionālajā darbībā.	Maģistra darbs 1 Tūrisma pasākumu pētījumu metodoloģija Maģistra darbs
	Pārvaldīs zināšanas ne vien zinātniskajās inovācijās, bet arī tūrisma pasākumu vadības inovācijās un jaunākajās tehnoloģijās; spēš tās pielietot netradicionālu inovatīvu produktu attīstīšanā.	Pasākumu vadība un inovācijas Pasākumu mārketingss Tūrisma galamērķu vadība Tūrisma politika un pārvaldība Pasākumu finanšu vadība, finansēšana un sponsorēšana
	Pārzinās IKT, tai skaitā pasākuma vadības datorprogrammas, IKT aplikācijas, e-pasākumu rīkus to nodrošināšanai u.c.	Pasākumu vadība un inovācijas Pasākumu mārketingss Pasākumu finanšu vadība, finansēšana un sponsorēšana
2. Pētniecības iemaņas. Absolventi spēj analizēt, sintezēt un novērtēt pētnieciskos datus, kas nepieciešami studijām, zinātniskajām un profesionālajām darbībām, inovāciju attīstīšanai; indivīds spēj integrēt zināšanas, vadīt sarežģītas situācijas, pieņemt lēmumus nepilnvērtīgas un neskaidri definētas informācijas apstākļos, novērtēt alternatīvos risinājumus un to ietekmi uz vidi.	Spēs analizēt, sintezēt un novērtēt starptautiskā, nacionālā un lokālā mēroga tūrisma galamērķu un pasākumu studijās nepieciešamos datus, kā arī tos pielietot zinātniskajā un profesionālajā attīstībā un inovāciju radīšanā.	Tūrisma pasākumu pētījumu metodoloģija Pasākumu vadība un inovācijas Nozares problēmrisinājumi (studentu grupu konsultēšanas modulis)
	Spēs kritiski izvērtēt esošo tūrisma pasākumu un inovāciju alternatīvos risinājumus.	Tūrisma galamērķu vadība Nozares problēmrisinājumi (studentu grupu konsultēšanas modulis)
	Spēs integrēt zināšanas, rīkoties situācijās, kur nepieciešama kompleksa vadība un radošums, pieņemt lēmumus situācijās, kur trūkst precīza un detalizēta informācija.	Starptautiskā cilvēkresursu vadība Prakse tūrisma pasākumu vadībā

	Spēs izvērtēt alternatīvos risinājumus un to iespējamo ietekmi uz vidi.	Tūrisma politika un pārvaldība Pasākumu finanšu vadība, finansēšana un sponsorēšana
3. Īpašas spējas. Absolvents spēj pielietot pieejamās zināšanas un balstoties uz tām sagatavot jaunus līdzekļus (tehniskus, metodiskus, informatīvus un organizatoriskus / vadības), kas nepieciešami zinātniskajai izpētei, studijām, kultūras un mākslas aktivitāšu vai inovāciju attīstīšanai.	Spēs pieejamās zināšanas pielietot jaunu vadības mēru attīstīšanā un rast radošus risinājumus tūrisma pasākumu un pasākumu vadības inovāciju ieviešanā.	Tūrisma galamērķu vadība Pasākumu vadība un inovācijas Pasākumu mārketingss
	Spēs veikt tirgus izpēti un kritiski izvērtēt tās rezultātus, lai veiktu pamatotu produkta tirgu izvēli un pasākuma rentabilitātes izvērtējumu, kā arī pievilcības tūristiem un iespaida uz tūrisma jomu novērtējumu.	Nozares problēmrisinājumi (studentu grupu konsultēšanas modulis) Maģistra darbs 1, 2 Maģistra darbs
	Spēs ne vien novērtēt zinātnisko un tehnoloģisko attīstību un ilgtspējīgas attīstības priekšrocības, bet arī pielietot ilgtspējas principus un ilgtspējīgas tehnoloģijas pasākumu organizēšanā un vadišanā.	Tūrisma galamērķu vadība Tūrisma politika un pārvaldība Starptautiskā cilvēkresursu vadība
	Spēs iekļauties mūsdienu dinamiskajā un izaicinājumu pilnajā tūrisma un atpūtas nozares tirgū.	Tūrisma galamērķu vadība
4. Sociālās spējas. Absolvents spēj komunicēt informāciju apkopotā, skaidrā un pamatotā formā, kā arī kritiski novērtēt saņemto informāciju. Absolvents uzņemas atbildību par kvalitāti un sava, kā arī padoto darbinieku rīcības izvērtēšanu, ievērojot profesionālās ētikas principus un sociālās normas. Absolvents uzņemas atbildību par savas un padoto darbinieku snieguma uzlabošanu.	Spēs ne vien pārliecinoši komunicēt rakstiski un mutiski, bet arī radoši ar informāciju nodrošināt nozares profesionāļus un tūrisma pasākumu tirgus.	Pasākumu mārketingss Maģistra darbs 1 Maģistra darbs 2 Maģistra darbs
	Spēs organizēt individuālo un grupas darbību tā, lai saskaņā ar profesionālo ētiku un sabiedrības attīstības tendencēm varētu nest atbildību par sava un padotā personāla darba kvalitāti.	Tūrisma politika un pārvaldība Starptautiskā cilvēkresursu vadība
	Spēs atrast veidus sava un padoto snieguma uzlabošanai un uzņemties atbildību par snieguma efektivitātes īstenošanu.	Prakse tūrisma pasākumu vadībā
5. Personīgās spējas. Absolventam piemīt spēja autonomi plānot mācīšanās procesu, autonomi izvēlēties mācīšanās virzienus un autonomi īstenot tālāku mācīšanos.	Spēs patstāvīgi plānot mācīšanās procesu un patstāvīgi izvēlēties turpmākās profesionālās un personīgās attīstības ceļu.	Maģistra darbs 1 Maģistra darbs 2

Absolventam piemīt spēja pielietot zinātnisko pētījumu sniegtos datus un ir ne vien pieredze pētījumu veikšanā, bet arī piemīt autonomai profesionālai un zinātniskai darbībai nepieciešamā sistemātiskā un stratēģiskā domāšana. Absolvents spēj pieņemt inovatīvus lēmumus, iepriekš novērtējot iespējamo publisko reakciju un ētiskos apsvērumus. Indivīds savā darbībā ņem vērā morālo atbildību par savu rīcību un tās iespaidu uz sabiedrības, ekonomisko un kultūras attīstību, labklājību un vidi.	Spēs gūt labumu gan no zinātniskajā pētniecībā gūtajām zināšanām, gan pētniecības pieredzes; spēs pielietot sistemātisko, stratēģisko un inovatīvo domāšanu patstāvīgas profesionālās darbības vai pētniecības īstenošanai.	Maģistra darbs 2 Maģistra darbs
	Spēs rast inovatīvus biznesa risinājumus un izvērtēt to potenciālo ietekmi uz sabiedrību, kā arī ētiskās darbības sekas lokālā, reģionālā un nacionālā mērogā.	Tūrisma politika un pārvaldība Starptautiskā cilvēkresursu vadība Tūrisma galamērķu vadība Pasākumu finanšu vadība, finansēšana un sponsorēšana
	Spēs darboties saskaņā ar morālo atbildību par īstenotajām aktivitātēm un to iespaidu uz ekonomikas un kultūras attīstību, un dabisko vidi.	Tūrisma politika un pārvaldība Tūrisma galamērķu vadība
Starptautiskā tūrisma pasākumu vadības maģistra līmeņa studiju programmā izmantoto studiju metožu sadalījums stundās (sk. 20.tabulu) ir veidots atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem un augstai studējošo aktīvai līdziesaistei studiju procesā.		

12.D. Uzņemšanas noteikumi

Uzņemšanas kritērijus ViA studiju programmās apstiprina ViA Senāts, kas saskaņā ar LR Augstskolu likumu līdz 1.novembrim apstiprina dokumentu Uzņemšanas noteikumi ViA pamatstudiju un augstākā līmeņa studiju programmās. ITEM programmas uzņemšanas noteikumi paredz angļu valodas zināšanu apliecinājumu un rezultātu izvērtējumu no iepriekšējā mācību perioda (skatīt 18. tabulu).

18.tabula. Uzņemšanas prasības maģistra studiju programmā “Starptautiskā pasākumu vadība”

Studiju programma	Studiju valoda	Papildu iesniedzamie dokumenti	Konkursa kārtība	Ārpus konkursa uzņem
Kopīgā studiju programma: Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība , PL (3 sem.)	Angļu	CV (Eiropas forma) Angļu valodas zināšanu apliecināošs dokuments*	Valsts pārbaudījuma vērtējums - 40%; Vidējā svērtā atzīme diploma pielikumā- 60%	
* - angļu valodas zināšanu apliecināošs sertifikāts starptautiski atzītos eksāmenos TOEFL (minimums - iegūti vismaz 500 punkti klātienē kārtotajam testam un 70 punktu internetā kārtotajam testam), IELTS (minimums - 6.0 punkti) vai citi angļu valodas zināšanas apliecinājoši dokumenti. Ja iepriekšējā izglītībā ir apgūta angļu valodā, angļu valodas zināšanu apliecinājums nav nepieciešams.				

Ārvalstu reflektantiem papildus jāiesniedz angļu valodas zināšanu apliecināošs sertifikāts starptautiski atzītos eksāmenos TOEFL (minimums - iegūti vismaz 500 punkti klātienē kārtotajam testam un 70 punktu internetā kārtotajam testam), IELTS (minimums - 6.0 punkti) vai citi angļu valodas zināšanas apliecinājoši dokumenti. Ja iepriekšējā izglītībā ir apgūta angļu valodā, angļu valodas zināšanu apliecinājums nav nepieciešams. Papildus jāiesniedz Latvijas Akadēmiskās informācijas centra izziņa par ārvalstīs iegūtās izglītības atbilstību uzņemšanas noteikumu prasībām.

Pieteikties ViA studiju uzsākšanai 1.kursā ViA **elektroniski augstākā līmeņa studijās**, izmantojot ViA portālu magistri.va.lv; **personīgi** ierodoties noteiktajos pieteikšanās termiņos un vietās, apliecinot savu personību un studiju uzsākšanai nepieciešamo iepriekšējo izglītību; **pilnvarojot citu personu**, kura, apliecinot savu personību, uzrāda pilnvaras oriģinālu, pilnvaras devēja personas apliecinājošo dokumentu kopiju un studiju uzsākšanai nepieciešamās iepriekšējās izglītības dokumentu oriģinālus.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.932 uzsākt studijas ViA ir iespēja arī vēlākajos studiju posmos, ievērojot noteikumu prasības par obligāti nepieciešamo kredītpunktu apjomu, kas pielīdzināms ViA studiju programmu saturam. Savukārt, saskaņā ar MK noteikumiem Nr.36 ikvienai personai ir tiesības vērsties ViA ar iesniegumu par iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzīšanu augstskolas īstenotā studiju programmā vai tās daļā.

13.D. Studiju programmas plāns

Studiju programma “Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība” (*International Tourism Event Management – ITEM*) ir apvienotā maģistra grāda programma, kas sagatavota saskaņā ar aktuālajiem Eiropas Savienības, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas un Klaipēdas Universitātes normatīvajiem aktiem (skat. tekstā iepriekš). ITEM ietver 60 KP (90 ECTS) (2400 kopējais stundu skaits, kur 25% ir kontaktstundas) un tiek īstenota trīs semestros (skatīt 19.tabulu). Programmas saturs sagatavots balstīts uz loģiskās uzkrāšanas principa, attīstīt konkrētās jomas padziļinātas zināšanas un veicināt pētniecības veikšanai nepieciešamās individuālās spējas.

ITEM studiju plāns ietver iepriekš minētos principus un tiek realizēts divās vietās: pirmais semestris īstenots KU, otrais – ViA, trešo semestri, maģistra darba izstrādei un aizstāvēšanai, students, pēc brīvas izvēles, var pavadīt vienā no izglītības iestādēm.

Programma tiek organizēta ar saskaņoti integrētu nepieciešamo prasmju un zināšanu uzlabošanu studiju procesā. Studiju moduļu un to satura izstrāde balstās uz nozares pieprasījumu, sabiedrības tendencēm, studenta iepriekšējām zināšanām, kompetencēm un paredzamo nākotnes pieprasījumu, personības izaugsmi.

Aplūkojot ITEM, jāuzsver vairāki svarīgi principi:

1. Studiju procesa realizēšanai tiek izmantotas inovatīvas mācību metodes: īpaši akcentējot IKT rīku integrēšanu un izmantošanu katrā studiju kursā un aktuālo nozares problēmrisinājumu projektu (*Liveprojects*) (studentu grupu konsultēšanas modulis) iesaisti, kas paredz studentu tiešo sadarbību ar uzņēmējiem aktuālo problēmu risināšanai.
2. Tā kā studiju valoda ir angļu valoda, svarīgs aspekts ir valodas lietošanas prasmju nostiprināšana, izmantojot savstarpējus dialogus un aktīvu komunikāciju.
3. Personīgo prasmju un spēju attīstīšana, pamatojoties uz tirgus pieprasījumu, mērķtiecīgu zināšanu izmantošanu profesionālajā jomā, internacionalizācijas vidi, elastīgu studiju vidi, tādējādi veicinot uzņēmējspējas un pašnodarbinātību.

ITEM studiju plānā ir norādīti studiju moduļi, to apjoms kredītpunktos un iesaistītie docētāji (skatīt 18.tabulu). Programma ir skaidri strukturēta, studiju moduļi ir starpdisciplināri savstarpēji saistīti. Programmas realizācijas pamatā ir skaidra un konsekventa tematiskā secība, un iegūtās prasmes un zināšanas tiek secīgi pilnveidotas visa studiju periodā.

Studiju programmas apgūšana ir noteikta ar obligātajiem studiju kursiem, bez brīvas studiju kursu izvēles. Ierobežotas izvēles iespējas studējošajam ir maģistra darba saturiskajā tematikā un prakses vietas izvēlē (jāatbilst programmas virzienam un moduļu mērķiem, taču students pats izvēlas konkrētāku interesējošo jomu atbilstoši savai interesei un nākotnes karjeras konkurētspējas palielināšanai). Šāda pieeja rada arī padziļinātu izpratni kādā no nišām, kas raksturīgs arī darba tirgū.

19.tabula. Starptautiskās kopīgās maģistru studiju programmas "ITEM" studiju plāns

Kopīgā maģistra studiju programma, Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūras septītais līmenis STARPTAUTISKĀ TŪRISMA PASĀKUMU VADĪBA INTERNATIONAL TOURISM EVENTS MANAGEMENT									
Zinātņu nozare: Sociālā zinātne Studiju virziens: VIESNĪCU UN RESTORĀNU SERVISS, TŪRISMA UN ATPŪTAS ORGANIZĀCIJA Studiju valoda: Angļu							Izglītības tematiskā joma: 47812 TŪRISMA UN ATPŪTAS ORGANIZĀCIJA		
Studiju kursu vienības – moduļi	Apjoms								
	I sem.		II sem.		III sem.				
	H	ECTS	h	ECTS	h	ECTS	h kopā	ECTS kopā	Plānotie docētāji
Studiju programmas moduļi									
Tūrisma pasākumu pētījumu metodoloģija <i>Tourism events research methodology</i>	160	6					160	6	Prof. Dr. T.Knowles
Tūrisma politika un pārvaldība <i>Tourism policy and corporate governance</i>	160	6					160	6	Prof. Dr. A.Armitien asoc.prof. Dr. A. Livina
Tūrisma galamērķu vadība <i>Tourism destination management</i>	160	6					160	6	Prof. dr. R.Povilansk s, doc. Dr. A.Klepers
Pasākumu vadība un inovācijas <i>Events management and innovation</i>	240	9					240	9	Dr. docents A.Pawliz
Maģistra darbs 1 <i>Master Thesis 1</i>	80	3					80	3	Prof. Dr. A.Armitien

Starptautiskā cilvēkresursu vadība <i>International human resources management</i>			80	3			80	3	Doc. Dr. C.Brindusoiu
Pasākumu mārketinga <i>Events marketing</i>			160	6			160	6	Doc. Dr. A.Klepers, doc Dr. J.Buholcs u.c.
Pasākumu finanšu vadība, finansēšana un sponsorēšana <i>Financial management of events, funding and sponsorship</i>			240	9			240	9	Asoc. Prof., Dr. S.Rozentāle. Viesdocētāja: S.Briggs
Maģistra darbs 2 <i>Master Thesis 2</i>			160	6			160	6	Doc. Dr. A.Klepers, Prof. Dr. R. Povilanskas,
Maģistra darbs <i>Master Thesis</i>					560	2 1	560	21	Prof. Dr. A.Armitiene Doc. Dr. A.Klepers
kopā	800	30	640	24	600	2 1	200 0	75	
Profesionālo studiju moduļi									
Nozares problēmrisinājumi (studentu grupu konsultēšanas modulis) <i>Liveproject (Student group consultancy module)</i>			160	6			160	6	Asoc. Prof. Dr. A. Livina, V.Silka ne, A.Švēde u.c.
Prakse tūrisma pasākumu vadībā <i>Tourism events management internship</i>					240	9	240	9	Asoc. Prof. Dr. A. Livina Lekt. R.Rupulevici ne
Studiju programmā kopā:	800	30	800	30	800	30	240 0	90	

ITEM kopīgā programma sastāv no 12 obligātajiem studiju moduļiem. 10 no tiem saistīti ar studiju jomas apguvi, bet 2 ietver mērķtiecīgu profesionālo apmācību. Vienā semestrī studējošajiem paredzēts apgūt 20 KP (30 ECTS). Pirmajā un otrajā semestrī studenti apgūst pa 5 studiju kursu moduļiem katrā, trešajā semestrī – 2 studiju kursu moduļus. Īpaši maģistra līmeņa studijām izstrādātās prasības, kas aprakstītas 2010.gadā publicētajā dokumentā „Vispārējās prasības maģistra līmeņa studiju programmām” (*General requirements for master degree study programmes*) un 2011.gadā publicētajā dokumentā „Studiju ciklu apraksts” (*Descriptor of study cycles*), paredz studentu pētniecisko un analītisko spēju attīstīšanu. ITEM šī prasība tiek izpildīta, studentiem apgūstot pētniecības metodoloģiju un izstrādājot maģistra darbu. Tiek ievērota studiju formas galveno metožu sabalansēšana (skatīt 19.tabulu).

20.tabula. Starptautiskā tūrisma pasākumu vadības maģistra līmeņa studiju programmā izmantoto studiju metožu sadalījums stundās

Studiju metodes	I	II	III	Kopā h	%
Lekcijas	135	90	0	225	9,37
Praktiskie semināri	150	165	0	315	13,12
Kopējais kontaktstundu skaits	285	255	0	540	22,50
Pastāvīgais darbs	515	545	800	1860	77,5
Kontaktstundas kopā	800	800	800	2400	100

14.D. Studiju programmas praktiskā īstenošana

ITEM programma tiek organizēta atbilstoši šādam mobilitātes modelim:

1. Visi studenti pavada savu pirmo semestri Klaipēdas Universitātē;
2. Otro semestri visi studenti pavada Vidzemes Augstskolā;
3. Praksi var veikt jebkurā valstī;
4. Trešā semestra studijas un maģistra darba izstrādi studenti var īstenot vienā no divām augstskolām pēc studentu izvēles.

Studiju perioda laikā, kad student ir KU, ViA sistēmā tiek reģistrēts kā apmaiņas semestris, kad student studē ViA, KU sistēmā tas tiek reģistrēts kā apmaiņas semestris ViA. Studenti, kas studē ITEM maģistra programmā pavada vismaz vienu semestri citā augstskolā (līdzvērtīgu 30 ECTS), lai iegūtu grādu no piešķirošajām institūcijām. Visiem studentiem ir jāapzinās šis obligātais mobilitātes periods. Visas partnera institūcijas nodrošinās studentiem atbilstošu informāciju par akadēmiskajām prasībām, pakalpojumiem saistībā ar mobilitāti, administratīvām prasībām un finanšu noteikumiem, kas izriet no mobilitātes.

Studenti, kas piedalās mobilitātes programmā, gūst labumu no visiem pakalpojumiem, ko piedāvā uzņemošā institūcija. Šiem pakalpojumiem jābūt tādiem pašiem kā tiem, kas tiek sniegti vietējiem studentiem attiecīgajā institūcijā. Papildus ikdienas pakalpojumiem, ko nodrošina katra institūcija, katrs partneris apņemas piedāvāt specifiskus pakalpojumus studentiem, kas nāk no valstīm ārpus ES, tai skaitā: vīzas un uzturēšanās atļaujas kārtošanas atbalsts, dzīvesvietas atrašanās atbalsts, vietējie valodas kursi, īpašas integrācijas aktivitātes utt.

Partnera augstskolas apņemas segt katra studenta, kas uzņemts kopīgā studiju programmā, apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem, kas var notikt augstskolas telpās un trešo personu atbildību par nodarījumiem, ko var netišķām radīt citai personai vai tās īpašumam. Studentiem pašiem ir jākārtos atbilstoša veselības apdrošināšana, ja nepieciešams. Abas iestādes apņemas nodrošināt studentiem informāciju par reģistrāciju vietējā veselības sistēmā vai par citas veselības apdrošināšanas nodrošinājumu, kas nepieciešams vai nu pirms viņu ierašanās vai kad viņi ir reģistrējušies uzņemošajā iestādē.

Studenti tiek regulāri iesaistīti pētniecības aktivitātēs – vai nu no akadēmiskas perspektīvas ar dažādām pieejām vai no lietišķas pieejas, kas pārbauda un apvieno teoriju un praksi. Prakses, maģistra darbs, aktuālo nozares problēmju risinājumi, studentu grupu konsultācijas projekti ir daži no moduļiem, kuros pētniecība tiek pilnībā iesaistīta. Tūrisma pasākumu pētījumu metodoloģija ir specifisks studiju modulis, lai attīstītu pētniecības prasmes. Individuālie vai grupu darbi, kas jāpabeidz moduļu ietvaros ir saistīti ar zinātniskajiem rakstiem no datu bāzēm, dažādu situācijas analīžu veikšana iedrošinās studentus piedalīties pētniecībā. Sadarbības līgumi starp akadēmiskām organizācijām un biznesa iesaistītajām pusēm (klasteriem, asociācijām, organizācijām) nodrošina reālus un lietišķus pētījumus.

Lai veicinātu savstarpējo sadarbību studiju ietvaros, nodarbību ietvaros paredzēti grupu darbi. Atkarībā no studiju kursa un moduļa specifikas tiek pielietotas arī citas studiju metodes, kā aktuālo nozares problēmju risinājumu projekti (*Live projects*) ar studentu grupu konsultēšanas iesaisti, attīstības scenāriju un simulācijas spēļu integrēšana studiju saturā. Nozīmīga studiju daļa veltīta tam, lai apgūtu pasākumu plānošanas datorprogrammas, IKT lietotnes, e-pasākumu rīkus. Apmācība ietver klātienēs nodarbības, seminārus, vizītes uzņēmumos, tikšanās ar nozares profesionāļiem un vadošajiem darbiniekiem, kā arī atbalsta sniegšanu personīgajai izaugsmei. Šī programma ir īpaša ar akcentētu IKT integrāciju apmācību procesā ikvienā no kursiem, ko papildina augsti profesionālas pasniedzēju pedagoģiskās prasmes un ekspertīze studiju satura pārzināšanā (skatīt 10.attēlu).

Svarīgs faktors ITEM studiju īstenošanā ir nozares pārstāvju iesaistīšanās un studiju prakses. Ilgtermiņa darba attiecību nodibināšana ar mācību praksi starpniecību ir viens no stratēģiskajiem ITEM programmas uzdevumiem. Izglītības jomas sadarbības tīkla nostiprināšanai ar vadošajiem tūrisma nozares pārstāvjiem ir būtiski dot pienesumu nozares attīstībā. Tai skaitā svarīgs pasākums ir veicināt ITEM studiju programmas studentu dalību nacionāla un starptautiska mēroga pētnieciskajās konferencēs.

Studentu vērtēšanas vispārīgie principi

Studentu akadēmiskie sasniegumi tiek vērtēti balstoties uz šādiem vispārīgiem principiem, kas saistīti ar studiju programmas mērķiem un apakšmērķiem un atbilstoši Latvijas un Lietuvas normatīvajiem dokumentiem par augstākās izglītības nodrošināšanu:

- brīvība zināšanu un prasmju novērtējumā – atbilstoši noteiktiem studiju programmas mērķiem un apakšmērķiem, un specifiska kursa mērķiem; konkrēts zināšanu kopums tiek definēts kā pozitīvs akadēmisko sasniegumu vērtējums;
- vērtējums ir obligāts – par obligāto studiju programmas daļu noteikti ir jāsaņem pozitīvs vērtējums;
- pakāpeniskums un godīgums – docētāji studentu sniegumu vērtē regulāri visa kursa ietvaros (tādējādi gala vērtējums ir daļa no kopīgā vērtējuma par visu kursu), kā arī novērtē prasmes, neskatoties uz subjektīviem faktoriem (tādiem kā studenta personība, sasniegumi citosursos, abpusēja saprašanās utt.).

Partnera augstskolas pielietos ECTS kredītpunktu sistēmu studiju kursiem. Abas institūcijas informēs mobilitātes partneri par studentu progresu, iegūto kredītpunktu skaitu un atzīmēm. Komunikāciju veiks studiju vai dekāna struktūrdaļas katrā partnera institūcijā, izmantojot sekmju izrakstu angļu valodā.

zems	3-1	negatīvs vērtējums (<i>unsatisfactory</i>)	neieskaitīts (<i>Fail</i>)
------	-----	--	------------------------------

Maģistra darba aizstāvēšanu nodrošina kopīga Gala pārbaudījuma komisija, kas savus darba pienākumus veic abās augstskolās pēc vajadzības. Partnerinstitūcija, kura konkrētā semestrī nodrošina studiju kursu realizāciju un studentu uzņemšanu, ir arī atbildīga par katra studiju kursa eksaminācijas organizēšanu. Katra docētāja pienākums studiju kursa sākumā izskaidrot studentiem studiju kursa vērtēšanas kritērijus un eksaminācijas metodes. Studiju kursa nenokārtošanas gadījumā, studentam ir tiesības eksāmenu pārkārtots divas reizes. Vērtēšanas forma: rakstiski un mutiski. Katram studiju kursam ir specifiski vērtēšanas kritēriji, kas paredz dažāda veida novērtējumu. Studiju kursam noslēdzoties, students kārtos mutisku vai rakstisku eksāmenu. ITEM programmas studiju kursu novērtējums netiek organizēts īpašās sesijās semestra noslēgumā, bet visi eksāmeni notiek uzreiz studiju kursa noslēdzoties, kas veicina regulāras un sistemātiskas studijas. Kopējais studiju kursa novērtējums veidojas kumulatīvi, kur galīgais novērtējums sastāv no visiem iepriekš noteiktajiem nosacījumiem, gala novērtējuma saņemšanai. Nosacījumus, kuri nepieciešami sekmīga studiju kursa apguvei tiek norādīti studiju kursa aprakstos, kurus, studiju kursam sākoties, students saņem no docētāja. Divu nedēļu laikā pēc eksaminācijas dienas, studiju kursa gala vērtējums tiek fiksēts eksaminācijas lapā un iesniegts akadēmiskās administrēšanas struktūrvienībā un tiek ievadīts elektroniski katras augstskolas studiju informatīvajā sistēmā. Prakses vērtēšana notiek pēc *ieskaitīts/neieskaitīts* sistēmas.

Vērtējuma taisnīgums un apelācijas iesniegšanas tiesības

Lai nodrošinātu objektīvu novērtējumu, saskaņā ar ViA un KU kopīgiem noteikumiem, studentam ir tiesības iesniegt apelāciju. Apelāciju students var iesniegt trīs darba dienu laikā pēc oficiāla vērtējuma paziņošanas gala pārbaudījumam, eksāmenam vai citam novērtējuma studiju kursa ietvaros. Akadēmisko sasniegumu novērtējumi tiek apkopoti un analizēti vismaz reizi semestrī. Tie arī tiek ņemti vērā konkursā uz valsts budžeta finansētajām studiju vietām. Valsts gala pārbaudījums ietver maģistra darba izstrādi un aizstāvēšanu pie valsts gala pārbaudījuma komisijas, kura tiek apstiprināta abu augstskolu Senātos. Komisija rīkojas saskaņā ar augstskolu normatīvajiem aktiem un sastāv no piecām personām, kur trīs ir ITEM akadēmiskā personāla pārstāvji ar doktora grādu no abām izglītības iestādēm un divas personas – tūrisma nozares pārstāvji no Lietuvas un Latvijas ar vismaz desmit gadu lielu darba pieredzi un maģistra grādu. Atkarībā no maģistra darbu daudzuma, var apstiprināt arī divas komisijas. Tā kā iepriekš minētā sistēma, efektīvi tiek īstenota abās augstskolās, augstas kvalitātes un standartu sasniegšanai, šāds komisijas darbs tika ieviests ITEM studiju procesu īstenošanā.

ITEM programmas mērķu īstenošanai svarīgs princips ir tieksšanās uz augstāku standartu. Tāpēc VIA piedāvātajā studiju semestrī ir nedaudz vairāk paredzēto kontakstundu, kā nosaka valsts izglītības standarts. Tāpat arī darbā ar studējošajiem ir abpusēja izpratne par nepieciešamību tiekties

uz augstākiem rezultātiem, ko parāda vērtējums. Tās ir svarīgas komponentes, lai attīstītu studējošo prasīgumu pret studijām un darba tirgū, veidotu vienu no pamatiem kvalitatīvam studiju procesam.

15.D. Absolventu nodarbinātības perspektīvas

ITEM programmas sagatavotajā pētījumā *“Tūrisma un pasākumu izglītība, Baltijas reģions/ Pētījums par nodarbinātības pieprasījumu un darba tirgus vajadzībām”* veikta padziļināta vajadzību analīze un aplūkotas nodarbinātības iespējas. ITEM programma ir vērsta uz studentu konkurētspējas priekšrocību darba tirgū nodrošināšanu. Liela nozīme ir ne vien nodarbinātībai no darba ņēmēja perspektīvas, bet arī sava uzņēmuma dibināšanai, tāpēc ITEM studiju procesā pievērsta uzmanību arī uzņēmējspēju attīstīšanai. Tūrisma un viesmīlības nozare aug; MICE tūrisms un korporatīvie pasākumi ir viena no tūrisma attīstības politikas prioritātēm, kas definēta gan Lietuvas, gan Latvijas tūrisma attīstības vadlīnijās 2014.-2020.gadam. Neskatoties uz to, visā Eiropā ir aktuāla jauniešu nodarbinātības problēma, kam nepieciešams pievērst pastiprinātu uzmanību.

Iepriekš apkopota statistika par KU un ViA maģistratūras absolventiem uzrāda augstu nodarbinātības konkurētspējas līmeni: no ViA absolvējušajiem 2010.gada absolventu vidū nodarbināti ir 96,5%, 2011. – 93,5%, 2012. – 100%. Vidēji 3-5% izvēlas studijas turpināt. Absolūtais vairākums maģistratūras absolventu strādā Lietuvā un Latvijā, tikai neliela daļa ārvalstīs. 15% no ViA maģistra līmeņa studiju programmu absolventiem ir uzņēmēji, kuri ir pašnodarbināti vai nodrošina ar darbu arī citus. KU šādu absolventu īpatsvars ir 10%. Vairāk nekā puse maģistratūras absolventu ir nodarbināti privātajā sektorā, mazāk valsts vai pašvaldību sektoros. Absolventu lojalitāte, īpaši pasākumi un turpmākas saiknes par ViA studiju procesiem uzturēšana bieži nozīmē augstākas nodarbinātības iespējas talantīgiem studentiem.

Karjeras nozīme cieši ieskicēta ITEM programmas mērķī – sagatavot kompetentus un radošus profesionāļus ar attīstītām starpdisciplinārām zināšanām starptautiskā tūrisma pasākumu vadībā, attīstītām IKT kompetencēm un pilnveidotām personīgajām dotībām, kas nepieciešamas tūrisma un pasākumu uzņēmumos, tiem sastopoties ar nākotnes izaicinājumiem, kas iezīmē vēl augstāku lokālā un starptautiskā mēroga konkurenci. Starptautiskā tūrisma pasākumu vadības studiju programmas absolventiem jāspēj attīstīt nacionālā un reģionālā tūrisma pakalpojumu eksportu, lai sekmētu tūrisma biznesu konferenču centros, apmešanās vietās, naktsmītņu ķēdēs, pašvaldību teritorijās un citos tūrisma galamērķos. Radoši kultūras pasākumi motivējošie pasākumi rada augstāku pievienoto vērtību un bieži var kompensēt infrastruktūras nepilnības reģionu tūrisma piedāvājumā. Pasākumi kā nozares prioritāte iekļauta Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādņēs 2014.-2020., prognozējot to īpatsvara pieaugumu un norādot uz izglītotu speciālistu nepieciešamību šajā jomā. Tieši starptautiskā konkurence nozīmīgu pasākumu piesaistē, gudra rīcība konkurētspējīgo priekšrocību izcelšanā pieprasa maģistra līmeņa prasmes un zināšanas.

Lai analizētu ITEM absolventu pieprasījumu darba tirgū, tika izstrādāts pētījums, kurā pieaicināti tūrisma nozares pārstāvji. Latvijā tika veiktas sešas intervijas ar pārstāvjiem no pasākumu aģentūras, viesnīcas, ceļojumu aģentūras, pils, starptautisko izstāžu uzņēmuma, Tūrisma attīstības valsts aģentūras. Tika veiktas arī 12 Igaunijas tūrisma nozares pārstāvju intervijas – 5 ar pasākumu vadītājiem, 1 ar pasākumu norises vietas pārvaldītāju, 2 ar izmitināšanas nozares pārstāvjiem, pasākumu moderatoru, „Eventus Group”, „Tallink” un Igaunijas konferenču biroja (*Estonian Convention Bureau*) pārstāvjiem. Lietuvā, lai noskaidrotu, kādiem jābūt studiju programmas īstenošanas rezultātiem, lai tie nodrošinātu tūrisma vadītāju konkurētspēju, tika intervēti nozares, akadēmiskā un publiskā sektora pārstāvji, kā arī studenti.

Latvijas tūrisma nozares pārstāvji, komentējot viņu pārstāvēto organizāciju attīstības perspektīvas turpmākajos gados, min konkrētas aktivitātes, visbiežāk personāla attīstību – gan tā skaitlisko pieaugumu, gan apmācības palielināšanu. Kas attiecas uz pasākumu organizēšanas nozares lomu tūrismā, respondenti pauž pārliecību, ka tā ir ļoti būtiska. Abu valstu pārstāvji saredz potenciālu konferenču tūrismā. Nozares pārstāvji uzsvēra kvalificētu cilvēkresursu trūkumu un nepilnīgu pasākumu organizēšanas nozares potenciāla izmantošanu. Starptautisku kultūras pasākumu jomā ir ļoti labi izstrādāti mākslinieciskie un radošie scenāriji, taču nereti iztrūkst ilgtspējīga skatījuma uz ekonomisko ilgtspēju, kur nepieciešams pastiprinājums. Iespējas saistītas ar lielāku IKT tehnoloģiju

izpratni un pielietojumu ikdienā un šo zināšanu un prasmju pārnesi pasākumu organizēšanas profesionālajā sfērā.

Organizācijās, kurās Igaunijā tika veiktas intervijas, vidējais nodarbināto personu skaits bija 8.5, kas būtiski, puse no tām bija augstskolu absolventi. Tuvākajos 2-5 gados plānots piedāvāt papildus pozīcijas vidējā līmeņa vadībā, projektu vadībā un vadības asistēšanā: 42% - vidējā līmeņa vadītājiem; 25% - projektu vadītājiem, projektu komandām; 8% - speciālistiem, vadītāju asistentiem. Gan KU, gan ViA ir ievērojams skaits ar tūrisma un viesmīlības nozari pārstāvošām organizācijām Lietuvā, Latvijā un Eiropā noslēgtu vienošanos par sadarbību prakšu vietu un pētniecības iespēju nodrošināšanā. Sadarbības uzsākšanas iniciatore var būt gan pati ViA, gan tā var tikt uzsākta pēc studenta vai organizācijas iniciatīvas, iepriekš par sadarbību abpusēji vienojoties ar ViA.

Lai veiktu programmas pieprasījuma novērtējumu, projekta "Kopīga maģistra studiju programma „Starptautiskā tūrisma un pasākumu vadība”/ ITEM” (527698-LLP-1-2012-1-LV-ERASMUS-EMCR) (2012.-2014.) ietvaros tika veikts pētījums ar mērķtiecīgi atlasītu aktuālo informācijas avotu iesaisti. Pētījums balstās uz tirgu noteicošo faktoru, tūrisma nozares tendenču analīzi un nozīmi uz tūrisma un pasākumu vadības izglītību. Pētījums tika veikts 2012. un 2013. gadā un aptver situāciju visās trīs Baltijas valstīs, Baltijas jūras reģionā un pārējā Eiropā. Analīze balstīta gan uz primāro, gan sekundāro datu avotiem. Visi ITEM projekta partneri bija aktīvi iesaistīti sekundāro un primāro datu apkopošanā (intervijas ar nozares pārstāvjiem Baltijas valstīs). Gala ziņojumu par pieprasījuma analīzi „Tūrisma un pasākumu izglītība, Baltijas reģions/ Pētījums par nodarbinātības pieprasījumu un darba tirgus vajadzībām” sagatavoja profesors Dr. Timotijs Noulzs (Dr. Timothy Knowles) no Mančestras Metropolitēna universitātes.

Tirgu noteicošie faktori. Tūrisma izaugsme un tendences ir cieši saistītas ar reģiona ekonomisko situāciju. Baltijas reģiona attīstība ir palēninājusies globālās recesijas un 2008. un 2009. gada finanšu krīzes rezultātā. Pēc diviem salīdzinoši labiem izaugsmes gadiem 2011. un 2012. gadā, valdības oficiālā jaunā IKP prognoze paredz valsts izaugsmes salēnināšanos. IKP pieaugums ir atkarīgs no nodarbināto skaita un produktivitātes. Vidējā gada inflācija Baltijas reģiona mērogā saglabājas 3.0 – 5.0% robežās.

Bezdarbnieku skaits kopš augstajiem 2010. gada rādītājiem pakāpeniski samazinās, lai gan paliek 15 – 13% robežās. Cilvēkiem, kas ieguvuši augstāko izglītību, ir zemāks risks palikt bez darba. Bezdarba līmenis ir atšķirīgs dažādos reģionos. Bezdarbs palielina emigrācijas risku, kas šim reģionam ir ļoti bīstami. Tādejādi darbaspēka resursi tiek izsmelti, un uzņēmēji nākotnē saskarsies ar pieejama, īpaši augsti kvalificēta, darbaspēka trūkumu. Iedzīvotāju skaita samazināšanās migrācijas rezultātā un zema dzimstība var saasināt jau esošos negatīvos ekonomiskos procesus, kā arī radīt jaunas problēmas. Ir nepieciešamas nevis atsevišķas aktivitātes, bet kompleksa ilgtermiņa programma. Iedzīvotāju ienākumi (vidējā mēnešalga) ir starp zemākajām ES valstu vidū, bet ar tendenci pieaugt.

Tūrisma nozares tendences. Tūrisma izaugsme nākamajos piecos gados prognozēta virs ES vidējās, ap 5% gadā, tādejādi liekot uzsvāru uz vajadzību pēc darbaspēka un prasmēm nozarē. Tūrisma Baltijas reģionā ietekmē Krievija, Vācija, Somija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste. Arī izmaksu un nodokļu atšķirības tiešā veidā ietekmē tūrisma plūsmas – kā piemēru var minēt Somiju un Zviedriju.

Tūrisms Baltijas reģionā tiek diezgan skaidri pozicionēts ar tendenci uz ģimenes brīvdienām ar ekotūrisma iezīmēm – tas pamazām virzās prom no galvaspilsētu lētā alkohola tūrisma, kas raksturīgs pēdējos gados. Šī pozicionēšanas maiņa palīdz mazināt plaisu atšķirībās starp tūrisma galvaspilsētās un reģionos katrā valstī. Šīs atšķirības ir būtiskas. Tūrisma nozarei Baltijas reģionā raksturīgi, ka dominē mazie uzņēmumi. Lielie uzņēmumi ir mazākumā un atrodami tikai trijās galvaspilsētās. Problēma līdzīgi kā citos ES reģionos ir sezonālitate, proti, kā veicināt MVU uzņēmējdarbību ne-sezonās ārpus galvaspilsētu teritorijām, kā arī pieprasījumu visa gada garumā, kas šobrīd novērojams trijās galvaspilsētās Rīgā, Tallinā un Viļņā.

Noslēgumā jāmin, ka būtisks faktors tūrisma attīstībai šajās trīs valstīs ir gaisa satiksmes, īpaši zemo cenu aviokompāniju, pieaugums. Pieaugot aviokompāniju pasažieru skaitam nākamajos piecos gados, tiks nodrošināta pastāvīga tūrisma plūsma arī citiem saistītajiem uzņēmējdarbības veidiem. Tas ir kritiski svarīgs tūrisma pieauguma faktors.

Stratēģiskās tūrisma attīstības tendences. Trīs Baltijas valstis tiek uzskatītas par salīdzinoši lētu brīvdienu galamērķi, lai gan tas ir mainījies pēdējo gadu laikā valūtu svārstību, Eiro ieviešanas Igaunijā un ar 2014. gadu Latvijā, un gan pozitīvu, gan negatīvu PVN nodokļa izmaiņu rezultātā līdzīgi kā citās ES valstīs. Pēdējo gadu laikā PVN samazinājums ir izmantots kā rīks, lai stimulētu ekonomisko izaugsmi. Šajā jautājumā ir būtiska atšķirība starp trīs valstu galvaspilsētām un reģioniem, kur tiek saglabātas zemas cenas, bet kopumā ir sliktāka infrastruktūra.

Piekluve galamērķim ir kritisks priekšnoteikums tūrisma attīstībai, un šis aspekts ir ņemts vērā, palielinot gaisa satiksmi no galvenajiem tūristu tirgiem, tāpat visās trijās valstīs ir izveidotas jaunas komerciālas lidostas (bijušajās militārajās bāzēs), kā arī attīstību piedzīvojušas jau izveidotās vecākās lidostas. Tiek prognozēts, ka šī izaugsme turpināsies un netieši ietekmēs plašāku tūrisma nozari. Lai gan pēdējo gadu laikā trīs galvaspilsētas tika uzskatītas par ballīšu un lētā alkohola galvaspilsētām, ir vērojama skaidra tendence uz ģimenes brīvdienām ar ekotūrisma iezīmēm un pieaugošu MICE industrijas nozīmi.

Tūrisma tirgus attīstības līdzības trīs Baltijas valstīs. Ir vērojamas līdzības starp trim valstīm, īpaši tādēļ, ka sava novietojuma, lieluma un kopīgās vēstures dēļ tās veidojušās kā viens tūrisma galamērķis ārvalstu eksporta tirgos. Pievilcīgākās tūrisma vietas, tūristu uzturēšanās ilgums katrā valstī ir ietekmējis tūrisma attīstību un izaugsmi ne tikai galvaspilsētā, bet arī perifērākos reģionos. Īpaša loma šajā ziņā ir ITEM programmas augstskolām – KU atrodas tieši tuvumā populārākajam ārpus galvaspilsētas tūristu galamērķim Lietuvā – Kuršu kāpai un ViA – līdzīgi Latvijas situācijā – Gaujas nacionālajam parkam. Abās situācijās vietas ir ar potenciālu attīstīties un izglītības, pētniecības iesaiste ir nozīmīga no ilgtspējīgas un konkurētspējīgas galamērķa vadības viedokļa.

Nepieciešamība popularizēt Baltijas reģionu kā galamērķi ir definēta ne tikai valdības līmenī, bet daudz aktīvāk noris pašā nozarē ar pastiprinātu tīklošanos un kopīgu sadarbības projektu veidošanu starp uzņēmumiem trīs valstīs.

Baltijas valstu tūrisma jomas galvenās vājās puses ir šādas: pārlietu liela atkarība no trim galvaspilsētām, nepietiekoša tūrisma infrastruktūras attīstība valstī, būtiska atkarība no Krievijas un Somijas tirgiem, pārlietu liela atkarība no cenas iepretim vērtībai. Šo problēmjautājumu novēršanai pamazām rodas jauni risinājumi – tendence ir pozitīva. Tūrisms un ekonomika ir cieši saistīti, tāpēc atkarība no salīdzinoši nedomājamām tūristu tirgiem ir stratēģiski vājais punkts. Tūristu profila izmaiņas pēdējo trīs gadu laikā un paredzamās izmaiņas nākamajos piecos gados, it īpaši attiecībā uz Āziju, norāda uz nepieciešamību apgūt jaunus tirgus. Visas trīs valstis ir galamērķa dzīves cikla sākuma posmos, it īpaši ārpus lielākajām pilsētām, kas norāda uz milzīgu izaugsmes potenciālu nākamajos piecos gados. Pasākumi rada augstu pievienoto vērtību un ietver radošumu, kas vietām var kompensēt infrastruktūras nepilnības. Tādējādi tā ir nozīmīga komponente kopējai nozares un reģionu attīstībai.

Ir izpētīta ITEM maģistra programmas atbilstība attiecīgajām tūrisma attīstības perspektīvām visas trijās valstīs. Ieguldījumam paredzētās maģistra programmas izveidē ir ilgtermiņa nozīme un tas saistīts ar nākotnes tūrisma pieauguma prognozēm Baltijas reģionā. Šajā ziņojumā attiecībā pret paredzēto maģistra programmu ietverti šādi komentāri:

- Pasākumu vadības nozare, lai cik plaši vai specifiski tā tiktu definēta, ir acīmredzami svarīgs tūrisma elements Baltijas reģionā. Turklāt, pasākumu vadība piedzīvo izaugsmi augstākajā izglītībā Apvienotajā Karalistē. Galvenā problēma ir tajā, ka daži nozares speciālisti un izglītības pārstāvji valdības līmenī neatzīst terminu „pasākumu vadība”. Tādēļ ir izaicinājums nonākt pie nosaukuma, kas atbilst Baltijas reģiona prasībām, nevis tiek uzspiests no ārpuses. Tūrisma un viesmīlības nozares tiek atzītas, tomēr pasākumi netiek uzskatīti par atsevišķu nozari, bet iekļauti iepriekš minētajās nozarēs.

- Jaunās maģistra programmas panākumi nodrošināmi tikai ar internacionalizācijas palīdzību gan attiecībā uz studiju programmas saturu, gan studentu korpusu. Programmas dzīvotspējai nepieciešams piesaistīt studentus ārpus Baltijas reģiona, un šajā ziņā programmai jābūt ar starptautiskām ambīcijām, aptverot arī Āzijas dienvidaustrumu reģionu un Krieviju, NVS valstis. Tas dos pievienoto vērtību starpkultūru izpratnē un sadarbībā starp organizācijām un organizāciju ietvaros, kā arī būs impulss starptautiskai pasākumu un visas tūrisma un atpūtas jomas attīstībai.

- Komunikācija, valoda, un līderības prasmes ir jaunās maģistra studiju programmas satura pamatā, un tā ir arī kopīga prasība vairākās valstīs. Tas veicina lielāku uzsvāri uz vadības prasmēm un nodarbinātību, iespējams uz vairāk tīri akadēmisko disciplīnu rēķina. Attiecībā uz valodām būtu nozīmīgas krievu valodas zināšanas, tomēr tiek ņemts vērā šāda uzstādījuma vēsturiskais konteksts.

- Svarīga tendence visās trīs valstīs ir iedzīvotāju demogrāfiskais profils. Iedzīvotāju skaits turpina samazināties. Attiecīgi akadēmiskajām iestādēm jābūt gatavām jaunajam studentam – studentam, kas ir vecāks un ar būtisku darba pieredzi, bet iespējams ar nepietiekošu akadēmisko kvalifikāciju. ITEM projekts apzinās vajadzību piedāvāt e-apmācību. Ir jāmaina arī uzņemšanas prasības, lai atspoguļotu mainīgo studentu pieprasījumu, t.i. profesionālajā pieredzē sasniegto rezultātu atzīšana.

- Nozares struktūra trīs valstīs (kā arī ES kopumā, īpaši Vācijā) norāda uz mazo un vidējo uzņēmumu pārsvaru. Tas nozīmē, ka programmai jāvērs uzmanību atsevišķiem elementiem, funkcionālajām un vispārējām vadības prasmēm, tai skaitā uzņēmējdarbībai. Tāpēc jaunajai maģistra programmai nevajadzētu būt vēl vienam „maģistram biznesa vadībā”, bet gan tās saturam būtu jābūt atbilstošam tūrisma nozarei Baltijas valstīs, tāpēc konkrēts fokuss un funkcionalitāte ir ļoti svarīgi aspekti. Moduļu izstrāde, iesaistot nozari, sadarbība un atbalsts ir īpaši vērsti uz šiem fokusa un funkcionalitātes aspektiem. Lai arī akadēmiskā kontekstā nozares un akadēmiskā korpusa pārstāvji strādā kopā, tomēr, iespējams, skatās dažādos virzienos – šajā programmā mērķtiecīga partnerība ir panākumu atslēga.

- Studentiem ir nepieciešams saprast jaunās tehnoloģijas un it īpaši to pielietojumu tūrisma un atpūtas vadības kontekstā, un šis aspekts ir jaunās programmas pamatā.

16.D. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā saņemto ieteikumu ieviešana

Pašnovērtējuma ziņojums tika angļu versija tika saņemta 2017. gada aprīlī, bet latviešu 2017. gada septembrī. Pagājušā akadēmiskā gadā nebija iespējams izanalizēt un ieviest akreditācijas ieteikumus. Pagājušā akadēmiskā gada beigās tika izveidots rekomendāciju ieviešanas grafiks (skatīt. 21. tabulu)

21. tabula Rekomendāciju izvērtēšanas un ieviešanas plāns akadēmiskai maģistra programmai “Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība”

Rekomendācijas Nr.	Laika grafiks
1.	2017./2018. akadēmiskais gads
2.	2018./2019. akadēmiskais gads
3.	2017./2018. akadēmiskais gads
4.	2019./2020. akadēmiskais gads

17. Kopsavilkums par studiju virziena attīstības plāniem

Studiju virziena un studiju programmu perspektīvais novērtējums, ņemot vērā nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentos izvirzītās valsts attīstības prioritātes, Latvijas uzdevumus Eiropas Savienības kopējo stratēģiju īstenošanā, kā arī studiju programmas atbilstība Eiropas augstākās izglītības telpas veidošanas rekomendācijām.

Eiropas Savienības izglītības un zinātnes telpas attīstību veicinošiem dokumentiem - Boloņas un Kopenhāgenas procesiem, Lisabonas stratēģijai. Studiju programmu apguvē dominējošā individuālā pieeja, atvērtība sadarbībai un inovācijām līdz šim ļāvusi sekmēt studējošo personisko un profesionālo izaugsmi, kā arī uzņēmējdarbības garu tūrisma, kā to paredz ES stratēģiskie mērķi, izglītībā. Nacionālā mērogā studiju virziens savu atbilstību normatīvo aktu prasībām apliecinājis, saņemot augstāko studiju virzienu novērtējumu kategoriju 2013.gada pavasarī un akreditēts līdz 2019.gadam.

Studiju programmās jau ilgstoši izstrādāta iekšējās kvalitātes sistēma, kā arī aktīvi kontakti ar nozari ļauj saņemt studiju programmu izvērtējumu no malas, kas papildina formālā studiju virziena akreditācijas procesā gūtos atzinumus un rada priekšstatu par aspektiem, kas attīstāmi. Tomēr tai pat laikā jāatzīst, ka situācija Latvijas augstākās izglītības vidē un pieejamais finansējuma apjoms neļauj pilnībā izpildīt kvalitātes un attīstības prasības, ko izvirza ES stratēģiskās attīstības dokumenti un efektīvi labot nepilnības, kuras identificētas iekšējā un/vai ārējā kvalitātes vērtēšanas procesā.

Finansējuma apstākļi ierobežo pilnvērtīgu reaģēšanu uz straujajām izmaiņām darba tirgū kavējot profesionālu mācībspēku piesaisti un jaunāko tehnoloģisku nodrošinājumu. Augstākminētie apstākļi un to sekas neļauj pilnībā sekot Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūrai, jo neprognozējamība attiecībā uz pieejamajiem resursiem apgrūtina studiju virziena attīstības stratēģisko plānošanu, kā arī rada neveselīgu konkurenci ieinteresēto personu vidū, kavējot skaidri formulētu kvalitātes principu izstrādi un īstenošanu.

Kopumā jāsecina, ka studiju virzienu saturs seko ES izvirzītajiem izglītības telpas modernizēšanas mērķiem. VRSTAO studiju virzienam, ņemot vērā tā sadarbības partneru loku, akadēmisko mācībspēku nodrošinājumu un gadu laikā iegūto labo reputāciju darba devēju skatījumā, attiecīgos apstākļos ir iespējas kļūt par pilnvērtīgu dalībnieku ES augstākās izglītības telpā.

Latvijas tūrisma pamatnostādņēs 2014.-2020. gadam balstās uz konceptuālajiem pamatiem, kas ietverti Latvijas tūrisma mārketinga stratēģijā 2010.-2015.gadam, Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādņēs 2013.-2019.gadam un Nacionālajā attīstības plānā 2014.-2020.gadam. Tiek ievēroti arī principi, kas noteikti Eiropas Komisijas 2013.gada februārī izstrādātājās rekomendācijās par Eiropas tūrisma rādītāju sistēmu ilgtspējīgai attīstībai galamērķu līmenī (*European Tourism Indicators System (ETIS): for Sustainable Management at Destination Level*), t.sk. nepieciešamība pēc specializācijas, nostiprinot un uzlabojot ilgtspējīgu tūrisma attīstību. Galvenais uzdevums ilgtspējīgas tūrisma pārvaldības nodrošināšanai ir apzināt pieejamos tūrisma resursus, to izmantošanas robežas un līdzsvarot tūrisma nozares attīstību tādā veidā, lai panāktu ieguvumus ekonomiskajā, sociālajā, kā arī vides aizsardzības sfērā. Kā eksportam, tā arī iekšējam patēriņam nepieciešams būtiski uzlabot Latvijas tūrisma nozares konkurētspēju un ilgtspēju, ievērojot kvalitātes un sociālās atbildības pret vidi un kultūru aspektus. Viens no svarīgākajiem Pamatnostādņu mērķiem ir palielināt tūrisma eksporta groza ienesīgumu, ko nosaka produktu un pakalpojumu kompozīcija, tādējādi Pamatnostādnes fokusētas uz ienesīgāku tūrisma produktu un pakalpojumu veidu attīstību²⁰. Lai to visu sasniegtu ir nepieciešams augsti kvalificēts darba spēks, to apliecina tūrisma un atpūtas nozares pārstāvji, kas sāk izjust darba spēka trūkumu. Viena problēmām tūrisma un atpūtas nozarē ir darba samaksa, kas ir zemāka kā citās nozarēs un līdz ar to pēdējos gados samazinās interese par studijām nozarē, kas savukārt ir pretrunā ar darba tirgus prasībām.

STUDIJU VIRZIENA PAŠNOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA PIELIKUMI

P.1. Studiju programmu uzskaitījums

Nr.p.k.	Studiju virziens	IZM kods	Studiju programma	Studiju programmas līmenis	Akreditācijas /licences termiņš	Iegūstamais grāds	Iegūstamā kvalifikācija	Studiju ilgums	Studiju apjoms (KP)	Studiju valoda	Studiju īstenošanas vieta	Studiju forma
1.	Viesnīcu un restorānu serviss, tūrisma un atpūtas organizācija	42812	Tūrisma organizācija un vadība	Profesionālā bakalaura studiju programma	10.04.2023.	Profesionālais bakalaura grāds tūrisma vadībā	Tūrisma un atpūtas organizācijas vadītājs	3,5 gadi	160	Latviešu	Valmiera	Pilns laiks
2.		42812	Tūristu gids - ceļojumu un pasākumu organizators	Profesionālā bakalaura studiju programma	10.04.2023.	Profesionālais bakalaura grāds sociālajās zinātnēs	Tūristu gids	4 gadi	160	Latviešu	Valmiera	Pilns laiks
3.		47812	Tūrisma stratēģiskā vadība	Profesionālā maģistra studiju programma	10.04.2023.	Profesionālais maģistra grāds uzņēmējdarbības vadībā	-	1,5 gadi	60	Latviešu	Valmiera	Pilns laiks
		47812	Tūrisma stratēģiskā vadība	Profesionālā maģistra studiju programma	10.04.2023.	Profesionālais maģistra grāds uzņēmējdarbības vadībā	Tūrisma un atpūtas organizācijas vadītājs	2 gadi	80	Latviešu	Valmiera	Pilns laiks
4.		45812	Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība	Maģistra studiju programma (kopīgā ar Klaipēdas Universitāti)	10.04.2023.	Maģistra grāds tūrisma un atpūtas vadībā	-	1,5 gadi	60	Angļu	Valmiera/ Klaipēda (Lietuva)	Pilns laiks

P.2. Akadēmiskā personāla uzskaitījums

Akadēmiskā personāla pārstāvja vai mācībspēka vārds, uzvārds	Amats, Zinātniskais grāds	Statuss (ievēlēts /vieslektors utt.)	Studiju kurss vai modulis, apjoms	Valsts valodas zināšanas atbilst MK noteikumiem par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai (Nr. 733)	Svešvalodu zināšanas atbilstoši Eiropas valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (ja attiecināms)
Bakalaura studiju programma "Tūrisma organizācija un vadība"					
Ilgvars Ābols	Lektors, Mg.geogr.	ievēlēts	Tūrisma pamati (4KP), Pilsētu tūrisms (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Aigars Andersons	Lektors, Mg.oec.	ievēlēts	Biznesa plāns (2KP), Uzņēmumu vadības procesu modelēšana (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Liu Dan	Vieslektore	viesdocētājs	Ķīniešu valoda I (2KP), Ķīniešu valoda II (2KP)	Nav attiecināms	Augstākais līmenis
Iveta Druva-Druvaskalne	Lektore, Mg.geogr.	ievēlēts	Tūrisma ģeogrāfija (4KP), Latvijas dabas tūrisma ģeogrāfija (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Inese Ebele	Lektore, Mg.sc.soc., Mg.oec.	ievēlēts	Ievads uzņēmējdarbībā (2KP), Cilvēkresursu vadība (4KP), Finanšu vadības pamati (4KP), Uzņēmumu vadības procesu modelēšana (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Selga Goldmane	Lektore, Mg.philol.	ievēlēts	Angļu valoda I (2KP), Angļu valoda II (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Ilze Grīnfeldē	Lektore, Mg.sc.soc.	ievēlēts	Aktīvā tūrisma vadība (4KP), Lauku tūrisms (2KP), Tūrisma projektu vadība (4KP), Tumšais tūrisms un apmeklētāju motivācija (2KP), Pasākumu plānošana un organizēšana (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis

Jānis Kalnačs	Profesors, Dr.art.	ievēlēts	Latvijas kultūras vēsture un tūrisms (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Gatis Kampernovs	Vieslektors, Bc.oec.	viesdocētājs	Tūristu grupu organizēšana un vadīšana (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Andris Klepers	Docents, Dr.geogr.	ievēlēts	Tūristu grupu organizēšana un vadīšana (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Zane Kudure	Lektore, Mg.admin.	ievēlēts	Viesmīlība (4KP), Tūrisma produkta veicināšana (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Mārtiņš Liberts	Docents, Dr.math.	ievēlēts	Tūrisma statistika un datu analīze (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Agita Līviņa	Profesore, Dr.oec.	ievēlēts	Dabas parku vadība un politika (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Liene Ločmele	Lektore, Mg.sc.soc.	ievēlēts	Publiskā runa (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Anita Lutere	Lektore, Mg.paed.	ievēlēts	Vācu valoda I (2KP), Vācu valoda II (2KP), Vācu valoda III (2KP), Vācu valoda IV (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Vija Melbārde	Lektore, Mg.paed.	ievēlēts	Makroekonomika (3KP), Mikroekonomika (3KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Maira Ore	Lektore, Mg.oec.	ievēlēts	Finanšu grāmatvedība (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Baiba Pāvule-Malnača	Lektore, Mg.philol.	ievēlēts	Franču valoda I (2KP), Franču valoda II (2KP), Franču valoda III (2KP), Franču valoda IV (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Jānis Rozenbergs	Lektors, Mg.oec.	ievēlēts	Uzņēmumu stratēģija (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Vineta Silkāne	Lektore, Mg.psych., Mg.math.	ievēlēts	Pētījumu metodoloģija (2KP), Uzņēmumu vadības procesu modelēšana (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Juris Smaļinskis	Lektors, Mg.biol.	ievēlēts	Tūrisms un vide (4KP), Ekotūrisms un ilgtspējīgs tūrisms (2KP),	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Erna Suharževska	Vieslektore, Mg.paed.	viesdocētājs	Krievu valoda I (2KP), Krievu valoda II (2KP), Krievu valoda III (2KP), Krievu valoda IV (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Visvaldis Valtenbergs	Docents, Dr.sc.pol.	ievēlēts	Uzņēmumu vadības procesu modelēšana (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Linda Veliverronena	Docente, PhD	ievēlēts	Ceļotāju psiholoģija un motivācija (2KP), Starpkultūru komunikācija tūrismā (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms

Bakalaura studiju programma "Tūristu gids - ceļojumu un pasākumu organizators"					
Ilgvars Ābols	Lektors, Mg.geogr.	ievēlēts	Tūrisma pamati (4KP), Pilsētu tūrisms (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Kārlis Anitēns	Vieslektors, Mg.art., Mg.oec.	viesdocētājs	Pasākumu scenārijs un režija (2KP), Pasākumu vadība (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Ojārs Bāliņš	Lektors, Mg.math.ing., Mg.iur.	ievēlēts	Civilā aizsardzība (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Liu Dan	Vieslektore	viesdocētājs	Ķīniešu valoda I (2KP), Ķīniešu valoda II (2KP), Ķīniešu valoda III (2KP), Ķīniešu valoda IV (2KP)	Nav attiecināms	Augstākais līmenis
Iveta Druva-Druvaskalne	Lektore, Mg.geogr.	ievēlēts	Baltijas jūras reģiona tūrisma ģeogrāfija (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Selga Goldmane	Lektore, Mg.philol.	ievēlēts	Angļu valoda I (2KP), Angļu valoda II (2KP), Angļu valoda III (2KP), Angļu valoda IV (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Ieva Gintere	Docente, Dr.art.	ievēlēts	Ievads filozofijā (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Ilze Grīnfeldē	Lektore, Mg.sc.soc.	ievēlēts	Tumšais tūrisms un apmeklētāju motivācija (2KP), Pasākumu plānošana un organizēšana (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Jānis Kalnačs	Profesors, Dr.art.	ievēlēts	Latvijas kultūras vēsture un tūrisms (4KP) Baltijas kultūras vēsture (4KP), Informācijas avoti un interpretācija (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Gatis Kampernovs	Vieslektors, Bc.oec.	viesdocētājs	Tūristu grupu organizēšana un vadīšana (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Andris Klepers	Docents, Dr.geogr.	ievēlēts	Tūristu grupu organizēšana un vadīšana (2KP), Tūrisma tirgvedība (4KP), Gidu darba metodika (4KP), Informācijas avoti un interpretācija (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Gatis Krūmiņš	Docents, Dr.hist.	ievēlēts	Eiropas vēsture (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Zane Kudure	Lektore, Mg.sc.admin.	ievēlēts	Tūrisma produkts (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Agita Līviņa	Profesore, Dr.oec.	ievēlēts	Dabas parku vadība un politika (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Augstākais līmenis
Liene Ločmele	Lektore, Mg.sc.soc.	ievēlēts	Lietišķā etiķete un komunikācija (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms

Anita Lutere	Lektore, Mg.paed.	ievēlēts	Vācu valoda I (2KP), Vācu valoda II (2KP), Vācu valoda III (2KP), Vācu valoda IV (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Mudīte Maculeviča	Vieslektore, Mg.paed., Mg.prof.art.	viesdocētājs	Publiskā runa un improvizācija (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Baiba Pāvule-Malnača	Lektore, Mg.philol.	ievēlēts	Franču valoda I (2KP), Franču valoda II (2KP), Franču valoda III (2KP), Franču valoda IV (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Tālis Vigo Pumpuriņš	Docents, Dr.hist.	ievēlēts	Muzeju darbības pamatprincipi (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Vineta Silkāne	Lektore, Mg.psych., Mg.math.	ievēlēts	Pētījumu metodoloģija (2KP), Komunikācijas treniņš (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Juris Smaļinskis	Lektors, Mg.biol.	ievēlēts	Ekotūrisms un ilgtspējīgs tūrisms (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Erna Suharževska	Vieslektore, Mg.paed., Mg.philol.	viesdocētājs	Krievu valoda I (2KP), Krievu valoda II (2KP), Krievu valoda III (2KP), Krievu valoda IV (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Linda Veliverronena	Docente, PhD	ievēlēts	Starpkultūru komunikācija tūrismā (2KP), Pasaules kultūras vēsture (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Gaida Zariņa	Vieslektore	viesdocētājs	Civilā aizsardzība (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Maģistra studiju programma "Tūrisma stratēģiskā vadība"					
Sandra Brīgsa	Lektore, Mg.sc.oec.	ievēlēts	Starptautiskā ekonomika (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Jānis Buholcs	Docents, Dr.sc.comm.	ievēlēts	Sociālie mediji tūrisma un viesmīlības mārketingā (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Vanda Brūvele	Vieslektore, Mg.phil.	viesdocētājs	Cilvēkresursu vadība un analīze (3KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Inese Ebele	Lektore, Mg.sc.soc., Mg.oec.	ievēlēts	Cilvēkresursu vadība un analīze (3KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Ilze Grīnfelde	Lektore, Mg.sc.soc.	ievēlēts	Lauku kultūrtelpas revitalizācija - realitāte vai mīts? (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Jānis Kalnačs	Profesors, Dr.art.	ievēlēts	Kultūras tūrisma vadība (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms

Andris Klepers	Docents, Dr.geogr.	ievēlēts	Tirgvedības stratēģijas un klasteri konkurētspējas paaugstināšanai (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Maira Leščevica	Profesore, Dr.oec.	ievēlēts	Tūrisma uzņēmumu stratēģiskā vadība (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Irēna Liepiņa	Docente, Dr.iur.	ievēlēts	Cilvēkresursu vadība un analīze (3KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Kaspars Osis	Docents, Dr.sc.ing.	ievēlēts	Zināšanu ekonomika un pārvaldība (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Jānis Rozenbergs	Lektors, Mg.oec.	ievēlēts	Inovāciju vadības procesi (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Sarmīte Rozentāle	Profesore, Dr.oec.	ievēlēts	Finanšu un risku vadība (4KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Vineta Silkāne	Lektore, Mg.psych., Mg.math.	ievēlēts	Tūrisma pētījumu metodoloģija (3KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Juris Smaļinskis	Lektors, Mg.biol.	ievēlēts	Vides vadība (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Visvaldis Valtenbergs	Docents, Dr.sc.pol.	ievēlēts	Cilvēkresursu vadība un analīze (3KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms
Linda Veliverronena	Docente, PhD	ievēlēts	Tūrisma pētījumu metodoloģija (3KP), Lauku kultūrtelpas revitalizācija - realitāte vai mīts? (2KP)	Atbilst (augstākais līmenis)	Nav attiecināms

P.3. Akadēmiskā personāla galveno zinātnisko publikāciju saraksts

Andersons, A., Rozentāle, S. (2017). Dynamic Simulation Model for Sustainable Municipality Development in Vidzeme Region, Latvia. Proceedings of the 11th International Scientific and Practical Conference Environment. Technology. Resources [online], Vol 2., pp.11 - 17. Available: <http://journals.ru.lv/index.php/ETR/article/view/2606/2543>

Bucholtz, I. (2017). Environmental communication in Latvian municipal newsletters. In *Environment. Technology. Resources: Proceedings of the 11th Scientific and Practical Conference*, Vol. 1 (pp. 46–50). Rēzekne: Rēzekne Academy of Technologies. https://www.researchgate.net/publication/317604179_Environmental_communication_in_Latvian_municipal_newsletters

Gintere, I. (2017). Codes of Musical Modernism and Latvian Contemporary Music. 4th International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences & Arts SGEM: conference proceedings. Book 6, Science and Arts, Volume 1. Vienna: SGEM. pp. 435-442.

Grinfelde, I., Livina, A. (2017). Enhancing vitality of young students by integrated experience-based outdoor education methods. In book of Abstracts (Eds. Vasiljevic, D., Vujicic, M., Lazic, L., Stojanovic, V.) *Monitoring and Management of Visitors in Recreational and Protected Areas*, pp. 314-316 ISBN 978-86-7031-409-2

Kalnačs, J. (2016). Teodora Ūdera portreti Marburgā/Portraits by Teodors Ūders in Marburg. LMA Mākslas vēstures institūta žurnāls *Mākslas vēsture un teorija*, 2016/19., 63 -71.lpp.

Karaseva, A. (2017). Manifestations of Teacher Professional Agency in Relation to Integration of ICT in Teaching. Proceedings of the International Scientific Conference Society. Integration. Education [online]. Vol. 3., pp. 500 - 514. Available: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/2296/2468>

Klepers, A., Druva-Druvaskalne, I., Ābele, L., Jūrmalietis, R., Kokina, I., Bāra, J., Martinsone, Ž. (2016). Viedās specializācijas stratēģiju īstenošanas iespējas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās :sociālās vides potenciāls. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa, Sociālās un humanitārās zinātnes*, 70 (3), lpp.102–111. Pieejams: http://www.lza.lv/LZA_VestisA/70_3/12_Andris%20Klepers,%20Iveta%20Druva-Druvaskalne,.pdf

Klepers, A., Druva-Druvaskalne, I. (2017). Depopulācijas izaicinājumi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā. V Latvijas Ģeogrāfijas kongresa tēzu krājums. LU: Rīga.

Evarts, E., Jēkabsons, Ē., Karnups, V.P., Kehris, O., Krastiņš, E., **Krūmiņš G.**, Leiškalns, P., Mežs, I., Osis, U., Remess, R., Šiliņš, J., Dombrovskis, V. (2017). Latvijas tautsaimniecības vēsture (sastādītājs un zinātniskais redaktors **G.Krūmiņš**). Rīga: Jumava

Krūmiņš G., Zemītis G., Strenga G., Straube G., **Šiliņš J.** (2016.) Ieskats Latvijas vēstures svarīgākajos jautājumos (zinātniskais redaktors **G.Krūmiņš**). Rīga: Valsts kanceleja. Pieejams: http://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/lv_vesture100gadei.pdf

Leščevica, M. (2016). Innovative approach to Diaspora's involvement in Latvia's entrepreneurship: technology and tools. Political Sciences, Law, Finance, Economics and Tourism Conference Proceedings, Vol. 4., pp.371 - 378.

Lescevic M., Pukite I. (2017). Modern solutions to decision making process for residential housing management in high migration conditions. Economic Science for Rural Development Conference Proceedings, Issue 46, pp. 101 - 108.

Līviņa A., Veliverronena L., Krūzmētra Ž., **Grīnfelde I., Buholcs J.,** Vasile R. (2016). Kultūras mantojuma lietojums reģionu līdzsvarotā attīstībā. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa, Sociālās un humanitārās zinātnes*, 70 (3), lpp.91–99.

Livina A., Grinfelde I. (2017). Comparison of local and foreign visitor's choices in two national parks in Latvia. In book of Abstracts (Eds. Vasiljevic, D., Vujicic, M., Lazic, L., Stojanovic, V.) *Monitoring and Management of Visitors in Recreational and Protected Areas*, pp. 314-316 ISBN 978-86-7031-409-2

Livina, A., Reddy M. (2017). Nature park as a resource for nature based tourism. Proceedings of the 11th International Scientific and Practical Conference Environment. Technology. Resources [online], Vol 1., pp.179 - 183. Available: <http://journals.ru.lv/index.php/ETR/article/view/2590/2518>

Līviņa, A., Turlajs, J., Druva-Druvaskalne, I., Valtenbergs, V. (2017). Baltijas jūras reģiona pilsētu attīstības salīdzinājums. Latvijas Universitātes 75. ikgadējās zinātniskās konferences *Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne* referātu tēzes, lpp.390, Rīga: Latvijas Universitāte.

Ločmele, L., Burke, B. (2017). The Contribution of Technology to an Undergraduate International Learning Partnership. Proceedings of the International Scientific Conference "Society. Integration. Education." May 26-27, 2017, 3, 528-537. Rēzekne: Rēzekne Academy of Technology. Available: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/2379>

Ore, M., Melbarde, V. (2017). Resources of environment: aspects of smart rural development. Economic Science for Rural Development Conference Proceedings. Issue 45, pp. 186-195.

Ore, M., Melbārde, V. (2017). Smart People: Region Process Analysis. International Scientific Conference *New Challenges of Economic and Business Development – 2017 Digital Economy* Proceedings of Reports [online]. Riga: University of Latvia. Available: <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/37260>

Pumpuriņš, T. (2017). Pedagoģa un komponista Jāņa Cimzes (1814 - 1881) fotoportreti. // *Vēsture: avoti un cilvēki. XXVI zinātniskie lasījumi. Vēsture XX.* Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds "Saulē", lpp.311. - 317.

Pumpuriņš, T. (2017) *Cēsu ģerbonis. Cēsu pilsētas ģerboņa attīstības un lietošanas vēsture.* Cēsis: Cēsu Vēstures un mākslas muzejs. ISBN 978-9934-8472-4-0

Rozentale S., Andersons A. (2017). Indicators Affecting Vidzeme Region Smart Development. Proceedings of the 11th International Scientific and Practical Conference Environment. Technology. Resources [online], Vol 1., pp.240 - 245. Available: <http://journals.ru.lv/index.php/ETR/article/view/2604/2529>

Rozentale S., Livina A. (2017). Qualitative Assessment in Higher Education. International Journal of Education and Learning Systems, Vol. 2., pp. 39-46. Available: <http://www.iasas.org/iasas/journals/caijels/qualitative-assessment-in-higher-education>

Silkane, V., & Austers, I. (pieņemts publicēšanai). Personality traits, time discounting, and task characteristics in explaining procrastination and health procrastination. *Baltic Journal of Psychology (EBSCO).*

Silkane, V., & Austers, I. (pieņemts publicēšanai). Health procrastination: The experience of 35-44 year old men. SHS Web of Conferences: Proceedings, Vol.(n.d.), 6th International interdisciplinary scientific conference "Society. Health. Welfare", 23rd–25th November 2016

Silkāne, V. (pieņemts publicēšanai). Pavirzīšanas (nudging) iespējas veicināt dalību vēža savlaicīgas atklāšanas programmā. LU SPPI monogrāfija.

Silkane, V., & Austers, I. (2017). Exploring 35-44 year old men's health behaviour: A qualitative perspective. Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, May 26th-27th, 2017. Rezekne, Rezekne Academy of Technologies, 2017, pp. 649-658. ISSN 1691-5887

Smalinskis J., Auzina A. (2017). Preconditions for establishment and historical development stages of Latvian rural tourism association "Country holidays". Proceedings of the International Scientific Conference *Economic Science for Rural Development* [online]. Vol. 45, pp.221 - 227. Available: http://www.esaf.ltu.lv/sites/esaf/files/files/lapas/Krajums_Nr_45_13042017.pdf

Valtenbergs, V., Brigsa, S., Livina, A., Vilka I. (2017). Scenarios of Local Government Intervention in case of Market Failure. The Case of Latvia. *9th International Scientific Conference New Challenges of Economic and Business Development – 2017: Digital Economy*, Proceedings of Reports. Riga: University of Latvia. Available: <https://dspace.ltu.lv/dspace/handle/7/37260>

Valtenbergs V., Ebele I. (2017) The need for integral approach in global education and global citizenship. EDULEARN17: 9th annual International Conference on Education and New Learning Technologies Barcelona, Spain - 2017, EDULEARN Proceedings ISBN: 978-84-697-3777-4, pp.6219-6227 <https://library.iated.org/view/VALTENBERGS2017NEE>

Valtenbergs V., Ebele I., Irbīte I. (2016) Global Education for future business leadership. What do the teachers say? International Conference "New Challenges of Economic and Business Development – 2016: Society, Innovations and Collaborative Economy": Riga, Latvia, 2016. Proceedings. Riga: University of Latvia, p. 948. ISBN 978-9934-18-140-5, pp.882-890
https://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=10&SID=N1RANucaV7TbdKIuvNd&page=2&doc=11

Vaeliverronen L., Kruzmetra Z., Livina A., Grīnfelde I. (2017). Engagement of Local Communities in Conservation of Cultural Heritage in Depopulated Rural Areas in Latvia. *International Journal of Cultural Heritage*, Vol. 2, 13-21.

Veliverronena, L. (2016). Community Engagement in the Cultural Revitalization of Latvian Rural Territories. In book of abstracts (Eds. Laven, D., Skoglun, W.) *Valuing and Evaluating Creativity for Sustainable Regional Development*, 161 - 163.

Veliverronena L., Grīnfelde I., Smukā I., Līvīņa A., Smaļinskis J., Vasile R., Krūzmētra Ž., Buholcs J. (2017). *Nemateriālais kultūras mantojums pasākumos. Padomnieks pasākumu rīkotājiem*. Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūts, Valmiera.

P.4. Studiju virziena īstenošanā iesaistīto struktūrvienību uzskaitījums

Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūts

Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūts (turpmāk – HESPI) ir ViA aģentūra, kas izveidota ar ViA Senāta 2013. gada 25.septembra lēmumu.

HESPI ir reģistrēts Latvijas Republikas Zinātnisko institūtu reģistrā 2013.gada 28.novembrī. Institūta galvenie pētnieciskie virzieni ir:

- Ilgtspējīga tautsaimniecības attīstība,
- Ilgtspējīgs tūrisms, mikro nišas tūrismā,
- Dabas un kultūras aizsargājamo teritoriju attīstība,
- Kultūrtelpa un kultūras identitāte vietu attīstība,
- Latvijas sociālās drošības sistēma,
- Sociālās investīcijas,
- Inovācijas pārvaldībā,
- Zinātnes komunikācija,
- Tiešsaistes komunikācija un tiešsaistes mediji,
- Reģionu attīstība (lauku un pilsētvides mijiedarbība).

VRSTAO docētāji iesaista gan bakalaura, gan maģistra studentus HESPI pētījumos.

Sociotehnisku Sistēmu Inženierijas institūts

ViA Sociotehnisku Sistēmu Inženierijas institūts ir dibināts 2006.gada jūlijā. Pētījumu virzieni:

- Loģistikas informācijas sistēmas un RFID tehnoloģijas;
- Biznesa procesu modelēšana;
- Hibrīdas imitāciju modelēšanas sistēmas;
- Virtuālās un papildinātās realitātes izmantošana apmācībā.

Studenti tiek iesaistīti pētījumos, kas saistīti ar virtuālās un papildinātās realitātes izmantošanu tūrismā.

P.5. Studiju nodrošinājuma palīgpersonāla raksturojums

ViA studiju procesa atbalsta funkcijas nodrošina šādas struktūrvienības:

1. Administratīvais departaments.

Departamenta galvenās funkcijas un uzdevumi:

- a. studiju administrēšana:
 - plānot, organizēt un administrēt studiju procesus: studentu uzņemšana, akadēmiskā gada plānojums, budžeta vietu plānošana, studentu reģistrēšanās, rotācija, stipendijas, atskaites un ziņojumi ārējiem sadarbības partneriem;
 - nodrošināt studiju informatīvās sistēmas uzturēšanu un attīstību;
 - kārtot un organizēt studiju lietvedību un nodrošināt studiju lietvedības dokumentu apriti, reģistrēšanu un nodošanu arhīvā;
 - uzturēt absolventu datu bāzi un veikt absolventu anketēšanu;
- b. starptautiskās sadarbības administrēšana:
 - organizēt ViA starptautiskās aktivitātes sadarbībā ar akadēmisko un zinātņu prorektori un fakultātēm;
 - nodrošināt ViA un ārvalstu studentu un personāla starptautisko mobilitāti;
 - veidot un uzturēt ViA starptautisko sadarbības partneru tīklu;
- c. IT infrastruktūras darbības koordinēšana – sistēmas, serveri, datortīkli, datori:
 - veikt jaunas datortehnikas, tai skaitā serveru uzstādīšanu un konfigurēšanu;
 - veikt datortehnikas remontu un tehnisko apkalpošanu;
 - aprīkot ViA auditorijas ar mācību procesam nepieciešamo tehniku;
 - nodrošināt ViA datortīkla patstāvīgu un kvalitatīvu darbību un veidot jaunus esošā datortīkla pieslēgumus;

- sekmēt ViA personāla profesionālo pilnveidi informācijas tehnoloģiju jautājumos;
- nodrošināt ViA informācijas sistēmu aizsardzību pret trešo personu ielaušanos;
- d. ViA saimniecības pārvaldība un materiāli tehniskās bāzes uzturēšana:
 - nodrošināt elektrosaimniecības, siltumsaimniecības, ūdens un kanalizācijas saimniecības, ventilācijas un kondicionēšanas sistēmas, ugunsdrošības un signalizācijas un apziņošanas sistēmas apsaimniekošanu un remontu;
 - nodrošināt saimniecības preču, inventāra un mēbeļu iegādi un izgatavošanu ViA vajadzībām;
 - nodrošināt inventāra un mēbeļu uzskaiti, uzstādīšanu un apkopi;
 - nodrošināt ViA ēku, to telpu un zemes gabalu uzkopšanu un labiekārtošanu, tai skaitā mācību telpu sagatavošanu nodarbībām;
 - nodrošināt dienesta viesnīcas darbību;
 - nodrošināt kārtības, darba aizsardzības prasību un ViA iekšējo normatīvo aktu ievērošanu ViA ēkās;
- e. Finanšu vadība un grāmatvedības uzskaitē:
 - izstrādāt ViA budžeta projektu un iesniegt to apstiprināšanai ViA Senātā;
 - kontrolēt ViA finanšu līdzekļu racionālu izlietojumu;
 - veikt ViA finanšu rādītāju analīzi;
 - uzskaitīt ViA līdzekļu izlietojumu atbilstoši apstiprinātajām tāmēm, kā arī saistības un prasības atbilstoši LR likumiem un citiem normatīvajiem aktiem;
 - kontrolēt materiālo resursu iegādi, izmantošanu un apsaimniekošanu;
 - nodrošināt iepirkuma procedūru organizēšanu un dokumentēšanu.
- f. Mārketinga un sabiedriskās attiecības:
 - īstenot iekšējo un ārējo komunikāciju;
 - izstrādāt un īstenot ViA zīmola, mārketinga un sabiedrisko attiecību stratēģiju un operatīvo plānu;
 - koordinēt ViA mārketinga aktivitātes, veicot sadarbību ar dažādām ViA struktūrvienībām, citām valsts un pašvaldības struktūrām un privātuzņēmējiem;
 - organizēt un piedalīties ViA mārketinga pasākumos Latvijā un ārvalstīs;
- g. ViA dokumentācijas pārvaldības un aprites organizēšana un iekšējās komunikācijas nodrošināšana:
 - organizēt un pārzināt dokumentu apriti ViA, nodrošinot dokumentu uzskaiti, reģistrēšanu, sagatavot rīkojumu, pilnvaru, izziņu, nosūtāmo dokumentu projektus;
 - sniegt atbalstu ViA vadībai un darbiniekiem lietvedības jautājumos;
 - veikt dokumentu arhivēšanu;

2. Bibliotēka.

Bibliotēkas galvenās funkcijas un uzdevumi:

- a. veikt Bibliotēkas krājuma attīstības plānošanu;
- b. nodrošināt ViA akadēmiskā un zinātniski pētnieciskā darba procesu ar informācijas nesējiem no Bibliotēkas krājuma un ar Starpbibliotēku abonementa palīdzību no Latvijā un ārvalstīs esošajām bibliotēkām;
- c. uzkrāt un sistematizēt informāciju par ViA vēsturi.
- d. sadarbojoties ar studiju virzienu direktoriem un docētājiem;
- e. koordinēt akadēmiskā procesa nodrošinājumu ar bibliotēkas resursiem;
- f. veidot Bibliotēkas krājumu atbilstoši ViA studiju un zinātniskā darba virzieniem, studiju virzienu prasībām, kooperējoties un koordinējot resursus sadarbībā ar Valmieras bibliotēku;
- g. uzkrāt, sistematizēt, katalogizēt, bibliogrāfiski apstrādāt un saglabāt iespieddarbus, elektroniskās publikācijas, rokrakstus un citus dokumentus;

- h. nodrošināt Bibliotēkas krājuma, t.sk. elektronisko datubāzu pieejamību patstāvīgo studiju un pētniecības īstenošanai;
- i. veidot un attīstīt ViA akadēmiskā personāla un studentu autordarbu datubāzi;
- j. konsultēt ViA akadēmisko personālu un studentus informatīvo resursu izmantošanā;

3. *Rektorāts* - Rektors, Akadēmiskais un zinātņu prorektors, Administratīvais prorektors, Rektora palīgs – zinātniskais sekretārs, Jurists – personāla speciālists.

Rektorāta galvenās funkcijas un uzdevumi:

- a. ViA stratēģiskā vadīšana;
- b. ViA personāla vadība;
- c. juridiskais atbalsts;
- d. zinātnes administrēšana;
- e. projektu attīstīšana, vadība un pārraudzība,

4. *Zināšanu un tehnoloģiju centrs (ZTC).*

ZTC galvenās funkcijas un uzdevumi:

- a. veicināt zināšanu pārnesi, lietišķo pētniecību un ViA infrastruktūras attīstību, piesaistot reģionāla, nacionāla un starptautiska līmeņa projektu finansējumu;
- b. sadarboties ar izglītības pakalpojumu sniedzējiem Vidzemes reģionā, lai nodrošinātu izglītības pieejamību un piedāvājumu visām mērķgrupām, apvienojot pieaugušo izglītības darbā iesaistītās juridiskās un fiziskās personas, sekmējot viņu darbību un sadarbību ZTC mērķa sasniegšanai;
- c. veidot un uzturēt sadarbību ar citām Vidzemes reģiona izglītības un zinātniskām institūcijām, piedāvājot savus pakalpojumus zināšanu un tehnoloģiju pārneses jomā;
- d. veidot un uzturēt kontaktus ar partneriem privātajā, publiskajā un nevalstiskajā sektorā, kā arī veicināt atgriezenisko saiti ar ViA;
- e. darboties mūžizglītības sadarbības partneru tīklos: Augstskolas, Zinātniskas institūcijas, Uzņēmēji, Asociācijas, Pieaugušo izglītības centri un Absolventi.

P.6. Akadēmiskā personāla biogrāfijas

Pieejams Administratīvā departamentā

P.7. Prakses nolikumi un līgumi

Pieejami SZF

P.8. Rakstiskas vienošanās par kopīgo studiju programmu īstenošanu

Pieejams Administratīvā departamentā

P.9. Kopīgās studiju programmas īstenošanas dokumentācija

Pieejams Administratīvā departamentā

P.10. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā izteikto ieteikumu ieviešana

Pašnovērtējuma ziņojums tika angļu versija tika saņemta 2017. gada aprīlī, bet latviešu 2017. gada septembrī. Pagājušā akadēmiskā gadā nebija iespējams izanalizēt un ieviest akreditācijas ieteikumus. Pagājušā akadēmiskā gada beigās tika izveidots rekomendāciju ieviešanas grafiks
Rekomendācijas studiju virzienam "Viesnīcu restorānu serviss, tūrisma un atpūtas organizācija"

Rekomendācijas Nr.	Laika grafiks
1.	2018./2019. akadēmiskais gads
2.	2017./2018. akadēmiskais gads
3.	2017./2018. akadēmiskais gads

P.11. Studiju virziena padomes nolikums

2015.gada 22.jūnijā, Lēmums Nr. 8/2.1.

VIDZEMES AUGSTSKOLAS SABIEDRĪBAS ZINĀTŅU FAKULTĀTES "VIESNĪCU UN RESTORĀNU SERVISS, TŪRISMA UN ATPŪTAS ORGANIZĀCIJA" STUDIJU VIRZIENA PADOMES NOLIKUMS

- 1.1. **Vispārīgi noteikumi**
- 1.2. Vidzemes Augstskolas Sabiedrības zinātņu fakultātes "Viesnīcu un restorānu servisa, tūrisma un atpūtas organizācija" studiju virziena padome ir Vidzemes Augstskolas Sabiedrības zinātņu fakultātes struktūrvienība, kas izveidota, apvienojot vienas vai vairāku radniecīgu zinātņu nozaru akadēmisko personālu augstākās izglītības studiju programmu, zinātniskās darbības un mūžizglītības programmu īstenošanai attiecīgajā nozarē.
- 1.3. Studiju virziena padomes pilns nosaukums: Viesnīcu un restorānu servisa, tūrisma un atpūta organizācija (saīsināts nosaukums VRSTAO).
- 1.4. Iekšējai un ārējai saziņai tiek lietots:
 - 1.4.1. latviešu valodā : Tūrisma un atpūtas studiju virziens
 - 1.4.2. angļu valodā : *Department of Tourism and Leisure Studies*
 - 1.4.3. krievu valodā : *Департамент туризма и отдыха*
- 1.5. Studiju virziena padome savā darbībā ievēro:
 - 1.5.1. Latvijas Republikā spēkā esošos normatīvos aktus;
 - 1.5.2. Vidzemes Augstskolas Satversmi, Senāta lēmumus un citus Vidzemes Augstskolas iekšējos normatīvos aktus;
 - 1.5.3. Vidzemes Augstskolas rektora un prorektoru rīkojumus un norādījumus;
 - 1.5.4. Sabiedrības zinātņu fakultātes kopsapulces lēmumus;
 - 1.5.5. Sabiedrības zinātņu fakultātes Domes lēmumus;
 - 1.5.6. Sabiedrības zinātņu fakultātes dekāna rīkojumus.
- 1.6. Studiju virziena padome savu budžetu neveido, bet darbojas vienotā Vidzemes Augstskolas budžeta ietvaros.
- 1.7. Studiju virziena padome izmanto Vidzemes Augstskolas simboliku, un, savas kompetences ietvaros, tai ir tiesības izstrādāt un lietot veidlapu, kas tiek atvasināta no Vidzemes Augstskolas veidlapas.
- 1.8. Studiju virziena padomes adrese ir Cēsu iela 4, Valmiera, LV-4200.
2. Studiju virziena padomes darbības mērķis un funkcijas
 - 2.1. Studiju virziena padomes mērķis ir sekmēt augstākās izglītības studiju programmu un pētniecības attīstību tajā pārstāvētajās augstākās izglītības jomās un zinātņu nozarēs. Mērķa īstenošanai studiju virziena padome pilda šādas funkcijas:
 - 2.1.1. Studiju virziena akadēmiskās, zinātniskās un pētnieciskās darbības stratēģijas noteikšana, ievērojot Vidzemes Augstskolas un fakultātes stratēģiskās intereses un akadēmiskā personāla akadēmisko brīvību;
 - 2.1.2. Studiju procesa organizācija tajā pārstāvētajās augstākās izglītības jomās un studiju programmās;
 - 2.1.3. Augstākās izglītības studiju programmu, studiju moduļu un studiju kursu izstrāde, kvalitātes novērtēšana un īstenošana, kā arī mūžizglītības programmu un kursu izstrāde sadarbībā ar Vidzemes Augstskolas Zināšanu un tehnoloģiju centru;
 - 2.1.4. Studiju programmu kvalitātes iekšēja izvērtēšana (pašnovērtējuma ziņojumi, anketēšanas u.c.) un sagatavošana ārējai izvērtēšanai (licencēšana, akreditācija);
 - 2.1.5. Pieprasījumu sagatavošana un virzienā ietilpstošo studiju programmu nodrošināšana ar metodiskajiem materiāliem un Vidzemes Augstskolas bibliotēkas grāmatu un periodisko izdevumu fondu, kā arī bibliotēkā pieejamo elektronisko datu bāzu klāsta papildināšanu sadarbībā ar Vidzemes Augstskolas bibliotēku studiju virzienā īstenotajās augstākās izglītības jomās un zinātnes nozarēs, ikgadējā Vidzemes Augstskolas budžeta finanšu piešķiruma ietvaros;
 - 2.1.6. Studiju virzienā esošo studiju programmu īstenošanai nepieciešamo akadēmisko amatu vakanču un amata pienākumu noteikšana, akadēmisko amatu kandidātu izvērtēšana un

izvirzīšana ievēlēšanai fakultātes domē;

2.1.7. Studiju virziena akadēmiskās un zinātniskās darbības nodrošināšanai nepieciešamo līdzekļu plānošana Vidzemes Augstskolas budžetafinanšu piešķiruma ietvaros;

2.1.8. Sadarbība ar citām Vidzemes Augstskolas struktūrvienībām, profesionālajām, akadēmiskajām un zinātniskajām institūcijām Vidzemē, Latvijā un ārvalstīs.

3. Studiju virziena pārvalde

3.1. Studiju virziena augstākā koleģiālā lēmēj institūcija ir Studiju virziena padome. Padome ir lemtspējīga, ja tajā, klātienē vai tiešsaistē, piedalās vairāk kā puse no padomes locekļu kopskaita. Padome lēmumu pieņem, ja par to nobalso vairāk kā puse no sēdes dalībniekiem. Studiju virziena padomes sēdes sasauk studiju virziena vadītājs. Atsevišķus jautājumus ja pret to neiebilst 1/3 virziena padomes pārstāvju var lemt elektroniski.

3.2. Studiju virziena padomi vada studiju virziena vadītājs, saskaņā ar studiju virziena vadītāja darba pienākumiem.

3.3. Studiju virziena padomi veido SZF vēlētie akadēmiskā personāla pārstāvji, kuri piedalās tūristudiju virziena studiju programmu īstenošanā un izteikuši velmi darboties virziena padomē.

3.4. Studiju virzienu padomes sastāvu apstiprina SZF dome, katra akadēmiskā gada sākumā.

3.5. Studiju virziena padomes sēdes notiek ne retāk kā vienu reizi divos mēnešos. Pēc studiju virziena vadītāja, Sabiedrības zinātņu fakultātes dekāna vai 1/3 daļas studiju virziena padomes locekļu pieprasījuma var tikt sasaukta studiju virziena ārkārtas sēde.

3.6. Studiju virziena padomes sēdes ir atklātas.

4. Studiju virziena padomes reorganizēšanas un slēgšanas kārtība

4.1. Studiju virziena padomes reorganizāciju vai, tikai gadījumos, ja studiju virzienā tiek slēgtas visas studiju programmas, slēgšanu var ierosināt Sabiedrības zinātņu fakultātes Dome vai kopīgi vismaz 2/3 daļas Studiju virziena padomes locekļu;

4.2. Lēmumu par Studiju virziena padomes reorganizāciju vai slēgšanu pieņem Sabiedrības zinātņu fakultātes Dome.

STUDIJU PROGRAMMU PAŠNOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA PIELIKUMI

P.A. Pielikumi studiju programmas "Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators"" raksturojumam

P.A.1. Studiju kursu apraksti. **Pieejami** <https://luis.lu.lv/pls/va/kursi.startup?l=1>

P.A.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā

dokumenti:

- 1) Izglītības likumam;
- 2) Profesionālās izglītības likumam;
- 3) Augstskolu likumam;
- 4) Ministru kabineta noteikumiem Nr.461 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību";
- 5) Noteikumiem par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu;
- 6) Atbilst CSN EN 15565 ES Standartam: "Tūrisma pakalpojumi – prasības profesionālu tūristu gida treniņu un kvalifikācijas programmu sniegšanai";
- 7) Tūrisma likumam un ar to saistītajiem MK noteikumiem par tūristu gidu darbības regulējumu pašvaldībās u.c.

Absolvējot studiju programmu „Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators” tiek piešķirts profesionālā bakalaura grāds sociālajās zinātnēs un tūristu gida kvalifikācija (norādīta augstākā līmeņa iegūstamā kvalifikācija, taču programmas saturs ir veidots, lai vienlaicīgi tiktu apgūtas citas saistītas kvalifikācijas: kultūras pasākumu vadītājs, tūristu grupas vadītājs u.c.)(LR profesiju klasifikatora kods Nr.2431 11) (skatīt 1.tabulu).

1.tabula. Studiju programmas "Tūristu gids - ceļojumu un pasākumu organizators" atbilstība MK noteikumiem Nr.512

Vispārizglītojošie studiju kursi vismaz 20 kredītpunktu apjomā – humanitāro un sociālo zinātņu studiju kursi, tai skaitā studiju kursi, kas attīsta sociālās, komunikatīvās un organizatoriskās pamatiemaņas.	Pasaules kultūras vēsture 4 kp Ievads filozofijā 2 kp Eiropas vēsture 4 kp Lietišķā ētika un komunikācija 2 kp Sociālā psiholoģija 4 kp Komunikācijas treniņš 4 kp Kopā 20 kredītpunkti
Nozares (profesionālās darbības jomas) teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi vismaz 36 kredītpunktu apjomā;	Tūrisma pamati 4 kp Pasākumu plānošana un organizēšana 4 kp Pētījumu metodoloģija 2 kp Baltijas jūras reģiona tūrisma ģeogrāfija 4kp Informāciju tehnoloģijas tūrismā 2 kp Multimediju komunikācija 4 kp Tūrisms un vides aizsardzība 4 kp Tautsaimniecība ES kontekstā 4 kp Uzņēmējdarbības pamati 4 kp Baltijas kultūras vēsture 4 kp Kopā 36 kp
nozares (profesionālās darbības jomas) profesionālās specializācijas kursi vismaz 60 kredītpunktu apjomā;	Angļu valoda tūrisma nozarē 8 kp Otrā svešvaloda 8 kp Publiskā runa un improvizācija 2 kp Gidu darba metodika 4 kp Tūristu grupu organizēšana un vadīšana 2 kp Pasākumu scenārijs un režija 2 kp Pasākumu vadīšana 2 kp Muzeju darbības principi 2 kp

	Informācijas avoti un interpretācija 2 kp Latviešu tradicionālā kultūra 2 kp Civilā aizsardzība 2 kp Tūrisma produkts 4 kp Tūrisma Tirgvedība 4 kp Starpkultūru komunikācija tūrismā 2 Gada projekts I 2 kp Gada projekts II 4 kp B daļas kursi 8 KP (trešā svešvalodā, Ekotūrisms un ilgspējīgs tūrisms 2 kp, Baltijas vēsture 2 kp, Rīgas kultūras vēsture 2 kp, Aktīvā tūrisma vadība 4 kp, Dabas parku pārvaldība un politika 2 kp, Tumšais tūrisms un apmeklētāju motivācija 2 kp, ārvalstu vieslektoru kursi un citi kursi atbilst nozares speciālizācijai) Kopā 60 kp
izvēles daļas kursi vismaz sešu kredītpunktu apjomā;	C daļa 6 kursino citām studiju programmām tai skaitā apmaiņu studijās ārvalstīs
prakse vismaz 20 kredītpunktu apjomā;	Mācību prakse ekskursija 2 kp Integrētā apvidus prakse 4 kp Mācību prakse ekskursija 2 kp Prakse viesmīlībā 2 kp Prakse uzņēmumā I 6 kp Prakse uzņēmumā II 6 kp Prakse uzņēmumā III 4 kp Kopā 26 kp
valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir bakalaura darba vai diplomdarba (diplomprojekta) izstrāde un aizstāvēšana, vismaz 12 kredītpunktu apjomā.	Bakalaura darbs 12 kp
bakalaura programmā ietver arī Vides aizsardzības likumā un Civilās aizsardzības likumā noteiktās studiju kursu satura prasības.	Kursi Tūrisms un vides aizsardzība un Civilā aizsardzība
Studiju laikā aizstāv vismaz trīs studiju darbus	Gada projekts I 2 kp Gada projekts II 4 kp Aizstāv studiju darbusursos Eiropas vēsture, Pasaules kultūras vēsture, Tūrisms un vides aizsardzība, Tūrisma tirgvedība, Uzņēmējdarbības pamati, Tautsaimniecība ESKontekstā u. c.

P.A.3. Studiju programmas izmaksas

ViA studentu izmaksu kalkulācijai izmanto pašu izveidotu kalkulācijas metodiku, kurā izmaksas tiek klasificētas šādi:

Tiešās izmaksas – studiju programmas realizācijas tiešās izmaksas:

- akadēmiskā personāla atlīdzība,
- mācību materiālu, pasākumu izmaksas,
- citas tiešās ar studiju programmas realizāciju saistītās izmaksas.

Daļēji tiešās izmaksas - studiju virziena un fakultātes tiešās izmaksas:

- akadēmiskā personāla atlīdzība, kura nav tieši saistīta ar kādas studiju programmas realizāciju (piem., fakultātes docētāju atlīdzība par zinātnisko darbu),
- virziena un fakultātes administratīvā darba izmaksas (dekāna, virziena vadītāja, vecākā speciālista atlīdzība),
- pārējās virziena un fakultātes administratīvās izmaksas (fakultātes personāla komandējumu, apmācību, konferenču apmeklējumu izdevumi, dalības maksas organizācijās, kancelejas preču, viesu uzņemšanas un citi izdevumi).
- izmaksu nesējs – studentu skaits fakultātē (fakultātes tiešo izmaksu pārnesei) vai studentu skaits virzienā (virziena tiešo izmaksu pārnesei).

Netiešās izmaksas – pārējās augstskolas izmaksas:

- atlīdzība (administratīvā, vispārējā un saimnieciskā personāla atlīdzība),
- administratīvās izmaksas (komandējumu izdevumi, kopējie studiju procesa organizēšanas izdevumi, tehnoloģiju izdevumi, bibliotēkas izdevumi, mārketinga, sabiedrisko attiecību un pasākumu organizēšanas izdevumi, citi administratīvie izdevumi),
- ēku apsaimniekošanas izmaksas (infrastruktūras uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi),
- aizdevuma atmaksas izdevumi
- kapitālie izdevumi (grāmatas, aprīkojums),
- izmaksu nesējs – studentu skaits programmā (atlīdzības, administratīvo un kapitālo izmaksu pārnesei) vai studiju programmas ietvaros realizēto studiju kursu kontaktstundu skaits gadā (ēku apsaimniekošanas izmaksu pārnesei).

Izmaksu sadalījuma analīze (skatīt 1..tabulu.) tiek izmantota turpmāko gadu budžeta sastādīšanai un prognožu veidošanai.

1.tabula. Studiju programmas "Tūristu gids - ceļojumu un pasākumu organizators" programmas studiju izmaksas un kalkulācija

Izmaksu veids	Izmaksu nesējs	TG
Izmaksas studiju programmai		121372.03
Tiešās izmaksas		53073.95
Akadēmiskā darba izmaksas (lekcijas + metodika)		50189.05
Pārējās studiju procesa izmaksas		2884.9
Daļēji tiešās izmaksas (virziena, fakultātes tiešo izmaksu pārnese)	Studentu skaits programmā, virzienā, fakultātē	14568.8
Zinātniskās darbības atlīdzība (akad.atv.+zin.darbība)		4681.11
Administratīvais darbs		7213.5
Pārējās administratīvās izmaksas		2674.19
Netiešās izmaksas (pārējo ViA izmaksu pārnese)	Studentu skaits programmā	53729.28
Atlīdzība		28271.11
Pārējās administratīvās izmaksas		10821.01
Aizņēmuma atmaksa (t.sk.procentu maksājumi)		2607.15
Kapitālie izdevumi		524.48
Ēku apsaimniekošanas izmaksas	Kontaktstundas programmā	11505.53

Izmaksas uz 1 studentu		2074.74
Tiešās izmaksas	Studentu skaits programmā	907.24
Akadēmiskā darba izmaksas (lekcijas + metodika)		857.93
Pārējās studiju procesa izmaksas		49.31
Daļēji tiešās izmaksas (fakultātes tiešo izmaksu pārnese)		249.04

Zinātniskās darbības atlīdzība (akad.atv.+zin.darbība)	80.02
Administratīvais darbs	123.31
Pārējās administratīvās izmaksas	45.71
Netiešās izmaksas (pārējo ViA izmaksu pārnese)	918.46
Atlīdzība	483.27
Pārējās administratīvās izmaksas	184.97
Aizņēmuma atmaksa (t.sk.procentu maksājumi)	44.57
Kapitālie izdevumi	8.97
Ēku apsaimniekošanas izmaksas	196.68

P.A.4. Salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām

Latvijā Augstākās izglītības līmenī tiešas alternatīvas nav, nedaudz līdzības var saskatīt biznesa augstskolas „Turība” (turpmāk – BAT) studiju programmā „Lietišķo un rekreatīvo pasākumu vadība”²¹, jo abas programmās ir ievirze uz pasākumu vadību, šie kursi un vispārīzglītojošie kursi sakrīt, sakrīt arī angļu valodas kursu apjoms, abas ir profesionālas programmas, studiju ilgums un apgūstamais kredītpunktu skaits sakrīt.

Tomēr abas programmas ir atšķirīgas, jo katrai ir savs specializācijas virziens. „Lietišķo un rekreatīvo pasākumu vadība” tā ir uzņēmējdarbība, ViA programmā tās ir gida iemaņas, kas balstās uz vēstures, kultūras, ģeogrāfijas zināšanām, akcentējot svarīgākās komunikācijas prasmes. Atšķiras iegūstamais grāds un kvalifikācija. BAT studiju programmā ir profesionālais grāds uzņēmējdarbībā un kvalifikācija Uzņēmuma un iestāžu vadītājs. ViA studiju programmā – profesionālā bakalaura grāds sociālajās zinātnēs un tūristu gida kvalifikācija. Studiju programmā „Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators” ir lielāka svešvalodu izvēle (krievu, vācu, franču un ķīniešu), BAT studiju programmā tā ir viena (spāņu).

Studiju programmā „Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators” ir dažādas prakses kā mācību ekskursijas, integrētā apvidus prakse un prakse viesmīlības servisā. Biznesa augstskolas „Turība” studiju programmā tās ir prakses uzņēmumos. Gidu apmācība nenotiek nevienā citā Latvijas augstskolā, bet, pievienojot klāt pasākumu organizēšanas daļu, programma var nodrošināt darba iespējas tūrisma nesezonā, kā arī lauku apvidos vietējais gids ir arī vietējo pasākumu organizators vai otrādi.

Pasaulē šādas bakalaura programmas ir Amerikas, Āzijas, Āfrikas valstu augstskolās. Eiropas Savienībā līdzīga ir akadēmiskā studiju programma “Tūristu gids” biznesa koledžā Prāgā²² Čehijā. Programmas apraksts pieejams čehu valodā, un nav atšifrēti kredītpunkti²³. Tomēr, izmantojot mūsdienu tehnoloģijas var gūt priekšstatu par šo programmu. Programma pozicionē, ka tā ir vienīgā šāda veida programma Čehijā un Eiropā, kas bakalaura līmenī apmāca gidus, kas gan neatbilst patiesībai. Pēc satura programmas ir līdzīgas ar ievirzi katras valsts specifiskā. Programmas atšķiras ar to, ka Prāgā ir akadēmiska programma un tā tiek realizēta 3 gados. Galvenā atšķirība ir prakse ViA studiju programmā un papildinājumi ar pasākumu vadības kursiem. Čehijā realizētajā studiju programmā valodu apmācība notiek visus trīs studiju gadus kā alternatīva gidu darbam un darbam tūrisma nozarē. Prāgas programmas absolventiem tiek norādīta iespēja darboties arī kā pasākumu vadītājiem. Eiropas Savienībā vēl ir maģistra studiju programma „HTL International School of Hospitality, Tourism and Language” Barselonā, Spānijā²⁴. Programma tiek

²¹<http://www.turiba.lv/lv/studijas/fakultates/starptautiska-turisma-fakultate/studiju-programmas/profesionala-bakalaura-studiju-programma/lietisko-un-rekreativo-pasakumu-vadiba/215/>

²²<http://www.vso.cz/en/>

²³<http://www.vso.cz/pdf/Studijni-plan-PCR-2.pdf>

²⁴http://htl.schoolinspain.com/tour_guide.html

realizēta divos gados, un tās laikā tiek īstenota arī 3 mēnešu prakse, un programmas saturiskā daļa attiecībā uz gidu sadaļu sasaucas ar ViA studiju programmas „Tūristu gids – ceļojumu un pasākumu organizators” programmas daļu. Salīdzinājums skatāms arī 1. tabulā.

1. tabula Salīdzinājums ar līdzīgām programmām Latvijā un ārvalstīs.

	Studiju programma	Citas LV augstskolas īstenotā programma	ES (EU) augstskolās īstenotās programmas	
			1.augstskolas programma	2.augstskolas programma
Programmas nosaukums	Tūristu gids - ceļojumu un pasākumu organizators	Nav alternatīvas	Tūristu gids Biznesa koledža Prāgā	Nav vairāk alternatīvas ES
Studiju ilgums	4 gadi		3 gadi	
Apjoms	160 kredītpunkti		120 kredītpunkti	
Iegūstamais grāds un / vai kvalifikācija	Profesionālais bakalaura grāds sociālajās zinātnēs un kvalifikācija Tūristu gids		Bakalaurs	
Obligātā daļa	A daļa 146 kp, tai skaitā prakse 26 kp, bakalaura darbs 12 kp		Nav atšifrēts ⁴	
Izvēles daļa	B daļa 8 kp (grupas izvēle), C daļa (pilnīgi brīva izvēle) 6 kp		Nav atšifrēts ¹	

P.A.5. Informācija par studējošajiem

2016. /2017. akadēmiskā gadā studiju programā mācījās 60 studenti. Uzņemti tika 20 studenti. Absolvēja 12 studenti (8 par budžeta līdzekļiem, bet 4 par maksu)

P.A.6. Studējošo apmierinātība ar studiju kvalitāti

Studējošie pēc kursa noslēguma aizpilda īpaši izstrādātu anketu, vērtējot kursa saturu un tā norisi. Anketās ir iekļauti jautājumi par kursa tēmām un to atbilstību attiecīgajam kursam, iegūto zināšanu un prasmju lietderību, lekciju, praktisko darbu un patstāvīgo darbu nozīmes novērtējumu, iespēju konsultēties ar pasniedzēju un tehniskā nodrošinājuma vērtējumu. Anketās iespējams brīvā formā veidot savus ieteikumus kursa uzlabošanai. Anketā studējošie izvērtē arī docētāju no profesionālās kompetences viedokļa, prasmes izraisīt interesi par studiju kursu, spēju sasaistīt teoriju ar praksi, darba organizācijas prasmi, attieksmi pret studējošiem. Anketas ļauj izvērtēt studējošo vērtējumu par kursu, tā saturu un docētāja sadarbību ar studējošiem. Atvērtie jautājumi ļauj studējošiem izteikt ierosinājumus, norādīt uz studiju kursa docēšanas stiprajām un vājajām vietām, kam pievērst papildu uzmanību. To anonīmā aizpildīšanas forma ļauj iegūt objektīvu viedokli

un apkopotie rezultāti tiek nodoti zināšanai gan studiju programmas direktoram, gan individuālie vērtējumi nosūtīti izvērtēšanai katram docētājam un attiecīgai studentu grupai, kas piedalījās aptaujā. Aptauju rezultātu kopsavilkumam tiek veltīta viena virziena padomes sēde par rudens semestri februārī vai martā, par pavasara semestri jūnijā vai augusta beigās.

Joprojām galvenā problēma ir studentu pasivitāte anketu aizpildīšanā, tiek saņemts tikai aktīvākās studentu daļas viedoklis, taču pēdējā gadā akadēmiskā gadā respondentu skaits ir vairāk nekā puse. Te būtu meklējama pilnveides iespēja visas augstskola mērogā. 2016. gadā rudens semestru kursu novērtējumā vidēji piedalījās 52%. Respondentu skaits svārstījās atsevišķosursos no 26% līdz 71%. Vidējais kursa novērtējums 4,3, zemākais 3,25, augstākais 4,9. 2017. gada pavasara semestrī kursu novērtējumā vidēji piedalījās 56% studentu, respondentu skaitam svārstoties 20% līdz pat 80%. Vidējais kursa novērtējums 4,24, zemākais 2,67, augstākais 5,00. Zemākam kursa novērtējuma piedalījušies tikai 20 % studentu, šim kursam tiks pievērsta pastiprināta uzmanība 2017. /2018. gada aptaujās.

P.A.7. Absolventu apmierinātība ar studiju kvalitāti

Absolventu aptauja tiek veikta gadu pēc studiju pabeigšanas

Absolventu aptaujas atsaucību var vērtēt kā ļoti augstu, jo no 8 absolventiem piedalījušies 7. Visi absolventiem strādā, divi paralēli darbam turpina studijas tūrisma un atpūtas nozarē maģistratūrā Vidzemes Augstskolā. Lielākā daļa strādā Tūrisma un atpūtas nozarē, vai citās ar pakalpojumu sektoru saistītās nozarēs. Četri privātā sektorā un trīs valsts un pašvaldības sektorā, pieci Vidzemē, divi Rīgā.

Lielākā daļa absolventu augstskolā iegūtās zināšanas izmanto ļoti bieži un bieži. Absolventu lielākā daļa uzskata, ka viņu profesionālā sagatavotība atbilst viņu izglītības līmenim. Absolventi uzskata, ka augstskolā iegūtās zināšanas, prasmes un iemaņas viņiem ļāvušas iekļauties darba tirgū.

Studiju kvalitātē tika novērtēta kā ļoti laba un laba.

Īpaši tiek uzvērta prakses nozīme studiju procesā, iesakot pat palielināt tās apjomu studiju procesā. Absolventi ir ieteikuši pievērst uzmanību likumdošanai, kas saistīta ar kultūras pasākumu organizēšanu, kā arī studentiem likt apmeklēt dažādus pasākumus it sevišķi, ja tie ir bez maksas. Vairāk praktisku nodarbību.

P.A.8. Studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā

Vidzemes Augstskolas Studentu apvienība (ViASA) ir vēlēta, neatkarīga Vidzemes Augstskolas studējošo tiesību un interešu pārstāvības institūcija, kura piedalās augstskolas studiju kvalitātes, ViA iekšējos procesus un nākotnes virzību plānošanā un īstenošanā. ViASA organizē studentu studiju vides, kultūras un sporta dzīvi.

ViASA struktūra

Biedru sapulce - ir visaugstākā ViASA lēmēj institūcija, sastāv no katra kursa ievēlēta viena pārstāvja. Par biedru iespējams kļūt iesniedzot Valdei iesniegumu, kurā ar parakstiem apliecināta biedra kā kursa pārstāvja ievēlēšana. Biedru sapulce var apstiprināt ViASA statūtus, ievēlēt un atcelt ViASA prezidentu un apstiprināt Valdes sastāvu. ViASA Valdei atskaitās par padarīto un konsultējas ar Biedru sapulci par studentu viedokli tās nākotnes plānos.

ViASA Valde - sastāv no 6 virzienu vadītājiem un prezidenta. Prezidents vada Valdi un organizē tās darbību. Valdei pieder galvenā izpildvaras funkcija.

Ievēlētie valdes locekļi ir katrs sava virziena vadītājs. ViASA valdē ir sekojoši virzieni:

- Komunikācijas virziens
- Starptautiskais virziens
- Sociāli/akadēmiskais virziens
- Kultūras virziens
- Sporta virziens

- Vides virziens

Vidzemes Augstskolas Studentu apvienības iesaiste studiju procesa uzlabošanā:

- ViA studenti IF un SZF domēs.
- Studentu pārstāvniecība Satversmes sapulcē, izšķirošo lēmumu pieņemšanas procesos.
- Studentu pārstāvniecība Senātā, kā arī Senāta komisijās.
- Darbība Latvijas Studentu apvienībā.
- Ekopadome studiju procesā, galvenokārt palīdz integrēt vides lietas – saudzēt dabu, veidot anketas, dažādas talkas, u.t.t.
- Starptautiskais virziens, sadarbojoties ar ViA Starptautisko virzienu un Erasmus studentiem, veicina ienākošo Erasmus studentu integrāciju ViA. Tiek risinātas problēmas, ja, piemēram, kāds no pasniedzējiem nerunā angļu valodā vai arī, ja Erasmus studentiem, netiek pievērsta vienlīdzīga uzmanība kā latviešu studentiem.
- Sadarbībā ar Valmieras Pilsētas domi - Lāčplēša dienas gājiens, kas izglīto arī studentus par vēsturiskajiem notikumiem.
- Kultūras virziens organizē Valmieras Puiku dienu, kurā norisinās dažādas aktivitātes, kas veicina papildus izglītošanās iespējas. Valmieras Puiku dienā studentiem ir iespēja iepazīties ar vēsturi.
- Kultūras virziens sadarbojas ar ViA Tūrisma virziena pasniedzējiem un kopīgi veido kursu "Pasākumu organizēšana un vadīšana", kurā studenti, palīdzot ViASA organizēt dažādus pasākumus, papildina arī savu studiju procesu arī ar reālu darbību ViA interesēs.
- Sākot ar 2015./2016.akad.gadu dalība ViA Attīstības komisijā.

P.A.9. Diploms un tā pielikuma paraugs

Pieejams Administratīvā departamentā.

P.A.10. Studiju turpināšanas garantiju dokumentācija

Pieejams Administratīvā departamentā.

P.A.11. Studiju līguma paraugs

Pieejams Administratīvā departamentā.

P.B. Pielikumi studiju programmas "Tūrisma organizācija un vadība" raksturojumam

P.B.1. Studiju kursu apraksti <https://luis.lu.lv/pls/va/kursi.startup?l=1>

P.B.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā

P.B.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā

Studiju programma "Tūrisma organizācija un vadība" atbilst šādiem dokumentiem:

- 1) Izglītības likumam;
- 2) Profesionālās izglītības likumam;
- 3) Augstskolu likumam;
- 4) Ministru kabineta noteikumiem Nr.461 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību".
- 5) Noteikumiem par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu (skatīt 1.tabulu).

1.tabula. Programmas "Tūrisma organizācija un vadība" atbilstība MK noteikumiem Nr.512

Vispārizglītojošie studiju kursi vismaz 20 kredītpunktu apjomā – humanitāro un sociālo	Cilvēkresursu vadība 4 kp Publiskā runa 2 kp
--	---

zinātņu studiju kursi, tai skaitā studiju kursi, kas attīsta sociālās, komunikatīvās un organizatoriskās pamatiemaņas.	Ceļotāju psiholoģija un motivācija 2 kp Pirmā svešvaloda 4 kp Otrā svešvalodā 8 kp Kopā 20 kredītpunkti
Nozares (profesionālās darbības jomas) teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi vismaz 36 kredītpunktu apjomā;	Tūrisma pamati 4 kp Pētījumu metodoloģija 2 kp Tūrisma ģeogrāfija 4 kp Informāciju tehnoloģijas tūrismā 2 kp Tūrisms un vides aizsardzība 4 kp Ievads uzņēmējdarbībā 2 kp Tautsaimniecība ES kontekstā 4 kp Latvijas kultūras vēsture un tūrisms 4 kp Viesmīlība 4 kp Finanšu vadības pamati 4 kp Kopā 36 kp
nozares (profesionālās darbības jomas) profesionālās specializācijas kursi vismaz 60 kredītpunktu apjomā;	Tūristu grupu organizēšana un vadīšana 2 kp Civīlā aizsardzība 2 kp Tūrisma produkts 4 kp Tūrisma Tirgvedība 4 kp Starpkultūru komunikācija tūrismā 2 kp Latvijas dabas un tūrisma ģeogrāfija 2 kp Latvijas kultūrvēsture un tūrisms 2 kp Lauku tūrisms 2 kp Aktīvā tūrisma vadība 4 kp Ievads grāmatvedībā 2 kp Uzņēmējdarbības tiesības 2 kp Tūrisma projektu vadība 4 kp Biznesa plāns 2 kp Uzņēmumu stratēģija 4 kp Problēmu risinājumu projekts 2 kp Gada projekts II 4 kp B daļas kursi 16 KP (ķīniešu valoda 2+ 2 kp, Praktikumus rezervēšanas sistēmās 4 kp Ekotūrisms un ilgstpējīgs tūrisms 2 kp, Pilsētu tūrisms 2 kp, Tūrisma reģionālā politika 4 kp, Dabas parku pārvaldība un politika 2 kp, Tumšais tūrisms un apmeklētāju motivācija 2 kp, ārvalstu vieslektoru kursi un citi kursi atbilst nozares specializācijai) Kopā 60 kp
izvēles daļas kursi vismaz sešu kredītpunktu apjomā;	C daļa 6 kursi
prakse vismaz 20 kredītpunktu apjomā;	Āra dzīves prakse 2 kp Prakse viesmīlības servisā 2 kp Integrētā apvidus prakse 4 kp Mācību prakse ekskursija 2 kp Prakse viesmīlības servisā 2 kp Prakse uzņēmumā I 8 kp Prakse uzņēmumā II 8 kp 26 kp
bakalaura programmā ietver arī Vides aizsardzības likumā un Civīlās aizsardzības likumā noteiktās studiju kursu satura prasības.	Kursi Tūrisms un vides aizsardzība un Civīlā aizsardzība
Studiju laikā aizstāv vismaz trīs studiju darbus 6 kp	Problēmu risinājumu projekts 2 kp Gada projekts II 4 kp Studiju darbiursos Biznesa plāns, Tūrisma tirgvedība, Tūrisma projekta vadība, Tautsaimniecība ES kontekstā u. c.
valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir bakalaura darba vai diplomdarba (diplomprojekta) izstrāde un aizstāvēšana, vismaz 12 kredītpunktu apjomā.	Bakalaura darbs 12 kp

P.B.3. Studiju programmas izmaksas

ViA studentu izmaksu kalkulācijai izmanto pašu izveidotu kalkulācijas metodiku, kurā izmaksas tiek klasificētas šādi:

Tiešās izmaksas - studiju programmas realizācijas tiešās izmaksas:

- akadēmiskā personāla atlīdzība,
- mācību materiālu, pasākumu izmaksas,
- citas tiešās ar studiju programmas realizāciju saistītās izmaksas.

Daļēji tiešās izmaksas - studiju virziena un fakultātes tiešās izmaksas:

- akadēmiskā personāla atlīdzība, kura nav tieši saistīta ar kādas studiju programmas realizāciju (piem., fakultātes docētāju atlīdzība par zinātnisko darbu),
- virziena un fakultātes administratīvā darba izmaksas (dekāna, virziena vadītāja, vecākā speciālista atlīdzība),
- pārējās virziena un fakultātes administratīvās izmaksas (fakultātes personāla komandējumu, apmācību, konferenču apmeklējumu izdevumi, dalības maksas organizācijās, kancelejas preču, viesu uzturēšanas un citi izdevumi).
- izmaksu nesējs – studentu skaits fakultātē (fakultātes tiešo izmaksu pārnesei) vai studentu skaits virzienā (virziena tiešo izmaksu pārnesei).

Netiešās izmaksas – pārējās augstskolas izmaksas:

- atlīdzība (administratīvā, vispārējā un saimnieciskā personāla atlīdzība),
- administratīvās izmaksas (komandējumu izdevumi, kopējie studiju procesa organizēšanas izdevumi, tehnoloģiju izdevumi, bibliotēkas izdevumi, mārketinga, sabiedrisko attiecību un pasākumu organizēšanas izdevumi, citi administratīvie izdevumi),
- ēku apsaimniekošanas izmaksas (infrastruktūras uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi),
- aizdevuma atmaksas izdevumi
- kapitālie izdevumi (grāmatas, aprīkojums),
- izmaksu nesējs – studentu skaits programmā (atlīdzības, administratīvo un kapitālo izmaksu pārnesei) vai studiju programmas ietvaros realizēto studiju kursu kontaktstundu skaits gadā (ēku apsaimniekošanas izmaksu pārnesei).

Izmaksu sadalījuma analīze (skatīt 1.tabulu.) tiek izmantota turpmāko gadu budžeta sastādīšanai un prognožu veidošanai.

1.tabula. Programmas izmaksu kalkulācija

Izmaksu veids	Izmaksu nesējs	TOV
Izmaksas studiju programmai		178889.31
Tiešās izmaksas		63029.49
Akadēmiskā darba izmaksas (lekcijas + metodika)		60894.91
Pārējās studiju procesa izmaksas		2134.58
Daļēji tiešās izmaksas (virziena, fakultātes tiešo izmaksu pārnese)	Studentu skaits programmā, virzienā, fakultātē	25900.07
Zinātniskās darbības atlīdzība (akad.atv.+zin.darbība)		8321.97
Administratīvais darbs		12823.99
Pārējās administratīvās izmaksas		4754.11

Netiešās izmaksas (<i>pārējo ViA izmaksu pārnese</i>)		89959.75
Atlīdzība	Studentu skaits programmā	50259.76
Pārējās administratīvās izmaksas		19237.35
Aizņēmuma atmaksa (t.sk.procentu maksājumi)		4634.93
Kapitālie izdevumi		932.41
Ēku apsaimniekošanas izmaksas	Kontakstndas programmā	14895.3

Izmaksas uz 1 studentu		1720.09
Tiešās izmaksas		606.05
Akadēmiskā darba izmaksas (lekcijas + metodika)	Studentu skaits programmā	585.53
Pārējās studiju procesa izmaksas		20.52
Daļēji tiešās izmaksas (<i>fakultātes tiešo izmaksu pārnese</i>)		249.04
Zinātniskās darbības atlīdzība (akad.atv.+zin.darbība)		80.02
Administratīvais darbs		123.31
Pārējās administratīvās izmaksas		45.71
Netiešās izmaksas (<i>pārējo ViA izmaksu pārnese</i>)		865
Atlīdzība		483.27
Pārējās administratīvās izmaksas		184.97
Aizņēmuma atmaksa (t.sk.procentu maksājumi)		44.57
Kapitālie izdevumi		8.97
Ēku apsaimniekošanas izmaksas		143.22

P.B.4. Salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām

Biznesa augstskola "Turība" (turpmāk – BAT) piedāvā apgūt profesionālo bakalaura studiju programmu „Tūrisma un viesmīlības nozares uzņēmumu vadība”²⁵ (pilna laika klātienē 4 gadi, neklātienē – 4,3 gadi). Studiju procesa īstenošana balstās uz ANO Pasaules Tūrisma Organizācijas *TedQual* izstrādātajiem kritērijiem tūrisma izglītības programmām, šo sertifikātu parasti iegūst privāto augstskolu studiju programmas, jo tas ir maksas pakalpojums, un šāds sertifikāts navtikai vienīgais Centrāleiropā, bet arī Ziemeļeiropā, jo valsts augstskolu programmas nepraktizē šāda sertifikāta iegūšanu. Studiju programmu ir iespējams apgūt gan latviešu, gan angļu valodās. ViA programmu apgūst latviešu valodā, bet 3.kursa rudens semestrī studentiem daļa kursu notiek angļu valodā, kopā ar apmaiņas studentiem no citām valstīm. BAT²⁶ un ViA studiju programmu saturi ir līdzīgi attiecībā uz vadības, ekonomikas un tūrisma nozares kursiem. Abas programmas piedāvā četru valodu iespējas: franču, krievu un vācu sakrīt, BAT vēl ir spāņu valoda, ViA – ķīniešu. Programmām ir vienāds studiju apjoms – 160 kredītpunkti, un abās prakse ir 26 kredītpunkti, abu programmu

²⁵<http://www.turiba.lv/lv/studijas/fakultates/starptautiska-turisma-fakultate/studiju-programmas/profesionala-bakalaura-studiju-programma/turisma-un-viesmilibas-nozares-uznemumu-vadiba/214/>

²⁶<http://nodarbibas.turiba.lv/programma.asp?Progr=1225>

studenti, beidzot studijas, saņem diplomu ar profesionālā bakalaura grādu uzņēmējdarbībā un kvalifikāciju "Uzņēmumu un iestāžu vadītājs". ViA piešķir profesionālā bakalaura grādu tūrisma vadībā un tūrisma un atpūtas organizācijas vadītāja kvalifikāciju. ViA ir atteikusies no nepilna laika studijām, bet BAT to vēl realizē. BAT studiju programmā vairāk tiek akcentēti viesmīlības, it īpaši ēdināšanas sektora aspekti, jo programmai ir arī sava materiāltehniskā bāze, kur realizēt studiju procesu. Savukārt studiju darbos vairāk tiek pētīti tūrisma attīstības un vadības aspekti galvaspilsētā. ViA programmā nozīmīga loma tiek pievērsta Latvijas dabas un kultūras resursu apzināšanai un izmantošanai, lielāks uzsvars uz vides aspektiem, aktīvo tūrisma atbilstoši Vidzemes un citu Latvijas reģionu tūrisma piedāvājumam. Arī ViA studiju darbi vairāk veltīti Vidzemes un citu reģionu tūrisma un atpūtas vajadzību izpētei. Atšķiras arī prakses BAT programmā: tās ir visas ir uzņēmumos. ViA ir ne tikai prakses ārvalstīs, bet arī āra dzīves prakses (pārgājiens), integrētā apvidus prakse, kad studenti 10 dienas praktiski divu docētāju vadībā darbojās kādā no Vidzemes reģiona pašvaldībām, un mācību prakse ekskursija.

ViA sadarbības augstskolā Nīderlandē – *NHTV Breda* tiek īstenota bakalaura studiju programma Starptautiskā tūrisma vadība²⁷ (*International Tourism Management*), kuru tiek piedāvāts apgūt 4 vai 3 gadu laikā, ja ir atbilstoša profesionālā izglītība iegūta Nīderlandē. Absolventi saņem profesionālo bakalaura diplomu. Programma ir angļu valodā. Pamata kursu un valodu kursi ir līdzīgi, vēl viena līdzība ir mācību ekskursijas, atšķiras tas, ka visas ekskursijas notiek ārzemēs un ilgst pat līdz mēnesim, arī ViA daļa ekskursiju notiek ārzemēs, bet kaimiņu valstīs, turklāt ekskursijas un ir īsākas, savukārt Bredas programmās tie ir tāli galamērķi pat Āzijā. Kopīga ir arī bakalaura darba izstrāde 4. kursā. Salīdzinājumā ar ViA studiju programmu "Tūrisma organizācija un vadība" *NHTV Breda* programmā ir liels studentu skaits, un līdz ar to ir iespēja veidot specializācijas. 2. kursā ir iespēja izvēlēties 4 specializācijas virzienus (Ceļojumu nozare, Atpūta un viesmīlība, Tūrisma gala mērķi, atrakciju un tematisko parku vadība). 3. un 4. kursā atkal ir nozares padziļinātie kopējie kursi. Bredas kolēģi un studenti ir atzinuši, ka ļoti būtiska priekšrocība ViA programmai, sagatavojot studentus darba tirgum, ir iespēja būt praksē organizācijās. *NHTV Breda* studentiem nav šādas iespējas.

Vēl vienā sadarbības augstskolā *MidSweden University* (turpmāk – MSU) ir akadēmiska bakalaura programma "Tūrisma un galamērķa attīstība"²⁸. Programma tiek apgūta trijos gados, un tā pamatā ir zviedru valodā. Kopīgā iezīme – daļa, kursa notiek angļu valodā kopā ar apmaiņas studentiem, līdzīgi, kā tas ViA programmā. Tāpat kā ViA kursos, arī MSU programmas kurss daudz lieto uz problēmu balstītu apmācību un pieredzes mācīšanās pieeju. Gala pārbaudījums – bakalaura darba izstrāde – ir ar neredz mazāku kredītpunktu skaitu: 15 ECTS (10 kp). Atšķirīgais – ir lieli kursi: 7.5 ECTS (5 kp) vai pat 15 ECTS (10 kp) apjomā, apvienojot dažādas tēmas, un netiek piedāvātas valodu studijas un prakses. Salīdzinājums skatāms arī 1. tabulā.

1. tabula Salīdzinājums ar līdzīgām programmām Latvijā un ārvalstīs.

	Studiju programma	Citas LV augstskolas īstenotā programma	ES (EU) augstskolās īstenotās programmas	
			1. augstskolas programma	2. augstskolas programma
Programmas nosaukums	Tūrisma organizācija un vadība	Tūrisma un viesmīlības nozares uzņēmumu vadība Biznesa augstskola Turība ¹	International Tourism Management (Starptautiskā tūrisma vadība) Breda augstskola (Breda University)	Tourism and Destination Development Tūrisma un galamērķa attīstība

²⁷<https://www.nhtv.nl/ENG/bachelors/tourism-leisure/international-tourism-management/study-programme.html>

²⁸<http://www.miun.se/utbildning/program/ekonomi-juridik-samhalle-och-turism/turism-och-destinationsutveckling/om-programmet>

			of Applied Sciences) ²	Vidus Zviedrijas Universitāte (MID SWEDEN UNIVERSITY) ³
Studiju ilgums	3.5 gadi	4 gadi	4 gadi	3 gadi
Apjoms	160 kredītpunkti	160 kredītpunkti	160 kredītpunkti	120 kredītpunkti
Iegūstamais grāds un / vai kvalifikācija	Profesionālais bakalaura grāds tūrisma vadībā Tūrisma un atpūtas organizācijas vadītājs	Profesionālā bakalaura grāds uzņēmējdarbībā Uzņēmumu un iestāžu vadītājs/ā,	Bakalaura grāds	Bakalaura grāds tūrisma studijās vai cilvēka ģeogrāfijā atkarībā no izvēlētās specializācijas B daļā un bakalaura darba izvēles
Obligātā daļa	A daļa 142 kp, tai skaitā prakse 26 kp, bakalaura darbs 12 kp	A daļa 112 kp, tai skaitā prakse 26 kp, bakalaura darbs 12 kp	A daļa 120, prakse nav, bakalaura darbs 12 kp	A daļa 65 kp, prakse nav, bakalaura darbs 10 kp pie B daļas
Izvēles daļa	B daļa 12 kp (grupas izvēle , C daļa (pilnīgi brīva izvēle) 6 kp	B daļa 40 kp, C daļa 18 kp (B un C daļas kursi tiek realizēti ja var nokomplektēt grupu)	B daļa 40 kp	B daļa izvēle vai tūrisma studijas vai cilvēka ģeogrāfija 95 kp

P.B.5. Informācija par studējošajiem

2016./2017. akadēmiskā gadā programmā studēja 114 studenti , 1. kursā tika uzņemti 17 studenti, programmu absolvēja 20 studenti (no tiem 8 budžeta un 12 maksas studenti)

P.B.6. Studējošo apmierinātība ar studiju kvalitāti

Studējošie pēc kursa noslēguma aizpilda īpaši izstrādātu anketu, vērtējot kursa saturu un tā norisi. Kursu anketēšana tiek veikta elektroniski.

Anketās ir iekļauti jautājumi par kursa tēmām un to atbilstību attiecīgajam kursam, iegūto zināšanu un prasmju lietderību, lekciju, praktisko darbu un patstāvīgo darbu nozīmes novērtējumu, iespēju konsultēties ar pasniedzēju un tehniskā nodrošinājuma vērtējumu. Anketās iespējams brīvā formā veidot savus ieteikumus kursa uzlabošanai. Anketā studējošie izvērtē arī docētāju no profesionālās kompetences viedokļa, prasmes izraisīt interesi par studiju kursu, spēju sasaistīt teoriju ar praksi, darba organizācijas prasmi, attieksmi pret studējošiem. Anketas ļauj izvērtēt studējošo vērtējumu par kursu, tā saturu un docētāja sadarbību ar studējošiem. Atvērtie jautājumi ļauj studējošiem izteikt ierosinājumus, norādīt uz studiju kursa docēšanas stiprajām un vājajām vietām, kam pievērst papildu uzmanību. To anonīmā aizpildīšanas forma ļauj iegūt objektīvu viedokli, un apkopotie rezultāti tiek nodoti zināšanai gan studiju programmas direktoram, gan individuālie vērtējumi nosūtīti izvērtēšanai katram docētājam un attiecīgai studentu grupai, kas piedalījās aptaujā. Aptauju rezultātu kopsavilkumam tiek veltīta viena VRSTAO padomes sēde par rudens semestri februārī vai martā, par pavasara semestri jūnijā vai augusta beigās.

Joprojām galvenā problēma ir studentu pasivitāte anketu aizpildīšanā, kas ir tikai aktīvākās studentu daļas viedoklis. Galvenā problēma ir studentu zemā iesaistīšanās neatkarīgi no vairākām atgādinājuma vēstulēm un studiju virziena vadītāja aicinājumiem klātienē tikšanās laikā. 2016. gadā rudens semestrī kursu novērtējumā vidēji piedalījās 52% studentu, kas ir daudz labāk nekā iepriekšējā gadā rudens semestrī, kad studentu aktivitāte vidēji bija 49%. Respondentu skaits svārstījās atsevišķosursos no 34 % līdz 68 %. Vidējais kursa novērtējums 4,07, ko ietekmēja divu kursu zemākie vērtējumi 2,47 un 2,66. Virziena padomē ar kursa docētājiem tika veiktas pārrunās, lai uzlabotu situāciju, kursiem tiks sekots līdzi ar nākošā akadēmiskā gadā, augstākais 4,90. Diemžēl 2016. gada pavasara semestrī studentu aktivitāte samazinājās – kursu novērtējumā vidēji piedalījās 45 % studentu, respondentu skaitam svārstoties no 20% līdz 74 %. Vidējais kursa novērtējums 4,14, zemākais 2.91 par šo kursu ir bijušas arī studentu un absolventus sūdzības, ko piefiksējusi akreditācijas komisija, bet tā kurss šajā gadā nenotiek, par to jāņem vērā virziena padomē šogad Augstākais vērtējums 5.00.

P.B.7. Absolventu apmierinātība ar studiju kvalitāti

Absolventu aptaujas tiek veiktas gadu pēc augstskolas absolvēšanas.

Absolventu aptaujā piedalījušies 14 no 20 absolventiem, t.i., 70%. Studijas maģistratūrā izvēlēties turpināt viens absolvents. 11 absolventi strādā pilnu darba slodzi, viens ir pašnodarbinātais, divi absolventi ir darba meklējumos.

43% no absolventiem strādā tūrisma un viesmīlība nozarē, pārējie citās pakapojumu nozarēs. Lielākā daļa absolventu strādā privātā sektorā, no Latvijā strādājošiem puse strādā Rīgā un puse Vidzemē, divi ārvalstīs Horvātijā un Spānijā.

Absolventi, iegūtās zināšanas izmanto ļoti bieži. Kopumā absolventi uzskata, ka iegūtās zināšanas un prasmes augstskolā ir vai nu ļoti svarīgas vai vidēji svarīgas. Lielākā daļa absolventu studiju kvalitāti vērtētē kā ļoti labu un labu, tikai viens respondents norāda ka tā ir drīzāk slikta nekā laba. Tas ko absolventi iesaka uzlabot ir, ka daļai docētāju ir problēmas ar atgriezenisko saiti ar studentiem, kā arī no grupu vairāk pārk uz patstāvīgiem darbiem.

P.B.8. Studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā [skatīt P.A.8.](#)

P.B.9. Diploms un tā pielikuma paraugs

Pieejams Administratīvā departamentā.

P.B.10. Studiju turpināšanas garantiju dokumentācija

Pieejams Administratīvā departamentā.

P.B.11. Studiju līguma paraugs

Pieejams Administratīvā departamentā.

P.C. Pielikumi studiju programmas “” raksturojumam

P.C.1. Studiju kursu apraksti <https://luis.lu.lv/pls/va/kursi.startup?l=1>

P.C.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā

Studiju programma “Tūrisma stratēģiskā vadība” ir atbilstoša šādiem dokumentiem:

- 1) Izglītības likumam,
- 2) Profesionālās izglītības likumam,
- 3) Augstskolu likumam,
- 4) Ministru kabineta noteikumiem Nr.461 Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību,
- 5) Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu (skatīt 1.tabulu).

1.tabula. Studiju programmas “Tūrisma stratēģiskā vadība” atbilstība MK noteikumiem Nr.512

Maģistra programmas apjoms vismaz 40 kredītpunkti	60 kredītpunkti
Studiju kursi, kas nodrošina jaunāko sasniegu padziļinātu apguvi nozares(profesionālās darbības jomās) teorijā un praksē vismaz piecu kredītpunktu apjomā.	Tūrisma uzņēmumu stratēģiskā vadība 4 kp, Kultūras tūrisma vadība 2 kp, Tirdzniecības stratēģijas un klasteri konkurētspējas paaugstināšanai 4 kp
Pētnieciskā darba, jaunrades darba, projektēšanas darba un vadībzinātņu kursi vismaz triju kredītpunktu apjomā ;	Tūrisma pētījumu metodoloģija 3 kp, Zināšanu ekonomika un pārvaldība 2 kp, Inovācijas vadības procesi 4 kp
Prakse vismaz 26 kredītpunktu apjomā, ja tā paredzēta akadēmiskās bakalaura programmas beidzējiem, vai vismaz 6 kredītpunktu apjomā ja tā ir paredzēta profesionālo bakalauru programmu beidzējiem.	Prakse garajā programmā akadēmisko programmu bakalauriem 26 kredītpunkti. Prakse īsajā programmā 6 kredītpunkti.
Valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir maģistra darba vai diplomdarba (diplomprojekta) izstrādāšanavismaz 20 kredītpunkti	Maģistra darba izstrāde un aizstāvēšana 20 kp

P.C.3. Studiju programmas izmaksas

ViA studentu izmaksu kalkulācijai izmanto pašu izveidotu kalkulācijas metodiku, kurā izmaksas tiek klasificētas šādi:

Tiešās izmaksas – studiju programmas realizācijas tiešās izmaksas:

- akadēmiskā personāla atlīdzība,
- mācību materiālu, pasākumu izmaksas,
- citas tiešās ar studiju programmas realizāciju saistītās izmaksas.

Daļēji tiešās izmaksas - studiju virziena un fakultātes tiešās izmaksas:

- akadēmiskā personāla atlīdzība, kura nav tieši saistīta ar kādas studiju programmas realizāciju (piem., fakultātes docētāju atlīdzība par zinātnisko darbu),
- virziena un fakultātes administratīvā darba izmaksas (dekāna, virziena vadītāja, vecākā speciālista atlīdzība),
- pārējās virziena un fakultātes administratīvās izmaksas (fakultātes personāla komandējumu, apmācību, konferenču apmeklējumu izdevumi, dalības maksas organizācijās, kancelejas preču, viesu uzņemšanas un citi izdevumi).
- izmaksu nesējs – studentu skaits fakultātē (fakultātes tiešo izmaksu pārnesei) vai studentu skaits virzienā (virziena tiešo izmaksu pārnesei).

Netiešās izmaksas – pārējās augstskolas izmaksas:

- atlīdzība (administratīvā, vispārējā un saimnieciskā personāla atlīdzība),
- administratīvās izmaksas (komandējumu izdevumi, kopējie studiju procesa organizēšanas izdevumi, tehnoloģiju izdevumi, bibliotēkas izdevumi, mārketinga, sabiedrisko attiecību un pasākumu organizēšanas izdevumi, citi administratīvie izdevumi),
- ēku apsaimniekošanas izmaksas (infrastruktūras uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi),
- aizdevuma atmaksas izdevumi
- kapitālie izdevumi (grāmatas, aprīkojums),
- izmaksu nesējs – studentu skaits programmā (atlīdzības, administratīvo un kapitālo izmaksu pārnesei) vai studiju programmas ietvaros realizēto studiju kursu kontaktstundu skaits gadā (ēku apsaimniekošanas izmaksu pārnesei).

Izmaksu sadalījuma analīze (skatīt 1.tabulu.) tiek izmantota turpmāko gadu budžeta sastādīšanai un prognožu veidošanai.

1. Tabula. VRSTAO virziena studiju programmu izmaksu kalkulācija

Izmaksu veids	Izmaksu nesējs	TSV
Izmaksas studiju programmai		29040.35

Tiešās izmaksas		13078.8
Akadēmiskā darba izmaksas (lekcijas + metodika)		13063.7
Pārējās studiju procesa izmaksas		15.1
Daļēji tiešās izmaksas (virziena, fakultātes tiešo izmaksu pārnese)	Studentu skaits programmā, virzienā, fakultātē	3611.06
Zinātniskās darbības atlīdzība (akad.atv.+zin.darbība)		1160.27
Administratīvais darbs		1787.96
Pārējās administratīvās izmaksas		662.83
Netiešās izmaksas (pārējo ViA izmaksu pārnese)	Studentu skaits programmā	12350.49
Atlīdzība		7007.37
Pārējās administratīvās izmaksas		2682.13
Aizņēmuma atmaksa (t.sk.procentu maksājumi)		646.22
Kapitālie izdevumi		130
Ēku apsaimniekošanas izmaksas	Kontakstnodas programmā	1884.77

Izmaksas uz 1 studentu		2002.78
Tiešās izmaksas	Studentu skaits programmā	901.98
Akadēmiskā darba izmaksas (lekcijas + metodika)		900.94
Pārējās studiju procesa izmaksas		1.04
Daļēji tiešās izmaksas (fakultātes tiešo izmaksu pārnese)		249.04
Zinātniskās darbības atlīdzība (akad.atv.+zin.darbība)		80.02
Administratīvais darbs		123.31
Pārējās administratīvās izmaksas		45.71
Netiešās izmaksas (pārējo ViA izmaksu pārnese)		851.76
Atlīdzība		483.27
Pārējās administratīvās izmaksas		184.97
Aizņēmuma atmaksa (t.sk.procentu maksājumi)		44.57
Kapitālie izdevumi		8.97
Ēku apsaimniekošanas izmaksas		129.98

P.C.4. Salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām

Latvijā līdzīga studiju programma ir biznesa augstskolas „Turība” (turpmāk – BAT) profesionālā maģistra studiju programma “Tūrisma stratēģiskā vadība”²⁹ (latviešu un angļu valodā). Abām programmām ir vienāds studiju ilgums un vienāda kvalifikācija “Uzņēmuma un iestādes

²⁹<http://www.turiba.lv/lv/studijas/fakultates/starptautiska-turisma-fakultate/studiju-programmas/profesionala-magistra-studiju-programma/turisma-strategiska-vadiba/213/>

vadītājs", abām programmām ir vienāds prakses apjoms, maģistra darba apjoms. Lielākā daļa A daļas kursu sakrīt, tomēr ir nelielas atšķirības. BAT programma vairāk vērsta uz starptautisko globālo tūrisma un viesmīlības sektora dažāda līmeņa vadītājiem, ViA programma sagatavo vadītājus tūrisma nozarē – valsts, sabiedriskajā un privātajā sektorā, kuru teorētiskās un praktiskās zināšanas, kā arī prasmes, iemaņas un attieksmes atbilst mūsdienu darba tirgus prasībām un izpratnei par zināšanu pārvaldību un inovāciju ieviešanu tūrisma nozarē un vērsta uz galamērķu virzīšanu tirgū, šādas atšķirības vērojamas arī B daļasursos, lai gan ir kursi, kuri sakrīt. ViA īstenotais studiju kurss "Tirgvedības stratēģijas un klasteri konkurētspējas paaugstināšanai" ir vērsts uz sistēmisku pieeju tūrisma galamērķu izpratnei un ikvienas iesaistītās puses stratēģijām – Latvijas un Baltijas jūras reģiona kontekstā. Kursu saturu nosaka oriģinālie to docētāju veiktie pētījumi, kas padara ViA kursus atšķirīgus un precīzi akcentētus.

Vespremā, Ungārijā ViA sadarbības partneris Panonijas Universitāte īsteno līdzīgu programmu "TourismManagement"³⁰, programma ir divgadīga (realizēta gan ungāru, gan angļu valodā). Programmas pamatkursi sakrīt, tomēr programmā kopumā lielākie akcenti tiek likti uz ekonomikas un biznesa vadības kursiem unspecializāciju tūrismā. Kopējs ir maģistra darba apjoms kredītpunktos. Atšķirīgais: maģistra līmeņa studijās notiek arī valodu apmācība, programmas nav prakses.

Spānijā ViA sadarbības partneris Akoruņas Universitātē īsteno studiju programmu "Galamērķu un tūrisma produktu plānošanas un vadība"³¹. Programma ilgst 1,5 gadu. Tās apjoms vienāds kredītpunktos ar ViA īstenoto studiju programmu. Līdzība arī tajā, ka programma vērsta uz reģionu, šajā gadījumā Galisijas tūrisma plānošanu un mārketingu un jaunu produktu veidošanu. Programmā ir nedaudz lielāks prakses īpatsvars – 8 kredītpunkti, savukārt maģistra darbam tiek atvēlēti 12 kredītpunkti. Lielākā daļa pamata kursu ir līdzīgi ar Akoruņas Universitāti, galvenā atšķirība – programmā ir salīdzinoši liels tūrisma plānošanas kursu īpatsvars. Salīdzinājums skatāms arī 1. tabulā.

1. tabula Salīdzinājums ar līdzīgām programmām Latvijā un ārvalstīs.

	Studiju programma	Citas LV augstskolas īstenotā programma	ES (EU) augstskolās īstenotās programmas	
			1.augstskolas programma	2.augstskolas programma
Programmas nosaukums	Tūrisma stratēģiskā vadība	Tūrisma stratēģiskā vadība Biznesa augstskola "Turība" ⁵	Tūrisms vadība Panonijas Universitāte ⁶ Ungārijā	Galamērķu un tūrisma produktu plānošana un vadība Akoruņas Universitāte ⁷ Spānijā
Studiju ilgums	1.5 vai 2 gadi atkarībā no iepriekšējās izglītības	1.5 vai 2 gadi atkarībā no iepriekšējās izglītības	2 gadi	1.5 gadi
Apjoms	60 vai 80 kp	60 vai 80 kp	80 kp	60 kp

³⁰<http://www.gtk.uni-pannon.hu/turizmus-menedzsment-mesterszak/>

³¹<http://www.sociologia.udc.es/gl/estudios/m%C3%A1sters/mestrado-en-planificaci%C3%B3n>

Iegūstamais grāds un / vai kvalifikācija	Profesionālais maģistra grāds uzņēmējdarbības vadībā Profesionālais maģistra grāds uzņēmējdarbības vadībā un Tūrisma un atpūtas organizācijas vadītājs	Profesionālais maģistra grāds uzņēmējdarbības vadībā Profesionālais maģistra grāds uzņēmējdarbības vadībā un kvalifikācija uzņēmumu un iestāžu vadītājs	Maģistra grāds ekonomikā ar specializāciju tūrismā	Maģistra grāds Tūrismā
Obligātā daļa	54 vai 74 kredītpunkti, tai skaitā prakse 6 kp vai 26 kp, maģistra darba apjoms 20 kp	40 vai 60 kredītpunkti, tai skaitā prakse 6 kp vai 26 kp, maģistra darba apjoms 20 kp	60 kredītpunkti, tai skaitā maģistra darbs 20 kp	40 kredītpunkti, tai skaitā prakse 8 kp, maģistra darba rakstīšana 12 kp
Izvēles daļa	B daļa 6 kredītpunkti (grupas izvēle)	B daļa 20 kp (B daļa kursi tiek realizēti ja iespējams nokomplektēt grupu)	B daļa 20 kp	B daļa 20 kp

P.C.5. Informācija par studējošajiem

2016./2017. akadēmiskā gadā studēja 24 studenti uzņemti tika 20 studenti, pabeidza 2 studenti, kas skaidrojums, ka uzņemšana notiek katru otro gadu.

P.C.6. Studējošo apmierinātība ar studiju kvalitāti

Studējošie pēc kursa noslēguma aizpilda īpaši izstrādātu anketu, vērtējot kursa saturu un tā norisi. Studiju kursu anketēšana tiek veikta elektroniski..

Anketās ir iekļauti jautājumi par kursa tēmām un to atbilstību attiecīgajam kursam, iegūto zināšanu un prasmju lietderību, lekciju, praktisko darbu un patstāvīgo darbu nozīmes novērtējumu, iespēju konsultēties ar pasniedzēju un tehniskā nodrošinājuma vērtējumu. Anketās iespējams brīvā formā veidot savus ieteikumus kursa uzlabošanai. Anketā studējošie izvērtē arī docētāju no profesionālās kompetences viedokļa, prasmes izraisīt interesi par studiju kursu, spēju sasaistīt teoriju ar praksi, darba organizācijas prasmi, attieksmi pret studējošiem. Anketas ļauj izvērtēt studējošo vērtējumu par kursu, tā saturu un docētāja sadarbību ar studējošiem. Atvērtie jautājumi ļauj studējošiem izteikt ierosinājumus, norādīt uz studiju kursa docēšanas stiprajām un vājajām vietām, kam pievērst papildu uzmanību. To anonīmā aizpildīšanas forma ļauj iegūt objektīvu viedokli, un apkopotie rezultāti tiek nodoti zināšanai studiju programmas direktoram, individuālie vērtējumi nosūtīti izvērtēšanai katram docētājam un attiecīgai studentu grupai, kas piedalījās aptaujā. Aptauju rezultātu kopsavilkumam tiek veltīta viena studiju virziena padomes sēde par rudens semestri februārī vai martā, par pavasara semestri jūnijā vai augusta beigās. Iepriekšējā aptauja tika veikta pirms diviem, gadiem, jo uzņemšana studiju programmā notiek pa diviem gadiem.

Maģistratūras studenti bija aktīvākie anketu aizpildīšanā. 2016./2017. akadēmiskajā gadā. Rudens semestrī, kas aptaujā vidēji piedalījās 67 % maģistrantu, pavasara semestrī situāciju izdevās 56% studentu. Kursa vidējais vērtējums svārstījās robežās 3,0 līdz 4,86.

P.C.7. Absolventu apmierinātība ar studiju kvalitāti

Absolventu aptaujas tiek veiktas gadu pēc augstskolas absolvēšanas.

Absolventu aptaujā ir piedalījušies 9 no 11 absolventiem, ko var uzskatīt par augstu rādītāju. Seši absolventi strādā pilna laika darbu, viens ir pašnodarbināta persona, divi atrodas bērnu kopšanas atvaļinājumā.

Tikai viens absolvents strādā tūrisma un viesmīlības nozarē, četri strādā izglītības nozarē, kas ir saistīta ar tūrismu un atpūtu, divi valsts pārvaldē pārējie citās nozarēs. Izņemot vienu respondentu visi uzskata, ka viņu darbs atbilst izglītības līmenim. Lielākā daļa absolventu strādā Rīgā, divi Vidzemes reģionā.

Absolventi uzskata, ka iegūtās zināšanas un prasmes augstskolā ir vai svarīgas un ļoti svarīgas. Studiju kvalitāti vērtē kā labu un ļoti labu. Absolventi uzsver, ka ļoti svarīgi ir pieaicināt studiju procesā vieslektorus no nozares un ārvalstu vieslektorus, ka minus tiek minēts, ka studiju laikā nav bijusi iespēja uzlabot angļu valodas prasmes.

P.C.8. Studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā [skatīt P.A.8.](#)

P.C.9. Diploms un tā pielikuma paraugs

Pieejams [Administratīvaja departamentā.](#)

P.C.10. Studiju turpināšanas garantiju dokumentācija

Pieejams [Administratīvaja departamentā.](#)

P.C.11. Studiju līguma paraugs

Pieejams [Administratīvaja departamentā.](#)

P.D. Pielikumi studiju programmas “Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība” raksturojumam

P.D.1. Studiju kursu apraksti <https://luis.lu.lv/pls/va/kursi.startup?l=1>

P.D.2. Studiju programmas satura atbilstība normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā

ITEM studiju programma pilnībā atbilst gan Latvijas, gan Lietuvas normatīvajiem aktiem šajā jomā (skatīt 1.tabulu). ITEM studiju plāna ietvarā noteiktie standarti ir pat augstāki par minimālajām likumdošanā noteiktajām prasībām (piemēram palielināta kontaktstundu proporcija kopējā studiju laikā), lai paaugstinātu gan studiju procesa kvalitāti, gan studējošo konkurētspēju darba tirgū.

Studiju programma ar plašo starpdisciplināro saturu uzskatāma par piederīgu sociālajām zinātnēm. Pēc Lietuvas likumdošanas un augstākās izglītības jomu klasifikācijas ITEM programma pieskaitāma uzņēmējdarbības un vadības grupā definētai apakšgrupai N800 tūrisms un atpūta. Latvijas gadījumā studiju programma pieskaitāma gan vadības, administrēšanas un nekustamā īpašuma pārvaldības, gan tūrisma un atpūtas organizācijas, viesmīlības pakalpojumu virzieniem, precīzāk, studiju jomai Nr.47812 „Tūrisma un atpūtas organizācija”. Klasifikācija gan būtiski neietekmē studiju satura stratēģiskos mērķus.

1.tabula. Studiju programmas atbilstība likumdošanai Latvijā un Lietuvā

Programmas daļa	Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība	Latvijas likumdošana	Lietuvas likumdošana
Kopējais kredītpunktu apjoms	90 ECTS (60 KP)	Kopējais bakalaura un maģistra studiju ilgums nav mazāks par pieciem gadiem	90 – 120 ECTS (60 KP – 80 KP)
Kredītpunktu apjoms nozares kursiem	75 ECTS (50 KP)		Ne mazāk kā 60 ECTS (40 KP)
Kredītpunktu apjoms izvēles kursiem	0		0 – 30 ECTS (0 – 20 KP)
Maģistra darbs un tā aizstāvēšanas	30 ECTS (20 KP)	30 ECTS (20 KP)	Ne mazāk kā 30 ECTS

			(20 KP)
Studiju kursu skaits semestrī	5 un mazāk		Ne vairāk kā 5
Patstāvīgais darbs moduļa ietvaros	56%-62%		Ne mazāk kā 30 %
Katrs studiju kurss noslēdzas ar gala pārbaudījumu	Eksāmens vai novērtējums par patstāvīgo darbu	Eksāmens vai novērtējums par patstāvīgo darbu	Eksāmens vai novērtējums par patstāvīgo darbu
Docētāji ar zinātnisko grādu	83%	Vismaz 5	Ne mazāk kā 80 %
Programmas akadēmiskā personāla zinātniskās pētniecības virziena atbilstība docējamo studiju kursu saturam	100%	Akadēmiskajās programmās atšķirīgs no profesionālajās programmām	Ne mazāk kā 60 %
Profesoru īpatsvars maģistra studiju programmā	25%		Ne mazāk kā 20 %
Akadēmiskā mobilitāte programmas ietvaros	80%		Ne mazāk kā 40%no studiju programmas
Prakse	9 ECTS (6KP)	Ne mazāk kā 9 ECTS (6 KP)	

ITEM studiju programma atbilst LR Izglītības likumam, Profesionālās izglītības likumam, Augstskolu likumam, Ministru kabineta noteikumiem Nr.461 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību." ITEM programma atbilst MK noteikumiem Nr.512 "Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu" u.c. nozares un programmas tematiskās jomas normatīvajiem aktiem, stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem.

P.D.3. Studiju programmas izmaksas

ViA studentu izmaksu kalkulācijai izmanto pašu izveidotu kalkulācijas metodiku, kurā izmaksas tiek klasificētas šādi:

Tiešās izmaksas - studiju programmas realizācijas tiešās izmaksas:

- akadēmiskā personāla atlīdzība,
- mācību materiālu, pasākumu izmaksas,
- citas tiešās ar studiju programmas realizāciju saistītās izmaksas.

Daļēji tiešās izmaksas - studiju virziena un fakultātes tiešās izmaksas:

- akadēmiskā personāla atlīdzība, kura nav tieši saistīta ar kādas studiju programmas realizāciju (piem., fakultātes docētāju atlīdzība par zinātnisko darbu),
- virziena un fakultātes administratīvā darba izmaksas (dekāna, virziena vadītāja, vecākā speciālista atlīdzība),
- pārējās virziena un fakultātes administratīvās izmaksas (fakultātes personāla komandējumu, apmācību, konferenču apmeklējumu izdevumi, dalības maksas organizācijās, kancelejas preču, viesu uzturēšanas un citi izdevumi).
- izmaksu nesējs – studentu skaits fakultātē (fakultātes tiešo izmaksu pārnesei) vai studentu skaits virzienā (virziena tiešo izmaksu pārnesei).

Netiešās izmaksas – pārējās augstskolas izmaksas:

- atlīdzība (administratīvā, vispārējā un saimnieciskā personāla atlīdzība),
- administratīvās izmaksas (komandējumu izdevumi, kopējie studiju procesa organizēšanas izdevumi, tehnoloģiju izdevumi, bibliotēkas izdevumi, mārketinga, sabiedrisko attiecību un pasākumu organizēšanas izdevumi, citi administratīvie izdevumi),
- ēku apsaimniekošanas izmaksas (infrastruktūras uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi),
- aizdevuma atmaksas izdevumi,
- kapitālie izdevumi (grāmatas, aprīkojums),
- izmaksu nesējs – studentu skaits programmā (atlīdzības, administratīvo un kapitālo izmaksu pārnesei) vai studiju programmas ietvaros realizēto studiju kursu kontaktstundu skaits gadā (ēku apsaimniekošanas izmaksu pārnesei).

Izmaksu sadalījuma analīze (skatīt 1.tabulu.) tiek izmantota turpmāko gadu budžeta sastādīšanai un prognožu veidošanai, vienotai plānošanai ar sadarbības partneriem.

1. tabula. Studiju programmas izmaksu kalkulācija

Izmaksu veids	Izmaksu nesējs	ITEM
Izmaksas studiju programmai		26310.77
Tiešās izmaksas		10496.77
Akadēmiskā darba izmaksas (lekcijas + metodika)		10492.32
Pārējās studiju procesa izmaksas		4.45
Daļēji tiešās izmaksas (virziena, fakultātes tiešo izmaksu pārnese)	Studentu skaits programmā, virzienā, fakultātē	3735.58
Zinātniskās darbības atlīdzība (akad.atv.+zin.darbība)		1200.28
Administratīvais darbs		1849.61
Pārējās administratīvās izmaksas		685.69
Netiešās izmaksas (pārējo ViA izmaksu pārnese)	Studentu skaits programmā	12078.42
Atlīdzība		7249
Pārējās administratīvās izmaksas		2774.62
Aizņēmuma atmaksa (t.sk.procentu maksājumi)		668.5
Kapitālie izdevumi		134.48
Ēku apsaimniekošanas izmaksas	Kontakstndas programmā	1251.82

Izmaksas uz 1 studentu		1754.06
Tiešās izmaksas	Studentu skaits programmā	699.79
Akadēmiskā darba izmaksas (lekcijas + metodika)		699.49
Pārējās studiju procesa izmaksas		0.3
Daļēji tiešās izmaksas (fakultātes tiešo izmaksu pārnese)		249.04
Zinātniskās darbības atlīdzība (akad.atv.+zin.darbība)		80.02
Administratīvais darbs		123.31
Pārējās administratīvās izmaksas		45.71
Netiešās izmaksas (pārējo ViA izmaksu pārnese)		805.23
Atlīdzība		483.27
Pārējās administratīvās izmaksas		184.97
Aizņēmuma atmaksa (t.sk.procentu maksājumi)		44.57
Kapitālie izdevumi		8.97
Ēku apsaimniekošanas izmaksas		83.45

P.D.4. Salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām

Salīdzinājums veiksts ar Latvijas Kultūras akadēmijas programmu Kultūras menedžments un radošās industrijas un divām Lielbritānijas Universitāšu programmām. (skatīt 1. tabulu). Studiju ilgums Latvijas garāks, nekā Lielbritānijā. ITEM programma vairāk līdzības ar Lielbritānijas augstskolām, bet protams jāuzsver ITEM priekšrocība programmas realizācija divās dažādās valstīs, kas vēl vairāk parāda tās starptautiskumu.

1. tabula Salīdzinājums ar līdzīgām programmām Latvijā un ārvalstīs.

	Studiju programma ITEM	Cita Latvijas Augstskolās līdzīga studiju programma	Līdzīgas studiju programmas citās Eiropas universitātēs	
			1. studiju programma	2. studiju programma
Programmas nosaukums	Starptautiskā tūrisma pasākumu vadība (ITEM)	Kultūras menedžments un radošās industrijas Latvijas Kultūras akadēmija ³²	Starptautisko pasākumu vadība Surejas Universitāte ³³	Starptautiskā viesmīlības, tūrisma un pasākumu vadība Ulsteras Universitāte ³⁴
Studiju ilgums	1.5 gadi	2 gadi	1 gads	1 gads
Studiju apjoms	60 KP (LV) 90 ECTS	80 KP (LV) 120 ECTS	40 KP (LV) 60 ECTS	40 KP (LV) 60 ECTS
Iegūstamais grāds vai kvalifikācija	Maģistra grāds tūrisma un atpūtas vadībā	Humanitāro zinātņu maģistrs mākslās	MSc pēcbakalaura studiju kursi – iegūstamais grāds netiek norādīts	MSc Starptautisko pasākumu vadībā. Karjeru attīstošas pēcbakalaura studijas
A obligātā studiju daļa	A daļa 60 KP apjomā	Kopā pieminēti 29 obligātie kursi ³⁵	A daļa 40 KP apjomā	A daļa 40 KP apjomā
Izvēles studiju daļa	Izvēle nodrošināta moduļu satura ietvaros un ar maģistra darba tēmas un prakses vietu izvēli	4 izvēles kursi piedāvāti – nav norādīta informācija par to apjomu un izvēles norisi	Ierobežota individualizēta izvēle pēc iestāšanās, taču skaidri netiek norādīts, kā tā norisinās	Netiek piedāvāti izvēles kursi (nav norādes)

P.D.5. Informācija par studējošajiem

2016. gada rudens semestrī studēja 15 studenti, no tiem absolvēja 7 pieci par budžeta, divi par personīgiem līdzekļiem. Saistībā ar to, ka uzņemšana ir pa diviem gadiem jauni studenti 2016. gada rudenī netika uzņemti.

³² <http://www.lka.edu.lv/lv/gribu-studet-akademija/studijas/kategorija/kulturas-menedzments-un-radosas-industrijas/>

³³ <http://www.surrey.ac.uk/postgraduate/international-events-management-2017>

³⁴ <https://www.ulster.ac.uk/campaigns/hospitality-tourism-and-event-management>

³⁵ <http://www.lka.edu.lv/lv/gribu-studet-akademija/studijas/kategorija/kulturas-menedzments-un-radosas-industrijas/>

P.D.6. Studējošo apmierinātība ar studiju kvalitāti

No studējošo aptaujas anketām pagaidām saņemts pārāk maz datu, lai varētu rezultātus kvantificēt. Taču iezīmējas vairāki virzieni – gan programmas vai atsevišķu kursu stiprās puses, gan arī iespējas kvalitātes paaugstināšanai. Saturiski īpaši tiek uzsvērtas jauniegūtās zināšanas, prasmes un kompetences, kas aptver gan uzņēmējdarbības gara veicināšanu, sistēmiskas zināšanas par tūrisma un pasākumu jomām, pētnieciskās metodes, tirgvedību, finanšu vai cilvēkresursu pārvaldību. Daudzkārt tiek uzsvērti arī tehnoloģiju pielietošana, tāpat virkne zināšanu, prasmju un kompetenču, kas tikušas nostiprinātas. Studenti atsevišķos gadījumos uzsvēruši vajadzību pēc efektīvākas saziņas ar docētājiem – par studiju darbu veikšanas niansēm, operatīvu atgriezenisko saikni. Dažkārt nav bijis pilnībā skaidrs studiju darba uzdevums vai nav pilnībā izprasta vērtēšanas kritēriju būtība. Studiju kursa kopsavilkumi ar katra moduļa vērtējumu un konkrēto docētāju vērtējumu apkopotā veidā tiek nosūtīti docētājiem, lai ņemtu vērā un uzlabotu moduļa kvalitāti nākamajā izpildē. Kopējie rezultāti tiek analizēti, lai uzlabotu programmas pārvaldību, virzītos uz izcilību kvalitātē.

P.D.7. Absolventu apmierinātība ar studiju kvalitāti

Pirmie pieci absolventi beiguši studijas tikai 2016.gada februārī, kas ir pārāk īss laiks, lai pilnībā izvērtētu studiju ietekmi uz karjeru. Tomēr nozīmīgs apliecinājums ir studējošo spēja jau tik īsā laikā pacelties pa karjeras kāpnēm, motivācija izmantot studiju praksi mērķtiecīgai jaunas darba vietas iegūšanai. Divi absolventi mainīja darbu pēc studijām un šobrīd strādā privātajā sektorā - starptautisko pasākumu organizēšanā kā darba ņēmēji (E&TB grupa Spānijā – pasākumu plānošanas operators un Radisson Blu Hotel Olūmpia, Tallinā, Igaunijā – korporatīvo pasākumu plānošana un pārdošana). Citi absolventi ir nostiprinājuši darba pozīcijas vai ieguvuši darbu (1) citā jomā, kas tieši nesaistās ar starptautisku pasākumu vadību ikdienā. Tas liecina par studiju rezultāta lietderību un mērķu atbilstību, sniedzot lielākas konkurētspējīgās priekšrocības darba tirgū. Vienlaikus visi pieci absolventi ir lojāli ViA alumni, pēc kuru ieteikuma arī nākamajā gadā ieradās vairāki ITEM studējošie. Absolventu aptaujā piedalījās tikai divi absolventi abi no Latvijas. Kas abi strādā Rīgā privātā sektorā un uzskata ka darbs atbilst izglītības līmenim. Studiju kvalitāti vērtē kā labi, iesaka uzlabot studiju koordinēšanu un saziņu ar studentiem.

P.D.8. Studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā [skatīt P.A.8.](#)

P.D.9. Diploms un tā pielikuma paraugs

Pieejams Administratīvā departamentā.

P.D.10. Studiju turpināšanas garantiju dokumentācija

Pieejams Administratīvā departamentā.

P.D.11. Studiju līguma paraugs

Pieejams Administratīvā departamentā.